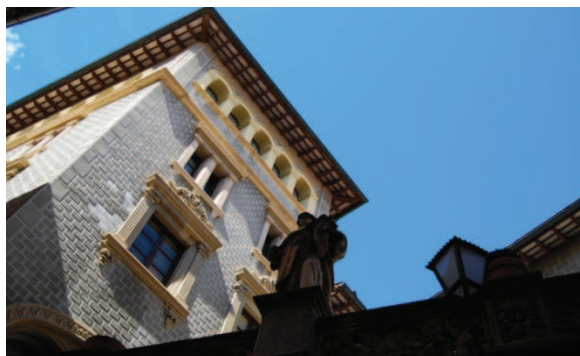


MEMÒRIA DE CAMPANYA D'EXCAVACIONS ARQUEOLÒGIQUES
REALITZADES A LA CASA MASFERRER
(VIC, OSONA)

Terminis de la intervenció: 15 de novembre-30 desembre 2010



Director: Anna Gómez Bach

Vic, 4 de març de 2013

ÍNDEX

I. SITUACIÓ I DESCRIPCIÓ DEL CONJUNT	3
I.1. FITXA TÈCNICA	4
I.2. SITUACIÓ	4
I.3. DESCRIPCIÓ	5
II. ANTECEDENTS, OBJECTIUS I MÈTODE DE LA RECERCA	8
II.1. ANTECEDENTS	9
II.2. OBJECTIUS	10
II.3. MÈTODE DE LA RECERCA	12
III. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS	14
III.1. INTRODUCCIÓ AL DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS	15
III.2. EXCAVACIÓ DE LA CALA 1	16
<i>Objectius</i>	16
<i>Treballs realitzats</i>	17
<i>Conclusions</i>	20
III.3. EXCAVACIÓ DE LA CALA 2	23
<i>Objectius</i>	23
<i>Treballs realitzats</i>	23
<i>Conclusions</i>	25
III.4. EXCAVACIÓ DE LA CALA 3	27
<i>Objectius</i>	27
<i>Treballs realitzats</i>	28
<i>Conclusions</i>	29
IV. DATACIÓ DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES	31
V. MATERIALS ARQUEOLÒGICS	34
V.1. INTRODUCCIÓ	35
V.2. RESTES ANTROPOLÒGIQUES (Antònia Diaz, Arqfíbula SL)	36
V.3. ESTUDI DE LES RESTES FAUNÍSTIQUES (Carles Tornero- UAB)	39
V.4. EL MATERIAL LAPIDI (Anna Gutiérrez, ICAC)	50
V.4. CONSIDERACIONS AL MATERIAL CERÀMIC	61
VI. CONCLUSIONS	66
VI.1. CONSIDERACIONS I CONTEXTUALITZACIÓ	67
VI.2. HORITZONS CRONO-CULTURALS	70
VI.3. PERSPECTIVES	76
VII. MESURES DE SEGURETAT I TRACTAMENT DE LES RESTES	78
VII.1. DESCRIPCIÓ DE MESURES DE SEGURETAT I TRACTAMENT DE RESTES	79
VIII. BIBLIOGRAFIA GENERAL	80
VIII.1. BIBLIOGRAFIA GENERAL	81
VIII.2. BIBLIOGRAFIA DE LES RESTES ANTROPOLÒGIQUES	85
VIII.3. BIBLIOGRAFIA DE L'ESTUDI DE FAUNA	85
VIII.3. BIBLIOGRAFIA DE L'ESTUDI DEL MATERIAL LAPIDARI	89
VIII.4. BIBLOGRAFIA DEL MATERIAL CERÀMIC	90
IX. ANNEXOS	91
IX.1. Repertori estratigràfic	
IX.2. Repertori fotogràfic	
IX.3. Inventari del material i làmines	
IX.4. Planimetria	

I. SITUACIÓ I DESCRIPCIÓ DEL CONJUNT

I. 1. FITXA TÈCNICA

- **Lloc:** Casa Masferrer
- **Adreça:** Plaça Dom Miquel de Clariana, n.5. (08500 Vic, Osona).
- **Promotor:** Ajuntament de Vic
- **Motiu de la intervenció:** Adequació de la Planta Baixa de la Casa Masferrer (Dependències del l'Àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament de Vic).
- **Tipus d'Intervenció:** Obertura de 3 cales.
- **Dates:** 15 de novembre a 30 desembre de 2010
- **Arqueòleg:** Anna Gómez Bach amb el suport de 3 persones de Pla d'Ocupació.
- **Coordenades:** UTM 31N438505, 4642395

I.2. SITUACIÓ

La Casa Masferrer es troba ubicada a la Plaça Dom Miquel de Clariana, n.5, dins el nucli històric de la Ciutat de Vic, tenint per elements propers el Temple Romà o el conjunt de la Pietat. L'accés es realitza per la Plaça Dom Miquel de Clariana, si bé també té entrada pel carrer Pare Xifré, i l'edifici es troba dins el nucli fortificat medieval de la ciutat de Vic en les coordenades **UTM 31N438505, 4642395** i **GPS 41° 55' 45" N 2° 15' 26" E** i a una altitud de 494, 9 m, sobre el nivell del mar.

Els terrenys on s'assenta l'edifici, una residència de tipus senyorial del segle XVII i amb importants reformes al segle XIX i XX, formen part d'una de les principals zones urbanitzades focalitzada en el sector serveis i de tipus residencial. La topografia original de la zona ha quedat força alterada tant per les successives remodelacions urbanístiques com per la mateixa erosió del turó de marga eocènica on s'assenta el conjunt.

La casa Masferrer es troba doncs, en una de les zones més privilegiades de la ciutat de Vic, dins el recinte fortificat d'època medieval i que, tot i haver sofert nombroses alteracions antròpiques, conforma un paratge de gran interès històric i arqueològic.

I.3. DESCRIPCIÓ

El conjunt subjecte del nostre estudi està format la casa Masferrer, una edificació principalment d'època modernista. Es tracta d'una construcció de finals del segle XIX i principis del XX. Destaca la seva façana amb bonics esgrafiats, una torre i un petit jardí elevat amb una barana on hi ha quatre figures que simbolitzen les quatre estacions de l'any. Aquí fou fundat a mitjan segle XIX l'Esbart de Vic, associació literària on va destacar el gran poeta folguerolenc Jacint Verdaguer i actualment acull dependències municipals (Àrea d'Urbanisme).

La casa es troba situada en un dels punts més destacats de la ciutat de Vic, a la part superior d'un promontori natural que configura l'elevació on es construeix la ciutat antiga d'Ausa i prop del riu Mèder.



Fig.1. Situació de la Casa Masferrer. Planimetria: Ajuntament de Vic.

L'edifici s'aixeca davant l'actual Plaça Dom Miquel de Clariana. Aquesta plaça és fruit de l'enderroc al 1609 d'una illa de cases de la ciutat medieval. Aquesta reforma urbanística fou motivada per la construcció del casal de Miquel de Clariana al mateix segle XVII conegut

com la Casa Clariana. La casa Clariana, antic edifici proper a la casa Masferrer, passà a ser la residència de la cort del veguer i, de seguida, al voltant s'hi construïren diverses cases vinculades al nobles de la Plana com Puigsec, Bojons, Bru de Sala, Prat de Sant Julià i Parrella. Tots aquest edificis han sofert diverses reformes de rehabilitació i restauració que han permès la recuperació d'estructures d'època medieval amb una estratigrafia que es perllonga fins a l'actualitat.

Aquesta plaça també rebia el nom popular de "Plaça de les Figures" per les quatre figures al·legòriques a les estacions de l'any del casal Puigsec, avui casa Masferrer. Com també proposa el PRAV i el PAU, la plaça de Dom Miquel de Clariana és tota ella zona d'alt interès arqueològic per les possibilitats d'informació sobre l'època medieval i també romana. Cal recordar que prop d'aquest aquest lloc sortia de la ciutat, per l'est, la via romana, que anava cap a França i que a l'edat mitjana rebia el nom de *Strata Francisca*.

El nucli històric de la ciutat de Vic resta comprès dintre del que hom coneix com les Rambles definit pel perímetre de muralla medieval. Aquest nucli està format per carrers estrets, amb desnivells pronunciats i per espais oberts com la Plaça del Mercadal on es situen bona part dels serveis de la ciutat.

Sobre una elevació natural, situada a l'est, es té constància de la presència de material d'època romana des del segle I aC, amb una ocupació continuada, que es consolida a inicis del II dC amb l'aixecament del Temple Romà. Si bé són poques, restes d'espais d'habitació s'han documentat en les intervencions de la casa Arumí-Genís o Ca l'Adam i la presència de material arqueològic d'aquesta cronologia ha aparegut en les diverses intervencions a la zona. La ocupació baix imperial es fa també present a l'entorn de la plaça de la Catedral i a la necròpolis de Can Colomer Munmany.

En època medieval, la ciutat de Vic presenta el doble domini comtal i episcopal, el primer centrat en el castell i el segon en la catedral. Inicialment prosperà fortament el nucli episcopal, que s'expandí aviat vers el carrer de la Ramada, creat al llarg d'un antic camí ramader, i vers els pendissos del turonet del castell, als llocs anomenats la Codina i la Quintana. Paral·lelament es construïren cases entorn del castell i de l'església de Sant Sadurní, que donaren lloc a la Plaça Vella, al carrer de Sant Sadurní i, al sector de la Quintana, a la confluència amb la jurisdicció episcopal. Molt aviat, també, es formà el centre del Mercadal,

dintre la jurisdicció episcopal, que fou punt d'un altre concentració de població. En els camins que hi conduïen des de la part del castell i des de la catedral es crearen els carrers que configurarien la futura ciutat de Vic. Es pot dir que al segle XII la ciutat de Vic ja havia pres substancialment la fesomia que té el nucli antic, envoltat per les muralles. Les primeres aixecades al segle XII i les segones, en part subsistents, construïdes entre el 1368 i el 1378. Aquestes muralles incloïen la doble jurisdicció que tenia la seva línia divisòria en una ratlla imaginària que començava al pont de Queralt, pujava cap a la plaça de Malla i pel carreró de Vergós sortia a la plaça de la Quintana; després, pels carrers dels Corretgers i de la Ciutat anava cap a la plaça Major o del Mercadal, de la qual incloïa els porxos de la banda de llevant, i sortia de la ciutat pel carrer de Sant Cristòfol i l'antic portal de Manlleu. Entre aquestes dues jurisdiccions, entorn de l'actual plaça de Malla, hi havia el barri jueu, molt florent al segle XIII i al principi del XIV.

II. ANTECEDENTS, OBJECTIUS I MÈTODE DE LA RECERCA

II.1. ANTECEDENTS

Les recents tasques de redistribució d'espais i ubicació dels diversos punts de treball lligats a les activitats municipals realitzades per l'Ajuntament de Vic ha portat a una distribució funcional de la Casa Masferrer.

En aquesta edifici s'hi troba ubicada l'àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament de Vic. Concretament la planta baixa es trobava parcialment ocupada per l'Escola Casa Masferrer, una entitat dedicada a l'ensenyament i gestió d'activitats artístiques també coneguda com Escola-Taller. Es tractava d'un Servei municipal de l'Ajuntament de Vic que funcionava des del curs 1989/90 a partir de la fusió de tres escoles. La mateixa casa també es seu de l'Agrupació Astronòmica d'Osona i a partir de 2012, un espai de la planta baixa ha estat cedit al Patronat d'Estudis Osonencs.

El trasllat de l'Escola Casa Masferrer i la reordenació funcional de l'espai que ocupava aquest Servei municipal ha portat a la realització de diverses obres menors centrades en l'eliminació d'aquells elements lligats al funcionament de la mateixa escola. Aquestes s'han realitzat des de l'estiu de 2010 i s'han completat a finals del mateix any.

Si bé, aquestes obres menors no comportaven intervenció directa del subsòl ni afectaven a la pavimentació actual ni a d'altres elements estructurals de la pròpia casa, l'Ajuntament de Vic va mostrar el seu interès en la realització d'una intervenció de tipus arqueològic que permetés enriquir el coneixement arqueològic i històric tant de la mateixa casa Masferrer com del nucli històric de Vic.

Aquestes obres van ser una oportunitat per ampliar la documentació existent sobre la ciutat de Vic, en un dels punts més emblemàtics, donat per la proximitat al Temple Romà i el Palau dels Montcada, així com per la proximitat a una de les vies de sortida de la ciutat des d'època antiga. La documentació existent sobre l'entorn, així com les diverses intervencions arqueològiques realitzades (vegeu apartat antecedents) van evidenciar la necessitat de completar i ampliar el coneixement d'aquest punt concret de la ciutat.

II.2. OBJECTIUS

La intervenció arqueològica a la Casa Masferrer s'emmarca en els estudis previs de les obres de consolidació i restauració d'aquest edifici, sobretot en l'adequació de la planta inferior, per tal de proporcionar i complementar les dades necessàries i permetre redactar un projecte bàsic de restauració integral del mateix edifici. El mes de novembre de 2010 l'Ajuntament de Vic va iniciar una nova fase en l'adequació de l'antiga Escola-Taller, que va permetre la realització d'una campanya d'excavacions arqueològiques a l'interior del recinte.

Aquesta intervenció arqueològica s'ha realitzat atenent a les directius que s'estableixen en el marc de la legislació vigent, amb l'objectiu de localitzar i documentar els possibles elements del patrimoni arquitectònic, arqueològic i paleontològic de la zona susceptibles de quedar preservats en el subsòl de la Casa Masferrer. I els treballs es van realitzar a les estances sud de la planta baixa.

Els objectius es van centrar en documentar el potencial arqueològic de la planta inferior per tal de recuperar la seqüència estratigràfica i poder realitzar una valoració de la mateixa. Així, els treballs es van centrar en l'obertura de diversos sondeigs en 3 punts concrets, per tal de comprovar l'estat del terreny natural i de les mateixes restes. La informació aportada per tot plegat va permetre tenir un coneixement profund de l'evolució històrico-constructiva de l'element que, juntament amb les dades proporcionades per l'estudi de la documentació escrita, va facilitar reconstruir-ne la seqüència de les seves transformacions i situar-les en el temps.

Com ja hem comentat, la casa Masferrer es troba ubicada al centre històric de Vic, context on s'ha posat de manifest l'existència de vestigis i restes arqueològiques procedents de la ciutat antiga i medieval de Vic. Amb l'objectiu de determinar les possibles pautes d'ocupació i ús del nucli històric, es va realitzar una intervenció arqueològica totalment estructurada a partir d'uns objectius clars i una metodologia de treball adequada i acurada a les necessitats del propi jaciment. Per tal de suplir així, les mancances que en general es té per aquesta àrea i en relació al coneixement de les societats que la ocuparen en el passat.

La recerca arqueològica es va focalitzar en la delimitació d'una àrea d'actuació i intervenció a fi de poder establir una seqüència estratigràfica *in situ* d'aquest conjunt. El programa

d'excavació per a la intervenció es desenvolupa a partir de tres sondeigs, de mides variables, amb l'objectiu de documentar la potència i la superposició dels diferents nivells arqueològics i així poder estimar la seva superfície i caracteritzar la dinàmica d'ocupació en relació amb la resta de resultats arqueològics procedents de les intervencions arqueològiques que s'han realitzat a les proximitats.

En el marc d'aquest estudi, d'acord amb el que estableix la legislació vigent al respecte, es preveu la realització d'una actuació arqueològica centrada en una excavació mitjançant el sistema de cales en diversos punts de la zona d'afectació. Amb la finalitat i l'objectiu de localitzar, documentar i estudiar els vestigis arqueològics preservats. Així com es preveu la documentació de tots aquells elements que s'hi localitzin, susceptibles de ser considerats d'interès patrimonial (arqueològic i arquitectònic), tant dels catalogats i inventariats com dels que no ho estan.

La previsió d'estudi i impacte dels elements va quedar recollit en la Proposta d'Actuació, en la qual s'avaluarà la incidència de l'esmentat projecte sobre els elements del Patrimoni Cultural. Així mateix, dels resultats de la intervenció estan detallat en la present memòria científica, d'acord amb la normativa vigent del Departament de Cultura de la Generalitat.

II.3. MÈTODE DE LA RECERCA

D'acord amb els objectius exposats, l'excavació arqueològica es va centrar en la realització de 3 cales a l'interior de l'edifici.

El mètode de registre de les dades que es va utilitzar és el proposat per E.C. Harris i per A. Carandini, modificat a partir de la pràctica arqueològica més adequada en cada moment. Per al registre dels diversos elements i estrats que s'exhumen es realitza una numeració correlativa a partir de la "Unitat Estratigràfica" (u.e.). Cada u.e. té una fitxa en què s'indica: la ubicació en el context general del jaciment, la situació en les plantes i seccions, la definició i la posició física respecte a les altres unitats estratigràfiques.

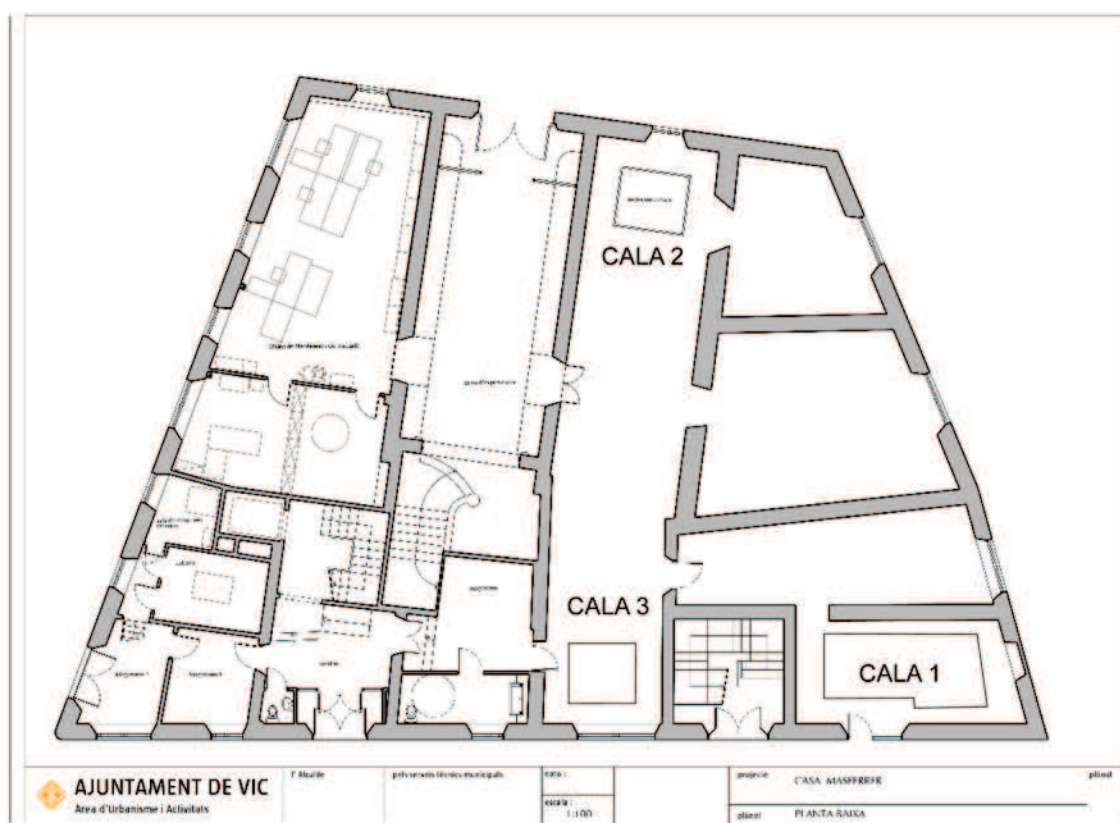


Fig 2. Casa Masferrer amb ubicació de les cales. Doc. Ajuntament de Vic.

Aquest sistema s'ha fet servir tant per a l'excavació arqueològica com per a l'estudi de paraments. Pel que fa a l'estudi estratigràfic de la fàbrica del monument, s'ha procedit a la

presa de dades i elaboració de fitxes de les unitats estratigràfiques (u.e.) i croquis. Per tal de permetre reflectir les dades estratigràfiques sobre plànols, mitjançant els punts de contacte entre les u.e. També s'han realitzat els corresponents aixecaments amb la representació cromàtica dels horitzons cronològics o fases històriques documentades.

Les u.e. s'han referenciat en una única llista que permet relacionar les estructures amb els elements i estrats documentats en el transcurs de l'excavació. En base una numeració de 4 xifres, la identificació es realitza a partir de la primera xifra de cada número:

A partir de 1000- Indica la seqüència estratigràfica de la Cala 1.

A partir de 2000- Indica la seqüència estratigràfica de la Cala 2.

A partir de 3000- Indica la seqüència estratigràfica de la Cala 3.

La resta de xifres que diferencien la unitat estratigràfica presenten una numeració correlativa, per exemple 1001, 1002, etc.

El suport gràfic està format per plantes generals i de detall, seccions amb la successió estratigràfica, alçats de les estructures, i material fotogràfic (fotografia digital).

En el decurs de la intervenció s'han recollir sistemàticament els diferents materials que van anar apareixent en cadascun dels estrats documentats. Aquests, van ser registrats en un inventari on s'ha diferenciat segons el tipus de material; conjunts de fauna, ceràmica, metalls, vidre, lític i altres.

La presència de restes humanes s'ha tractat de forma individualitzada, s'ha donat un número a cada un dels elements que la conformen (en aquest cas peces parcials que han estat estudiades a part) i s'ha documentat gràficament. Per la resta de material, també s'ha especificat el número de fragments apareguts, el nombre mínim d'individus (N.M.I) i la tipologia i la morfologia de cada fragment, junt a un dibuix a escala 1:1 del material més significatiu amb les sigles CM.10-Unitat Estratigràfica.

III. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS

III.1. INTRODUCCIÓ AL DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS

Els treballs s'han centrat en la recuperació i documentació de les diverses fases històriques de la casa Masferrer, mitjançant la realització de cales que, en un futur es puguin unificar a través d'una excavació en extensió, i algun dia obtenir una seqüència estratigràfica el més completa possible.

Per les característiques del subsòl de la Casa Masferrer es va optar per una intervenció a mode de sondeig, tant per recuperar la seqüència cronològica i arquitectònica del conjunt com per tal de documentar el nivell de preservació de les restes. Aquests treballs es van centrar en l'obertura de 3 cales de 2 x 2 m (a excepció de la primera: 7 x 2 m). les cales es van obrir en punts estratègics del mateix espai. Així, en la proximitat al Carrer Pare Xifré es van obrir dues cales. La Cala 1, davant la zona d'accés del temple romà i la Cala 3, davant de l'extrem septentrional del Palau dels Montcada. Mentre que la Cala 2 es va obrir a la zona propera a la Plaça Dom Miquel de Clariana.

En cadascun dels sectors intervinguts s'ha tingut en compte l'especificitat del mateix. A causa de les diferències estratigràfiques documentades en cada un dels àmbits l'exposició dels resultats s'ha fet de manera separada. La zona afectada es pot agrupar en tres grans espais:

CALA 1: Cala oberta a l'habitació que dona davant del Temple Romà i l'accés al Carrer Pare Xifré. En aquesta habitació interior, de planta rectangular i situada davant el Temple Romà, es va decidir obrir una primera cala d' aproximadament 2 m quadrats. La intervenció en aquest punt havia de permetre documentar una primera seqüència d'estratificació arqueològica a la zona més propera el Temple Romà alhora que en va permetre visualitzar l'estratigrafia preservada a la zona.

A causa de l'existència d'estructures preservades i l'entitat d'aquestes restes es va decidir ampliar aquesta cala vers sud obrint una superfície de 7 metres de llarg per un 2 metres o (2'60 metres d'amplada a la zona de la finestra).

CALA 2: A la sala principal es va decidir obrir una segona cala al costat més meridional, davant la finestra que dona a la Plaça Dom Miquel de Clariana. Amb aquesta nova cala de 2m

quadrats es pretenia recuperar la seqüència estratigràfica preservada en aquest punt, el més proper possible a la plaça i de la qual, es tenien indicis de preservació d'estructures. Aquests indicis venien motivats pels resultats de la intervenció a la Plaça Dom Miquel de Clariana del 1985 (Cruells, Molas, Ollich 1989) on s'havien recuperat restes arquitectòniques, adscrites a l'edat mitjana i anteriors a l'estructuració de Miquel de Clariana al 1609.

CALA 3: Si bé l'obertura d'aquesta cala estava prevista des de l'elaboració del projecte d'intervenció arqueològica, la motivació de la seva excavació es va incrementar amb la necessitat de validar les troballes que s'havien realitzat a la cala 1 (aquestes vinculades a l'aparició de nivells romans ben preservats).

L'obertura i excavació d'aquest sondeig va venir determinat per la presència d'aigua procedent de la capa freàtica, element que va condicionar el nivell de preservació de les restes en les cotes inferiors. Això va implicar un canvi en la recollida de la documentació arqueològica que va consistir en recollir tot el sediment d'aquests nivells afectats, que van ser rentats al Servei d'Anàlisi de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Aquesta cala es va obrir de nou al costat del carrer Pare Xifrer, davant de les restes del Palau dels Montcada, amidant uns 2m quadrats.

III.2. EXCAVACIÓ DE LA CALA 1

Objectius

A l'interior de l'edifici, s'ha treballat de forma sistemàtica en dos espais d'entitat diversa, una gran sala i en l'habitació que dona al Carrer Pare Xifrer.

En aquesta habitació interior, de planta rectangular i situada davant el Temple Romà, es va decidir obrir una primera cala d'aproximadament 2 m quadrats. La intervenció en aquest punt havia de permetre documentar una primera seqüència d'estratificació arqueològica a la zona més

propera el Temple Romà alhora que en va permetre visualitzar l'estratigrafia preservada i la potencialitat de la zona.

A causa de l'existència d'estructures preservades i l'entitat d'aquestes restes es va decidir ampliar aquesta cala vers sud obrint una superfície de 7 metres de llarg per 2 metres o (2'60 metres d'amplada a la zona de la finestra). Poc després, la materialitat d'aquests nivells, sobretot el paviment ue.1012 va fer impossible l'excavació d'aquest nivell de lloses per mitjans humans, i al no ser possible introduir mitjans mecànics es va decidir limitar de nou el sondeig a un espai d'uns 3 m².

Treballs realitzats

En un primer moment els treballs es van centrar en l'obertura de la Cala 1, aquesta projectada en un quadre de 2m², fou posteriorment ampliada a 7 m de llargada per 2'60 m d'amplada, i finalment reduïda a 3,20 per 2,60 m.

L'estratigrafia recuperada en aquest indret ha permès documentar diversos paviments interiors de la Casa Masferrer d'època contemporània i moderna. Els treballs inicials es van centrar en l'aixecament de l'actual paviment, format per rajols (ue. 1001 rajola, 1002 preparació de ciment i 1003 aïllant de plàstic). Sota aquest primer nivell es va identificar un anivellament format per un estrat de sorra (ue. 1004) i un recreixement artificial de totxana (ue. 1005) sota del qual va aparèixer un segon paviment de rajols de mitjan segle XX, (ue 1006) amb una argamassa de preparació (ue. 1007). Algunes rajoles conservaven a l'anvers la impressió de Mosaicos Vich SA.

Un cop aixecat aquest antic terra de l'habitació es va documentar un altre paviment format per grans lloses rectangulars, identificades com a pedra de Folgueroles i ben desbastades (ue.1012) que haurien funcionat amb un mur orientat est-oest format per poques pedres i abundant argamassa, d'unes 3 filades preservades, que hauria funcionat com a reforç (ue.1011) i el nivell ue. 1008.

Tant el com el muret de reforç, com el paviment han estat alterats en diversos punts, aquests situats al límit del sondeig (retall ue. 1010, rebliment ue. 1009; i retall ue. 1013 i el rebliment

ue.1014), i que, per la seva ubicació, ens fan pensar que aquests esdeveniments haurien tingut lloc en el moment constructiu de les parets mestres de l'actual casa Masferrer. És amb aquesta troballa que vam decidir ampliar la cala vers el sud, ja que la presència del paviment de lloses, no pertorbat, feia factible la recuperació d'una seqüència força ben preservada.

Un cop obert es va poder verificar i validar l'estratigrafia identificada fins el moment. Es va recuperar en extensió el paviment de rajols del segle XX (ue. 1006), aquest presentava una refecció a l'extrem sud (ue. 1015, un aïllant format per una capa de suro compactat de 8 cm de gruix). Al aixecar aquest terra es va localitzar una canal d'uralita (ue. 1018 retall i 1017) aquesta estava excavada sobre les restes d'un paviment de pedres (ue. 1022) i un rebliment format per restes de fossa de forja (ue. 1019 rebliment i ue.1020 format per un retall ovalat on es diposita aquest rebliment). A sota va aparèixer un nivell sorrenc (ue. 1016), d'uns cinc centímetres i per sota es va documentar en extensió el paviment de grans blocs molt ben preservats (ue. 1012). Al procedir a l'aixecament d'aquest paviment es van fer visibles les dificultats per completar aquests treballs sense mitjans mecànics. Pel seu pes i entitat es va decidir aixecar només uns 5m² de paviment recuperat, deixant l'altra part *in situ* i pendent d'intervenció arqueològica.

Els resultats foren altament interessants ja que per sota el paviment de lloses (ue.1012), i en l'espai no afectat per un nivell de rebliment (ue.1026) i el pas de diverses canalitzacions es van recuperar nivells medievals i romans no pertorbats per estratigrafies recents.

Aquest paviment i les obres per a la seva construcció ens situen a l'època moderna. El material procedeix del rebliment del nivell de regularització (ue.1026) un estrat format per un sediment molt compactat i abundants pedres i material ceràmic format per ceràmica grisa, alguna vidriada i dos fragments de ceràmica blanca i blava. En aquest nivell també es van documentar dos fragments de mandíbula humana i un fragment de crani. Formant part d'aquest nivell constructiu funcionen dues estructures principals d'evacuació i circulació d'aigües.

La primera documentada esta formada per un retall ue. 1025 on s'assenta una estructura formada per una base de rajol, paret de pedra i coberta de rajol (ue. 1023) amb un rebliment ue. 1024. Aquesta identificada al nord del mur ue. 1010, ha estat identificada amb certes modificacions vers el sud. Aquí la cana no preserva la coberta si bé continua presentant el

basament de rajol i la paret de pedres (ue. 1031) excavada al retall ue. 1033 i reblerta per ue. 1032. Aquesta canal presenta una refecció posterior en la que es desvia la direcció i pendent de la canalització. Aquesta reforma s'evidencia pel material utilitzat ja que aquesta nova canal presenta la coberta, el basament i les parets de rajol, (ue. 1034), està reblerta per ue. 1035 i va associada al retall ue. 1036. El sediment situat l'est d'aquesta estructura s'ha numerat com ue. 1037 ja que el sediment és més compactat i de coloració més fosca.

Una segona construcció excavada a la ue. 1026 és l'estructura ue. 1027, una canal de circulació d'aigua formada per un tub de ceràmica de secció ovalada formada per diverses peces encaixades, aquesta es troba assentada en un retall (ue.1028) i reblerta per la ue. 1029. A la part més septentrional d'aquesta estructura el sediment és més homogeni, sense presència de pedres i s'ha numerat com ue. 1030.

A la banda est de les clavegueres, amb abundant material modern i medieval, va apareix un nivell compactat, amb presència de carbons i abundants restes orgàniques (ue. 1022) i segon paviment de pedres, aquest principalment format per grans còdols de riu, i parcialment preservat, que sembla respondre a un paviment de tipus exterior (ue. 1039). Aquest es trobava en contacte amb una estructura formada per una doble filada de carreus que semblen conformar un mur, situat al límit oest del sondeig i que també havia estat fortament alterat per l'activitat antròpica de la zona (ue. 1038). Tant aquest paviment com el mur han aportat abundant material d'època medieval. El basament d'aquest paviment, format per una anivellació de pedres (ue. 1040) presenta un nivell de rebliment inferior (ue. 1041).

A una cota similar també s'ha recuperat el basament d'una possible claveguera (ue. 1042) i amb un nivell de preparació (ue. 1043) que podria ser contemporània al mur i que, a nivell d'hipòtesi semblen conformar part de la trama urbana alt medieval.

Un cop exhaurit aquest nivell es va definir un nou estrat, format per un sòl de terra batuda compactat amb restes de calç i fragments ceràmics que es va determinar com un nivell de circulació, que per la seva extensió, sembla correspondre a un possible paviment exterior (ue.1047). Aquest presenta una lleugera pendent d'oest vers l'est i estava parcialment alterat pels nivells corresponents a rebliments medievals formats per pedres i material constructiu (ue. 1046 i ue. 1049), i una fossa situada a l'est del sondeig (el retall d'aquesta fossa és de planta circular i secció ovalada i s'ha identificat com la ue. 1045 i el rebliment ue. 1044).

Al excavar aquest paviment, que en alguns punts superava els 40 cm de potència, es va documentar que aquest s'havia format a partir de dos nivells de regularització, formats per un rebliment de terra (ue. 1048 i ue. 1050), compactat i amb abundant material constructiu (tègula, ímbrex), així com (ceràmica TS. Itàlica, Hispànica i africana) i diversos fragments amfòrics i restes de fauna. La preparació del paviment s'assenta directament sobre el tapàs (ue. 1051), si bé la roca mare no està molt lluny, aquesta ha estat parcialment retallada mantenint una suau pendent vers l'est.

Conclusions

-Època contemporània, segle XX, primer edifici i Escola-Taller

L'estratigrafia recuperada en aquest indret ha permès documentar diversos paviments interiors de la Casa Masferrer d'època contemporània i moderna. D'aquests destaca un paviment de rajols de mitjan segle XX que va ser recrescut uns 30 cm fins assolir la cota formada per l'actual paviment, també de rajols.

-Època Moderna, XVII, XVIII, moment adequació canalitzacions i ús i amortització del paviment de lloses.

Un cop aixecat aquest antic terra de l'habitació es va documentar un altre paviment format per grans lloses, rectangulars i ben desbastades que haurien funcionat amb un mur de reforç i un complex sistema de canalitzacions. Aquest paviment de lloses. Així com el muret de reforç, havien estat rebentats en diversos punts, aquests situats al límit del sondeig, i que, per la seva ubicació, ens fan pensar que aquests esdeveniments haurien tingut lloc en el moment constructiu de les parets mestres de l'actual casa Masferrer. És amb aquesta troballa que vam decidir ampliar la cala vers el sud, ja que el paviment de lloses feia factible la recuperació d'una seqüència força ben preservada.

Un cop obert es va documentar en extensió aquest paviment i es va procedir al seu aixecament. Pel seu pes i entitat es va decidir obrir uns 5m² de paviment, deixant l'altra part *in situ* i pendent d'intervenció arqueològica.

Els resultats foren altament interessants ja que per sota el paviment de lloses, i en l'espai no afectat per un nivell de rebliment i el pas de les clavegueres, amb abundant material modern i medieval.

-Època medieval XI-XV indeterminat. Estructures viàries (nivells de circulació exteriors, claveguera i mur).

Afectat pel nivell de les clavegueres va apareix un segon paviment de pedres, aquest principalment format per grans còdols de riu, i parcialment preservat, que sembla respondre a un paviment de tipus exterior. Aquest es trobava en contacte amb una estructura formada per una doble filada de carreus que semblen conformar un mur, situat al límit oest del sondeig i que també havia estat fortament alterat per l'activitat antròpica de la zona. Tant aquest paviment com el mur han aportat abundant material d'època medieval.

A una cota similar també s'ha recuperat el basament d'una claveguera que podria ser contemporània al mur i que, a nivell d'hipòtesi semblen conformar part de la trama urbana alt medieval.

-Època romana, II dC i posterior. Paviment i nivells de rebliment (amb materials més antics)

Un cop exhaurit aquest nivell es va definir un nou estrat, format per un sòl de terra batuda compactat amb restes de calç i fragments ceràmics que es va determinar com un nivell de circulació, que per la seva extensió, sembla correspondre a un possible paviment exterior. Aquest presenta una lleugera pendent d'oest vers l'est i estava parcialment alterat pels nivells corresponents a rebliments medievals formats per pedres i material constructiu, i per una fossa de planta circular i secció ovalada, situada a l'est del sondeig.

Al excavar aquest paviment, que junt amb la seva preparació en alguns punts superava els 40 cm de potència, es va documentar que aquest s'havia format a partir de dos nivells de regularització, formats per un rebliment de terra, compactat i amb abundant material constructiu (tègula, ímbrex), així com (ceràmica TS. Itàlica, Hispànica i africana) i diversos fragments amfòrics i restes de fauna. La preparació del paviment s'assenta directament sobre el tapàs, si bé la roca mare no està molt lluny, aquesta ha estat parcialment retallada mantenint una suau pendent vers l'est.

A mode de reflexió podem dir que la forta activitat antròpica en aquest punt de la ciutat queda ben evidenciada per la presència de nombroses estructures d'època moderna i medieval localitzades en aquesta Cala 1. Bona part d'aquestes estructures han estat parcialment espoliades o destruïdes, fet bastant habitual en contextos urbans. Aquest podria ser el cas de la composició dels mateixos nivells de rebliment, on la presència de tres restes òssies humanes fan pensar algun tipus d'activitat de remoció de la zona en relació a la veïna Plaça de la Pietat, zona de necròpolis ben contrastada.

Un altre aspecte a considerar és que si bé és clara una continuïtat d'ocupació en aquest indret, tot fa pensar que hi ha una sèrie de buits cronològics (a partir del registre material) que cal prendre en consideració.

Un primer buit és la manca d'estructures lligades als segles XVIII i XIX, així com durant l'època tardana i la fase anterior a l'establiment romà. La primera d'aquestes mancances es podria interpretar en clau logística, és a dir la necessitat de mantenir la cota de circulació a una alçada determinada ha prioritzat que en el moment de realitzar una reforma s'arrenqués el terra antic i es posés el nou a la mateixa cota. Aquesta hipòtesi també és observable a la Cala 3. Respecte a la segona qüestió, ens hem de plantejar que l'espai excavat, de reduïdes dimensions no es prou significatiu per permetre descartar la presència tardoromana a la zona, ja que cal recordar que a la Casa Clariana va aparèixer un fragment de ceràmica paleocristiana.

El darrer aspecte interessant a destacar és que el nivell arqueològic dipositat sobre el tapàs (i sobre la roca natural) presenta abundant material d'època romana, principalment material constructiu. Només la presència d'un fragment de ceràmica pentinada ens pot remuntar a un context de neolític postcardial, que només té validesa anecdòtica en un registre on el 99% del material és romà, adscrit als segles I-II dC. L'estudi integral d'aquest material, principalment material constructiu serà cabdal per entendre el procés d'ocupació i assentament en aquest punt de la ciutat i a menys de 10 metres de la zona d'accés al mateix Temple Romà.

III.3. EXCAVACIÓ DE LA CALA 2

Objectius

A la sala principal es va decidir obrir una segona cala al costat més meridional, davant la finestra que dona a la Plaça Dom Miquel de Clariana. Amb aquesta nova cala de 2m quadrats es pretenia recuperar la seqüència estratigràfica preservada en aquest punt, del que es tenien indicis de preservació d'estructures, en tres punts. Aquests indicis venien motivats pels resultats la intervenció a la Plaça Dom Miquel de Clariana del 1985 (Cruells, Molas, Ollich 1989) on, en dues cales properes, s'havien recuperat restes arquitectòniques, adscrites a l'edat mitjana i anteriors a l'estructuració de Miquel de Clariana al 1609. I per una intervenció més recent realitzada per Carme Subiranas al 1991.

Treballs realitzats

L'obertura de la segona cala, Cala 2, a la zona propera a la Plaça Dom Miquel de Clariana també ha posat de manifest el bon estat de preservació de les estructures arquitectòniques identificades.

Els treballs s'han iniciat amb l'aixecament del paviment actual (paviment de rajoles ue. 2001, amb una preparació de ciment ue. 2002 i un aïllant format per plàstic i porexpan ue. 2003) i un nivell de regularització format per una fina capa de sorra (ue. 2004). Aquesta unitat constructiva s'assenta sobre un recreixement artificial de la cota actual d'uns 50 cm de potència, ue.2005 amb un rebliment de runa de formada per ue. 2006, possiblement a causa de les diverses reformes efectuades durant l'adequació de l'Escola-Taller o de molt poc abans.

Sota aquest recreixement apareix un paviment, parcialment preservat, i format per grans blocs de pedra lligats amb argamassa (ue. 2009) amb una preparació d'argamassa (ue. 2010). La pràctica inexistència de material arqueològic en aquest estrat i en la seva preparació fan difícil la seva adscripció cronològica, si bé tot fa pensar que es pot tractar d'un paviment interior de l'edifici que es bastí en aquest indret a partir del XVII. En el nivell d'amortització d'aquest paviment cal assenyalar la troballa de la dovella d'una porta (ue. 2008) que havia estat

dipositada en un retall d'aquest indret (ue. 2007) i tot fa pensar que pot correspondre a un element arquitectònic del mateix edifici.

Un cop excavat aquest paviment va aparèixer un estrat de rebliment, format per una terra molt sorrenca (ue. 2011) en la que es van començar a definir una sèrie de murs. Es tracta de tres murs, bastits amb pedres, de petites dimensions, i dos d'ells lligats en argamassa.

Un primer mur orientat nord sud format per una filada de pedres ben desbastades escassament lligades i sense morter (ue. 2014) i un filada de pedres de dimensions irregulars que compon el basament (ue. 2015) amb la trinxera de fundació (ue. 2016). Per sobre d'aquesta estructura hi ha un altre filada de pedres, una mica desplaçat que sembla conformar una reparació o un possible mur posterior que ha estat numerat com ue. 2013.

Un altre mur, orientat est a oest, d'aproximadament 1'50 m de preservació conforma l'estructura ue. 2017. Es tracta d'una alineació de pedres format per diverses filades disposades de forma desigual assentat directament sobre el tapàs (ue.2025). Aquesta estructura presenta una estreta rasa de fonamentació (ue. 2024).

El tercer mur presenta una orientació nord-est a sud-oest, està format per tres filades de pedres ben desbastades lligades amb abundant morter de calç (ue. 2018). Aquest mur està colmatat per dos estrats (ue. 2028) format per un nivell sorrenc amb presència d'algunes pedres, i que possiblement correspon al rebliment interior de l'espai i un nivell més compactat que podria correspondre al paviment interior de l'estructura (ue. 2029). Si bé l'escàs marge de preservació fa que no es pugui precisar en la caracterització d'aquests dos estrats, s'hi ha recuperat principalment ceràmica grisa medieval. Aquesta estructura sembla que ha estat perturbada i sembla que s'ha colmatat i segellat per un basament o plataforma formada per una filada de grans còdols (ue. 2019). Aquest darrer mur s'assenta sobre un gran retall (ue. 2021) obert al tapàs (ue.2025) que ha estat reblert amb diverses colmatacions (ue. 2020).

La disposició de totes aquestes estructures seguint el límit de la cala, sud-nord i est-oest fan que no hagi estat possible definir ni el tipus d'estructura ni l'entitat o funcionalitat de la mateixa. Tot fa pensar que es tracta de murs, de cronologia diversa, que corresponen a parets d'habitatges o estances que s'haurien amortitzat durant l'edat mitjana. Sembla que la

colmatació final (ue. 2012) tindria lloc en la remodelació de Miquel de Clariana al 1609, moment en que s'amortitzen definitivament aquestes estructures.

Dos d'aquests murs tenen una trinxera de fonamentació excavada al tapàs, i per tant directament sobre el terreny natural, mentre que el mur restant s'assenta sobre un rebliment on, a la secció nord s'obre un retall de planta ovalada (ue. 2023) reblert per un estrat de colmatació (ue. 2022). Aquesta estructura ha estat parcialment excavada i ha aportat un important conjunt de material, principalment fauna i ceràmica que ens situa a l'edat Mitjana.

Entre aquests murs es documenten dos nivells més de rebliment, sense que hagi estat possible identificar cap tipus de paviment lligat a un moment d'ús o circulació. Un cop obert en extensió el tapàs es documentà un altre retall (ue. 2027), de tipus allargat, en el rebliment (ue. 2026) del qual es van recuperar material d'època romana, principalment tègula i fragment de TS Hispànica.

Conclusions

-Època contemporània (Escola-Taller)

L'obertura de la segona cala, Cala 2 a la zona propera a la Plaça Dom Miquel de Clariana també ha posat de manifest el bon estat de preservació de les estructures arquitectòniques identificades. Aquesta cala presenta la particularitat de tenir un recreixement artificial del paviment actual d'uns 50 cm de potència, sota el paviment actual, possiblement a causa de les diverses reformes efectuades durant l'adequació de l'Escola-Taller o de molt poc abans.

-Època moderna, posterior a la reforma de Dom Miquel de Clariana al 1609

Sota aquest recreixement apareix un paviment, parcialment preservat, i format per grans blocs de pedra lligats amb argamassa (ue.2009). La pràctica inexistència de material arqueològic en aquest estrat i en la seva preparació fan difícil la seva adscripció cronològica, si bé tot fa pensar que es pot tractar d'un paviment interior de l'edifici que es bastí en aquest indret a partir del XVII. En el nivell d'amortització d'aquest paviment cal assenyalar la troballa de la

dovella d'una porta que havia estat dipositada en aquest indret i tot fa pensar que pot correspondre a un element arquitectònic del mateix edifici. Actuació que segurament es va fer al desmuntar l'antiga casa d'època moderna.

Un cop excavat aquest paviment va aparèixer un estrat de rebliment, format per una terra molt sorrenca en la que es van començar a definir una sèrie de murs. Es tracta de tres murs, bastits amb pedres, de petites dimensions, i dos d'ells lligats en argamassa. La seva disposició seguint el límit de la cala, sud-nord i est-oest fan que no hagi estat possible definir ni el tipus d'estructura ni l'entitat o funcionalitat de la mateixa. Tot fa pensar que es tracta de murs, de cronologia diversa, que corresponen a parets d'habitatges o estances que s'haurien amortitzat durant l'edat mitjana. Sembla que la colmatació final tindria lloc en la remodelació de Miquel de Clariana al 1609, moment en que s'amortitzen definitivament aquestes estructures.

Dos d'aquests murs tenen una trinxera de fonamentació excavada al tapàs, i per tant directament sobre el terreny natural, mentre que el mur restant s'assenta sobre un rebliment on s'obren una sèrie de retalls, un dels quals, de planta semicircular, ha estat parcialment excavat i ha aportat un important conjunt de material, principalment fauna i ceràmica que ens situa a l'edat Mitjana.

-Època Medieval i anterior a la reforma de Dom Miquel de Clariana al 1609.

D'aquest moment sembla ser la construcció, ús i amortització del mur ue.2014. Mentre que el mur ue.2018, sembla que també fou bastit en un moment incert de segle XIII, pel material arqueològic i pels paral·lels amb les troballes de Plaça Dom Miquel de Clariana de (Cruells, Molas, Ollich 1989). Entre aquests murs es documenten dos nivells més de rebliment, sense que hagi estat possible identificar cap tipus de paviment lligat a un moment d'ús o circulació clar, si bé la ue. 2012 pot correspondre a un possible nivell de circulació.

El bon nivell de preservació de les estructures d'època medieval i moderna (anteriors a 1609) permeten pensar en una colmatació intencional d'aquest punt de la ciutat i per tant en la potencialitat de recuperació de la trama urbana medieval formada principalment pels habitatges i altres instal·lacions de tipus econòmic.

-Època romana, II dC. Retall indeterminat al tapàs.

Un cop arribats al tapàs es documentà un altre retall, de tipus allargat, en el rebliment del qual es van recuperar material d'època romana, principalment tégula i fragment de TS Hispànica. La presència residual d'època romana i les importants remodelacions que tenen lloc al llarg de l'edat mitjana fan pensar que la zona presenta una important activitat constructiva al llarg d'aquest període, on les estructures romanes, han quedat amortitzades, podent-se documentar de forma parcial a través de retalls i altres estructures negatives.

A mode de reflexió podem dir que el bon nivell de preservació de les estructures d'època medieval i moderna (anteriors a 1609) permeten pensar en una colmatació intencional d'aquest punt de la ciutat i per tant en la potencialitat de recuperació de la trama urbana medieval formada principalment pels habitatges i altres instal·lacions de tipus econòmic.

La presència residual de restes d'època romana i les importants remodelacions que tenen lloc al llarg de l'edat mitjana fan pensar que la zona presenta una important activitat constructiva al llarg d'aquest període, moment en què les estructures romanes queden amortitzades. Aquestes però, tot i estar fortament alterades es poden documentar de forma parcial a través de retalls i altres estructures negatives.

III.4. EXCAVACIÓ DE LA CALA 3

Objectius

La darrera de les cales obertes, la Cala 3, es va obrir al costat del carrer Pare Xifrer i davant de part del *témenos* del Temple Romà i del Palau dels Montcada. La metodologia d'excavació d'aquest sondeig, de 2m², va venir condicionada per la presència d'aigua procedent de la capa freàtica, element que va condicionar el nivell de preservació de les restes en les cotes inferiors.

Si bé l'obertura d'aquesta cala estava prevista des de l'elaboració del projecte d'intervenció arqueològica, la motivació de la seva excavació es va incrementar amb la necessitat de validar les troballes que s'havien realitzat a la cala 1.

L'obertura i excavació d'aquest sondeig va venir condicionada per la presència d'aigua procedent de la capa freàtica, element que va condicionar el nivell de preservació de les restes en les cotes inferiors. Així, es va mantenir l'obertura d'una nova cala al costat del carrer Pare Xifrer, davant de les restes del Palau dels Montcada, l'obertura d'una tercera cala de 2m quadrats.

Treballs realitzats

L'aixecament del paviment actual de seguida va posar de manifest una seqüència arqueològica no afectada per l'activitat constructiva del segle XX. L'inici dels treballs en aquest punt es van centrar en la documentació i excavació del paviment actual. Aquest format per un paviment de rajoles (ue. 3001), una preparació de ciment (ue. 3002) i un aïllant (ue. 3003) i una capa de sorra (ue. 3004) manté les mateixes similituds que en la resta de cales.

Just per sota van aparèixer les restes de la preparació d'un possible paviment (ue. 3005) que hauria estat espoliat. També es feia visible la superfície de dues canalitzacions que haurien funcionat de forma simultània. Es tracta d'una canal de base i coberta de rajola i de paret de pedra (ue. 3007) orientada est a oest amb una lleugera pendent vers l'oest (retall ue. 3009 i rebliment ue. 3008). Junt a una altra canalització (ue. 3010) orientada nord-oest a sud-est de base i coberta de rajol i paret de pedra, (retall ue. 3012 i rebliment ue. 3011), molt similar a les estructures recuperades a la cala 1, excavada parcialment a l'estrat (ue. 3006) un nivell format per un sediment compactat i amb la presència d'algunes pedres. En aquest estrat va aparèixer un element escultòric molt interessant. Es tracta d'un fragment decorat amb motius geomètrics (principalment triangles) que semblen conformar la motllura d'una obertura o un nínxol.

Un cop exhaurit aquest nivell es va documentar un altre estrat de rebliment amb material format per ceràmica grisa i adscrit a l'edat mitjana (ue. 3013) que amortitzava els nivells d'època romana i que es va documentar de forma extensiva a tot el quadre.

La documentació d'un nou nivell ue. 3016 retallat per una estructura negativa (ue. 3015) i reblert per ue. 3014, un sediment argilós i compactat, ha permès documentar un nivell

d'amortització d'època romana. Aquest colmatava un possible nivell de circulació format per un paviment (ue. 3017), amb les mateixes característiques que el descrit en la Cala 1. Aquest paviment també ha estat tallat pel la fossa (ue. 3015).

Aquest possible nivell de circulació presenta dos nivells de rebliment o regularització (ue. 3018 i ue. 3019) dipositats directament sobre el tapàs (ue. 3021). El més antic és el ue. 3019 i es correspon al rebliment d'un retall, semicircular obert al mateix tapàs (ue. 3020), mentre que l'altre, més homogeni, s'ha recuperat a tot el quadre. El rebliment d'aquests nivells aporta material de cronologia romana. Es tracta principalment de material constructiu. Com a la Cala 1, la presència de fauna i restes de ceràmica, així com algun petit fragment de vidre són escassos en comparació a la quantitat de tègula, ímbrex i material d'origen petrogràfic.

Conclusions

-Època contemporània (Escola-Taller)

L'aixecament del paviment actual de seguida va posar de manifest una seqüència arqueològica no afectada per l'activitat constructiva del segle XX.

-Època moderna (s. XVII-XVII) indeterminat. Adequació canalitzacions.

Les restes de la preparació d'un possible paviment colmataven parcialment la fase arquitectònica següent formada per dues canalitzacions de base i coberta de rajol i paret de pedra (molt similars a les de la cala 1).

-Època Medieval, nivell de rebliment i un retall

Just a sota es va documentar un altre nivell de rebliment adscrit a l'edat mitjana que amortitzava els nivells d'època romana. D'aquest moment també és el retall ue. 3015 reblert pel sediment ue. 3014.

-Època romana I-II dC i posterior.

D'aquesta cronologia destaca la presència d'un nivell (ue. 3016) que si bé és de poca potència podem dir que cobreix el nivell de circulació o possible paviment ue. 3017. A nivell de manufactura presenta les mateixes característiques que el descrit en la Cala 1, i també presenta un important nivell de preparació o arranjament que es diposita directament sobre el tapàs. Aquesta seqüència només queda interrompuda per la presència de dos retalls, a mode de fossa, un retalla el mateix paviment romà i la seva colmatació; i l'altre que conforma un retall al mateix tapàs. El rebliment d'aquestes dues estructures negatives aporta material de cronologia romana. El material recuperat correspon principalment a material constructiu. Com a la Cala 1, la presència de fauna i restes de ceràmica, així com algun petit fragment de vidre són escassos en comparació a la quantitat de tègula, ímbrex i material d'origen petri.

Com a reflexió podem dir que aquesta cala va aportar informació novedosa que va permetre no només validar els resultats de la Cala 1, per als nivells i estructures d'època moderna i romana, sinó evidenciar l'absència de restes arquitectòniques de cronologia medieval en aquest punt. Aquest fet ens permet identificar diversos nivells associats a l'existència d'un espai obert no només en època romana sinó també en època medieval (si no és que la voluntat de mantenir la cota de circulació interior de la casa va evitar la conservació dels mateixos). Només la presència de dues clavegueres i la preparació d'un paviment que les amortitzava indiquen la presència d'estructures d'època moderna en aquest indret.

Es també significatiu que just sota el nivell de circulació actual, i un cop aixecat aquest paviment (10 cm) apareguin les restes de preparació d'un fragment de paviment i les clavegueres, a una cota similar a les aparegudes a la Cala 1, si bé difereixen en orientació.

IV. DATACIÓ DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Horitzó A, t.a.q. I-II dC (terreny natural)

Cala 1

1051

Cala 2

2025

Cala 3

3021

Horitzó B, I-V dC

Cala 1

1047, 1048, 1049, 1050

Cala 2

2026, 2027

Cala 3

3016, 3017, 3018, 3019, 3020

Horitzó C, segle VI-XV dC

Cala 1

1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046

Cala 2

2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2020, 2021, 2022, 2023, 2028, 2029

Cala 3

3013, 3014, 3015

Horitzó D, Inici segle XV-XVIII dC

Cala 1

1011, 1012, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037

Cala 2

2009, 2010, 2011, 2017, 2018, 2019, 2024

Cala 3

30105, 3006, 3007, 3008, 3009, 3010, 3011, 3012

Horitzó E, segle XIX-XX

Cala 1

1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1013, 1024, 1015, 1016, 1017, 1018, 1021

Cala 2

2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008

Cala 3

3001, 3002, 3003, 3004

V. MATERIALS ARQUEOLÒGICS

V. MATERIALS ARQUEOLÒGICS

V.1. INTRODUCCIÓ

El material arqueològic recuperat correspon principalment als nivells d'època moderna, romana i medievals documentats. Es poden fer una sèrie de consideracions prèvies als conjunts. Principalment cal assenyalar que el material es troba en bon estat de preservació, sobretot el material d'origen orgànic (tant per la composició com per les condicions d'humitat dels estrats). Si bé el nivell de fragmentació és molt alt i trobem materials amb desigual nivell d'erosió.

El material més freqüent és la ceràmica, seguida del material constructiu, amb nivells de preservació desiguals, així mateix la troballa de restes d'origen faunístic, es completa amb restes de carbons. I en menor mesura vidre i metalls.

Per context estratigràfic aquest material procedeix d'àrees obertes i nivells d'amortització de deixalles. No s'han pogut documentar cap nivell d'hàbitat associat a un espai pròpiament domèstic, ja que el que s'ha documentat procedent de la Cala 2 no s'ha excavat (ue. 2018, 2019, 2028, 2029).

El nivell de circulació d'època romana, documentat tant a la Cala 1 com a la Cala 3 ha permès recuperar un important conjunt de material constructiu. L'abundant presència de restes de tègula i ímbrex, així com plaques de material lapidi, fragments de paviment d'argila i alguns fragments d'estucs, tant per la quantitat com pel nivell de preservació contrasta amb la resta del material recuperat. És especialment significatiu la fragmentació de la vaixel·la considerada domèstica i de luxe, s'han recuperat diversos fragments de TS. Itàlica, 1 fragment TS. Hispànica i alguns fragments de TS. Africana i ceràmica de cuina africana. Malauradament, el seu estat de fragmentació no ha permès identificar les formes dels recipients als que haurien pertangut aquests fragments i, per tant, no podem afinar més en la cronologia d'aquests nivells.

V.2. RESTES ANTROPOLÒGIQUES (Antònia Diaz, Arqfibula SL)

El material antropològic objecte d'aquest estudi correspon a les restes fragmentades d'una mandíbula i una escata occipital dreta recuperades al nivell de rebliment (ue. 1026) de la Cala 1.

Mètode

Les restes humanes ens han arribat netes dins una bossa de plàstic etiquetada. Els teixits esquelètics es trobaven en un estat de conservació òptim per al seu estudi.

El mètode per a l'anàlisi ha estat l'habitual en restes individualitzades. En una primera fase s'ha fet la reconstrucció dels elements que ho han permès, la seva identificació i el registre en un diagrama esquelètic. En una segona fase s'ha realitzat la biometria dels ossos i elements dentaris. Posteriorment s'han observat detingudament les restes per tal de localitzar, descriure i identificar possibles alteracions patològiques i/o tafonòmiques.

Per a la determinació sexual i l'estimació de l'edat ens hem basat en la combinació de paràmetres esquelètics que contenen aquesta informació, recollits en diversos treballs de síntesi (Safont, 2003; Castellana, 2003). Per tal de facilitar la recollida de dades referides a les peces dentals s'han utilitzat els codis proposats per la Federació Dental Internacional (FDI) i la fitxa dental desenvolupada per Chimenos *et alii* (1999).

Resultats

Tafonomia:

Les restes presenten una coloració marronosa amb superfícies de fractures antigues localitzades a la mandíbula:

- En el cos mandibular dret a nivell de la canina i la premolar que no ha pogut ésser reparada per falta de massa òssia.
- En el cos mandibular dret a nivell de les molars segona i tercera que ha estat reparada, deixant però una superfície oscada per la banda vestibular.

L'escata occipital és un fragment fracturat per la línia de sutura lambdàtica dreta i per la meitat aproximada de l'escata esquerra.

Els ossos tenen concreció adherida que ens indica que han estat dipositats en un espai colmatat de sediment, actuant sobre ells una força prou important com per fracturar-los al fresc.

Descripció i antropometria:

L'occipital correspon a un os dens, robust, amb ínio de grau 2 (segons Brocca) i corbes nucals marcades. A la sutura lambdàtica, encara que trencada, s'endevina que hauria estat en procés de sinostosi avançat.

La mandíbula és robusta, amb eversions goníiques molt marcades, amb branques baixes i angle goníic obert. La superfície articular dels còndils semblen lleugerament hipertrofiades amb diagnòstic possible de còndil bífid, una rara alteració morfològica d'etiologia desconeguda. Alhora, l'estructura òssia del cos cortical i trabecular dels còndils presenten un aspecte normal.

El mentó és prominent amb el trígon mentonià ben marcat i l'apòfisi geni lleugerament marcada. No presenta cap torus ni tampoc pont miloideo.

Respecte a la dentició, conserva *in situ* les segones i terceres molars de tots dos costats. Hi ha reabsorció alveolar a les segones premolars i pèrdues *postmortem* a les incisives i primeres premolars d'ambdues hemimandíbules.

Totes 4 dents conservades tenen desgast de grau 3 i retracció de la línia alveolar. Presència d'una càries cervico-mesial a la peça 37 (segona molar esquerra), de grau 2, que afecta a la dentina.

DENT	48	47	46	45	44	43	42	41	31	32	33	34	35	36	37	38
estat dentari	1	1	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	1	1
desgast	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
càries	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1
ciment	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
hipoplàsia	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
retrocés alveolar	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2

Fig. 3. Esquema dental de la mandíbula.



Fig.4. Casa Masferrer. Mandíbula reconstruïda.

CONSIDERACIONS ALS RESULTATS ANTROPOLÒGICS

A la vista de tan sols dos elements esquelètics només podem obtenir una estimació aproximada i parcial d'edat i sexe, suposant que corresponen les restes al mateix esquelet per l'aspecte general i la robustesa.

Estat dentari: 1-in situ, 2-peça aïllada, 3-pèrdua antemortem, 4-pèrdua *postmortem*

Desgast: 0-no observable, 1-graus 1-2, 2-graus 2+ a 3+, 3-graus 4 i 4+, 4-graus >5

Càries: 0-no observable, 1-absència, 2-oclusal, 3-coronal, 4-LAC, 5-arrel

Hipoplàsia: 0-no observable, 1-absència, 2-presència

Retrocés alveolar: 0-no observable, 1-absència, 2-presència

Fig. 5. Quadre de l'estat dentari de la mandíbula.

Variables mandibulars	(mm)	Variables mandibulars	(mm)
Longitud total de la mandíbula	114	Alçada símfisi	25
Angle goníac (en graus)	121	Angle mentonià (en graus)	64
Alçada branca	58	Amplada branca	33
Amplada còndil	11	Longitud còndil	21
Longitud cos	89	alçada forat geni	16
Alçada cos entre PM2 i M1	21	Alçada cos entre M1 i M2	22
Alçada foramen mental	14		

Fig. 6. Antropometria de la mandíbula.

Es tractaria d'un individu adult mort en un període d'edat comprés entre els 40 i els 60 anys, a partir de l'estat d'obliteració de les sutures i del desgast dentari. Els trets de robustesa també ens parlen d'un diagnòstic de sexe possiblement masculí.

Es considera que aquestes restes procedeixen de la veïna necròpolis de la Plaça de la Pietat, i que en algun moment, fruit de les remodelacions urbanístiques del segle XVII i XVIII aquests materials es van colmar com a dipòsit secundari formant part del rebliment de la ue. 1026.

V. 3. ESTUDI DE LES RESTES FAUNÍSTIQUES (Carles Tornero- UAB)

Aquest treball presenta els resultats de l'estudi arqueozoològic de les restes de fauna recuperades durant la intervenció arqueològica al jaciment del Casa Masferrer (Vic, Osona). Considerant la diferent dinàmica històrica del conjunt total de restes recuperades en aquest jaciment, s'ha prioritzat en aquest estudi l'anàlisi més detallada de les restes directament associades al moment d'ocupació de l'assentament.

OBJECTIUS I ESTRUCTURA DE L'ESTUDI

L'objectiu principal de l'estudi és incidir en la dinàmica socioeconòmica dels grups humans i la seqüència d'ocupació del jaciment a partir dels diferents contextos arqueològics documentats durant el procés d'excavació.

En aquest marc, l'anàlisi de les restes de fauna es dirigeix a l'obtenció de coneixement sobre els següents aspectes:

1. Les estratègies de gestió implementades en els recursos animals: organització de l'activitat de cacera i de la ramaderia. De forma més concreta, l'estudi té com objectiu en aquest apartat incidir en les modalitats d'adquisició i manteniment dels recursos animals.
2. L'explotació dels recursos animals en el marc de l'estratègia econòmica implementada per aquests grups humans. En aquest cas, l'estudi pretén incidir en les tècniques de processament dels recursos animals així com en les tècniques associades a la preparació i manteniment dels productes animals.

Considerant les característiques particulars del jaciment i la diferències existents en la dinàmica de formació dels diferents conjunts de restes, l'estudi s'articula prioritzant l'anàlisi sobre aquells conjunts de restes que representen de forma més directa la dinàmica històrica desitjada.

A nivell d'estructura, l'estudi presenta en primer lloc les consideracions metodològiques i tècniques emprades en l'anàlisi. Posteriorment es presenten els resultats ordenats en base a dos nivells: en primer lloc es descriu a nivell general el conjunt, atenent a la diversitat específica documentada i als resultats globals de les principals unitats de quantificació emprades. Posteriorment, es presenten les dades considerant la diferent dinàmica història del conjunts estudiats i de forma concreta a la seva atribució temporal.

CONSIDERACIONS D'ORDRE METODOLÒGIC

El desenvolupament dels treballs d'anàlisi de les restes es va dur a terme entre maig de 2011 i juny de 2012 al *Laboratori de Arqueozoologia* de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Les restes analitzades han estat tractades d'acord a les seves associacions estratigràfiques establertes durant el procés d'excavació. Totes les restes analitzades permeten una relació d'associació amb un context arqueològic (UE) documentat i excavat.

Les restes de fauna recuperades del jaciment foren sotmeses a un procés de tractament manual que consistí en la neteja i eliminació de residus sedimentaris i concrecions. Determinades

restes foren tractades per decantació amb una dissolució al 15% d'àcid acètic (CH₃COOH) i aigua destil·lada (pH 7,5). El bany d'ultrasònic no fou necessari amb l'excepció d'algunes restes quan la pressió manual en l'eliminació de les concrecions feia perillar la seva integritat. Finalitzats aquests primers treballs de neteja i sanejament de les restes, foren corroborades les quantificacions inicials realitzades durant els treballs de camp.

Per tal d'organitzar i canalitzar la informació produïda durant l'estudi de les restes s'ha configurat un tractament informàtic específic a partir del disseny d'una base de dades on es registren per cada resta analitzada els diferents camps d'informació de manera individualitzada. De forma concreta, la base dades permet avaluar les associacions de les restes amb els fets arqueològics, les identifications de les alteracions representades, naturals o antròpiques, així com les classificacions específiques i osteològiques realitzades.

La determinació anatòmica i taxonòmica de les restes s'ha efectuat a partir de la col·lecció de referència del *Laboratori d'Arqueozoologia* del Departament de Prehistòria (UAB). Paral·lelament s'han consultat els atlas bàsics de referència pel tipus de restes recuperades.

Pel cas de les restes de mamífers s'han consultat les referències de (Barone, 1976; Schmid, 1972; Pales & Lambert, 1972; Lavocat, 1966). Per a la diferenciació de les espècies morfològicament properes (*Ovis aries* / *Capra hircus*) s'han utilitzat els criteris proposats per Boessneck (1980), Payne (1973) i Prummel & Frish (1986). La classificació d'aquelles restes que per la seva condició (segons estat de preservació i grau de fragmentació) no s'han pogut determinar de forma precisa a nivell anatòmic o específic, s'han utilitzat categories més generals de classificació establertes en base a la talla dels animals (mamífers de talla petita, mitjana i gran) i en base a la morfologia dels diferents ossos de l'esquelet (fragments de diàfisis, fragments d'ossos plans, fragments de vertebres, fragments de crani). Pel cas de les restes d'aus s'han consultat les referències de Gilbert et al., (1980).

L'establiment de l'edat de mort i/o sacrifici s'ha abordat pel cas dels mamífers a partir de les referències i taules relatives al procés de fusió de les principals articulacions a Silver (1969), Barone (1976), així com les dades relatives a les seqüències d'erupció dental, grau de desgast dentari i disminució de l'alçada de la corona dentaria (Schmid, 1972; Habermehl, 1980; Grant, 1982 ; Payne, 1973).

L'estudi del perfil tafonòmic ha tingut en consideració la diferenciació de les alteracions de caràcter natural i alteracions/modificacions de caràcter antròpic. Entre les primeres s'han contemplat els agents i processos que, de forma natural, han pogut modificar/alterar la condició de l'os en la seva morfologia i estructura o la seva distribució espacial original (Lyman, 1994). S'han agrupat aquests en grups de tipus: *agents biològics*: rosegadors, carnívors,...; *agents químics*: àcid húmic d'arrels de vegetals, substàncies químiques presents en els dipòsits sedimentàries,...; *agents biogeofísics*: característiques físiques i contingut de la matriu sedimentària (pH, canvis en el grau de temperatura i humitat del sòl, percolacions...)...; i *agents atmosfèrics*: vent, aigua, radiació solar,... En relació a les modificacions de caràcter antròpic, aquestes s'han classificat, quan ha estat possible, en base als diferents processos de treball duts a terme durant l'adquisició, processament i consum dels animals i productes animals (traces de despellament, evisceració, esquarterament, desmembrament, descarnació i termoalteracions). S'han analitzat, de forma complementària, les pautes de fracturació dels diferents ossos i parts de l'esquelet. Les pautes de fracturació intencionada han estat abordats a partir dels treballs i referències de Rixon (1988), Vigne (1988) i Pérez-Ripoll (1992) amb modificacions relatives al registre pròpies. L'estudi de traces i marques de carnisseria s'ha efectuat a partir de les propostes de Reixach (1986) i Pérez Ripoll (1992) també amb modificacions pròpies relatives al registre.

En relació al registre de les dades osteomètriques una vegada determinada la part anatòmica i categoria específica representada, en general s'ha seguit la proposta i codis de Von den Driesch (1976), amb modificacions pròpies. Respecte a les distribucions LSI hem emprat exemplars de referència internacional: en el cas dels bovins (exemplar de *Bos primigenius*, estàndard de referència en Degerbøl, 1970 i Grigson, 1989), en el cas dels caprins (exemplar *Capra aegagrus*, estàndard de referència en Uerpmann, 1979), en el cas dels ovins (exemplar de *Ovis orientalis*, estàndard de referència en Uerpmann, 1979) i porcins (exemplar *Sus scrofa*, estàndard de referència a Hongo & Meadow, 1998; 2000).

DESCRIPCIÓ GENERAL DEL CONJUNT

Composició del conjunt i distribució arqueològica de la mostra

El número total de restes de fauna analitzades és de 850 (NRC). Totes les restes han estat classificades en funció de les següents categories inicials: aus (6,35%), peixos (0,24%), micromamífers (0,47%) i macromamífers (92,94%).(Figura 7).

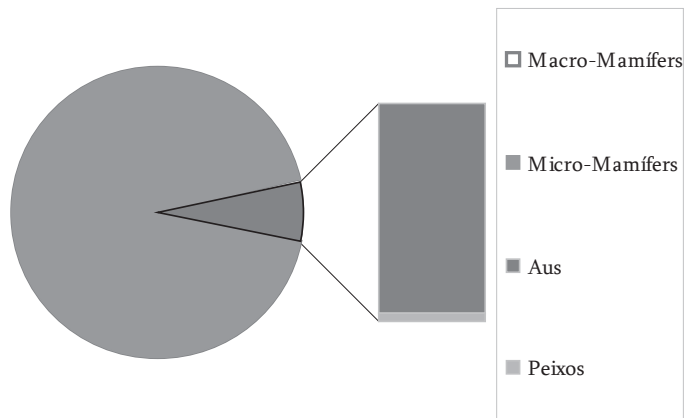


Fig. 7. Relació del número de restes determinades (NRD/NISP) i no determinades de macromamífers (NRND) per UE estudiada.

En la taules següents es presenten el número total de restes estudiades en cadascuna de les UE's de procedència, segons Cala (1, 2 i 3). Vegeu Figura 8.

UE's Cala 1	NR	UE's Cala 2	NR	UE's Cala 3	NR
1009	18	2008	13	3005	11
1011	21	2011	29	3009	10
1024	93	2012	2	3012	27
1032	15	2020	16	3016	6
1035	34	2022	159	3017	5
1039	4	2028	4	3018	9
1041	44	Σ Total	223	Σ Total	68
1044	10				
1046	182				
1047	16				
1048	61				
1049	55				
1050	6				
Σ Total	559				

Fig. 8. Número total de restes estudiades en cadascuna de les UE's de procedència i per Cala (1, 2 i 3).

La categoria de restes de macromamífers és la més abundant en el conjunt amb un total de 790 restes classificades. D'aquestes s'han determinat anatòmicament i específicament un total de 407 restes (NRD=51,51%), 383 s'han determinat anatòmicament i assignat a categories operatives per l'anàlisi específic (NRND=48,48%).(Figura 2).

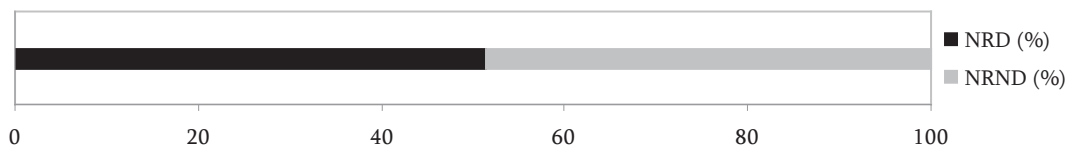


Fig. 9. Relació del número de restes determinades (NRD/NISP) i no determinades de macromamífers (NRND) per UE estudiada.

En les taules següents es distribueixen el número de restes determinades (NRD/NISP) per cadascuna de les unitats estratigràfiques (UE) de procedència i de Cala (1, 2 i 3).

UE	<i>Bos taurus</i>	<i>Equus caballus</i>	<i>Capra hircus</i>	<i>Ovis aries</i>	<i>Ovicaprius</i>	<i>Sus domesticus</i>	<i>Sus scrofa</i>	<i>Canis familiaris</i>	<i>Felis catus</i>	<i>Orictolagus cuniculus</i>	Σ Total
1009	1			2	2	1					6
1011	2	1		2	1	4					10
1024	4		1	2	11	4				2	24
1032				2	1	5				1	9
1035	5				7	5					17
1039	1			2							3
1041	3		1	1	8	4					17
1044	2				2	1					5
1046	13	1	1	10	61	26	1				113
1047	1			2	5	1					9
1048	6	4	3	7	8	6					34
1049	9	1		2	5	6		4			27
1050					1						1

Fig. 10. Número de restes per categoria específica en cadascuna de les UE's procedents de la Cala 1.

UE	<i>Bos taurus</i>	<i>Equus caballus</i>	<i>Capra hircus</i>	<i>Ovis aries</i>	<i>Ovicaprius</i>	<i>Sus domesticus</i>	<i>Sus scrofa</i>	<i>Canis familiaris</i>	<i>Felis catus</i>	<i>Orictolagus cuniculus</i>	Σ Total
2008	1				1	2					4
2011	8				8	1			1		18
2012	1			1							2
2020	2			3	6						11
2022	5			3	20	28					56
2028				1							1

Fig.11. Número de restes per categoria específica en cadascuna de les UE's procedents de la Cala 2.

UE	<i>Bos taurus</i>	<i>Equus caballus</i>	<i>Capra hircus</i>	<i>Ovis aries</i>	<i>Ovicaprius</i>	<i>Sus domesticus</i>	<i>Sus scrofa</i>	<i>Canis familiaris</i>	<i>Felis catus</i>	<i>Orictolagus cuniculus</i>	Σ Total
3005		1		1		1					3
3009				2	4	1					7
3012	2				14						16
3016					5						5
3017					2						2
3018	2		1	2	2						7

Fig.12. Número de restes per categoria específica en cadascuna de les UE's procedents de la Cala 3.

En els següents histogrames es presenten els percentatges finals de representació específica relativa de les diferents categories documentades considerant la diferent procedència per Cales (Cala 1, 2 i 3) de les UE's amb restes de fauna

En el cas de la Cala 1 els resultats mostren que la majoria de restes determinades en totes les UE's corresponen a porc domèstic (*Sus scrofa*), ovella (*Ovis aries*) i bous (*Bos taurus*). (Figura 12). Destaquen algunes UE's amb presència de conill (UE 1024 i 1032) i amb presència de gos (UE 1049), i possible presència de porc senglar (1 resta determinada) a la UE 1046.

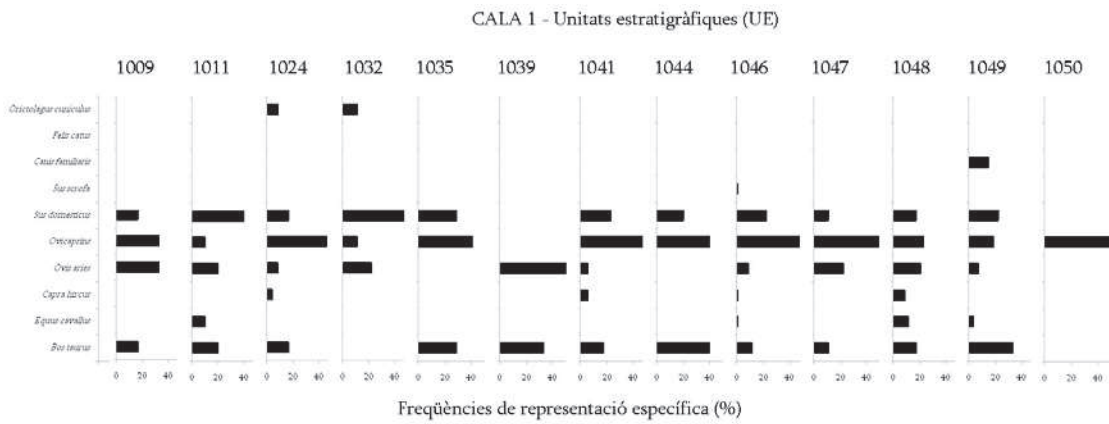


Fig. 13: Percentatges de representació específica en NISP relatiu de les diferents categories específiques documentades a les UE's procedents de la Cala 1.

En el cas dels conjunts procedents de la Cala 2 de nou els resultats mostren que la majoria de restes determinades en totes les UE's corresponen a porc domèstic (*Sus scrofa*), ovella (*Ovis aries*) i bous (*Bos taurus*). En aquesta cala destaca la troballa de gat domèstic a la UE 2011, també de forma puntual.

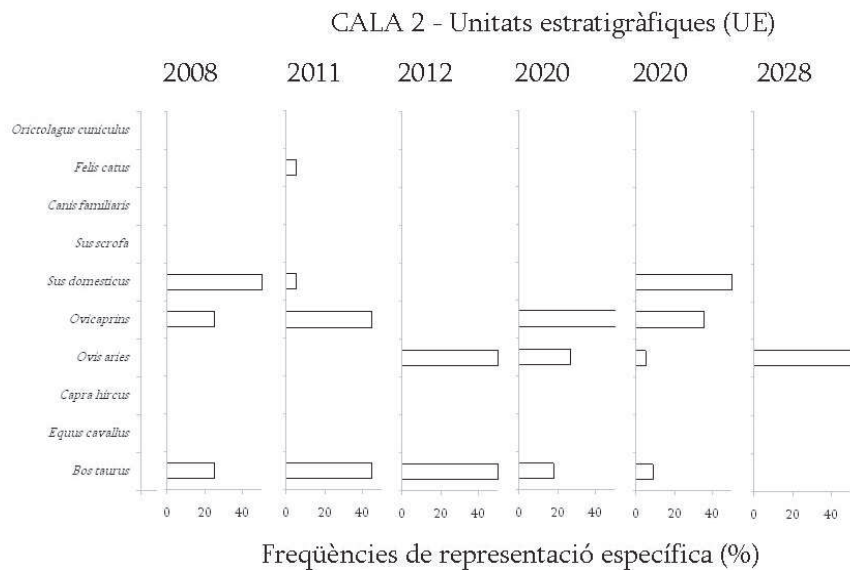


Fig.14. Percentatges de representació específica en NISP relatiu de les diferents categories específiques documentades a les UE's procedents de la Cala 2.

Finalment, els resultats dels conjunts procedents de la Cala 3 es presenten a la Figura 15. En aquest cas la freqüència és dominada per les restes de ovella (*Ovis aries*) i amb menys proporció per porcs domèstics (*Sus domesticus*) i bous (*Bos taurus*).

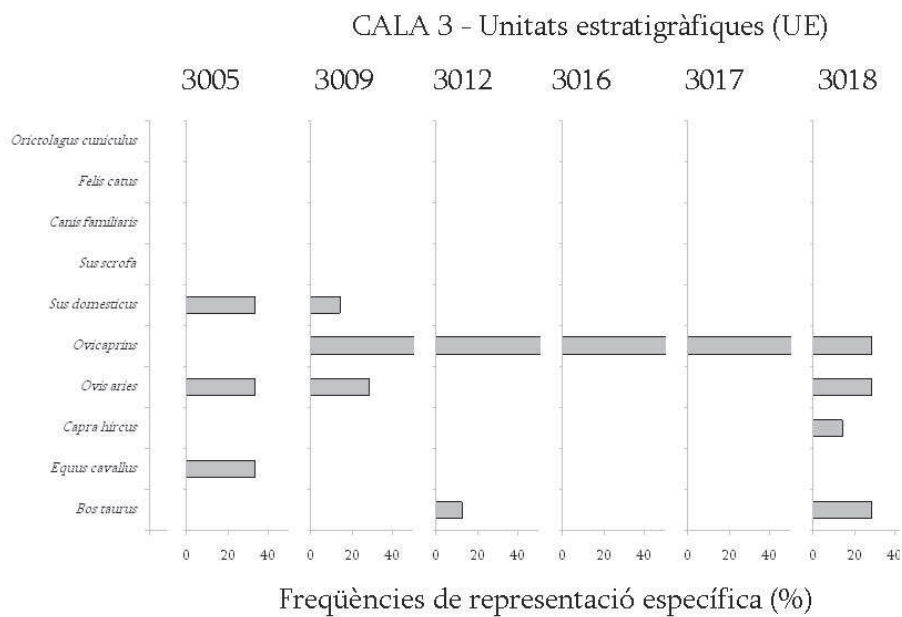


Fig. 15: Percentatges de representació específica en NISP relatiu de les diferents categories específiques documentades a les UE's procedents de la Cala 3.

A continuació, es caracteritzen de forma concreta les diferents espècies de macromamífers que han estat documentades al conjunt analitzat.

Diversitat específica documentada

La diversitat documentada correspon principalment a bovins, caprins, ovins i porcins. Destaca també la presència d'èquids, lepòrids i cànids. A continuació, s'avaluen de forma particular els conjunts considerant la seva atribució històrica particular.

- Conjunts procedents d'UE's associades a cronologia Romana:

Les UE's amb restes de fauna associades a aquest interval temporal són les UE'S: 1047, 1048 i 1050 de la Cala 1; i les 3017 i 3018 de la Cala 3. En total es de un conjunt reduït de restes (NR = 97).

La freqüència de representació específica de les restes determinades (NRD = 53) es distribueix en la següent proporció: 9 restes de bou, 4 restes de cavall, 4 restes de cabra, 11 restes de ovella, 7 restes de porc i 18 restes classificades al grup de ovicaprins.

Tractades de forma general, les restes recuperades a les UE's associades a nivells d'ocupació romans presenten una significativa variabilitat en la seva distribució per parts anatòmiques representades.

	C	TR	CIN	EAP	EPP	END	EAD	EPD	EDND	ND
NRD%	23,7	8,25	6,19	17,5	6,19	21,6	4,12	4,12	2,06	6,19

Fig.16. Percentatges de representació de parts anatòmiques en el conjunt de restes de macromamífers associades al context romà d'ocupació. [C = cap, TR= tronc, CIN = cintura, EAP = extremitat anterior proximal, EPP = extremitat posterior proximal, END = extremitat no determinada; EAD = extremitat anterior distal, EPD = extremitat posterior distal, EDND = extremitat distal no determinada i ND = no determinat].

Aquesta distribució és similar en els diferents conjunts per UE associats a aquest context històric. Només la UE 1048 permet una avaluació qualitativa de les dades donat el seu major número de restes disponibles. En aquest cas, la distribució de restes per parts anatòmiques segueix la pauta anteriorment descrita, amb la dominància d'algunes parts sobre altres

En aquest cas les restes determinades procedeixen bàsicament del cap (18%), les extremitats anteriors proximals (23%) i les extremitats distals (27,87%). Destaca en aquesta distribució que les restes del cap procedeixen en la seva majoria de restes de cornamenta (8/11) i que les restes d'extremitats distals s'han recuperat bàsicament senceres (falanges, calcanis i metàpodes). En el cas de les restes de les extremitats anteriors proximals s'han documentat fragments tant d'húmers, radis com escàpules, tot ells però de fraccions amb dels óssos molt compactes (articulació de les escàpules, diàfisis distals d'húmer i epífisis proximals de radis), però totes associades a ovelles i cabres. De fet, si avaluem les aquestes distribucions atenent a la determinació específica les dades mostren que totes les restes de bous corresponen a fragments d'extremitats.

Atenent a la composició específica d'aquesta unitat en concret (UE 1048) i considerant tot el conjunt de restes atribuïdes a ovella i cabra ($\Sigma n=18$), podem dir que s'observa un patró de preservació de restes significativa. En la qual, principalment les banyes, hi estan representades.

	C	TR	CIN	EAP	EPP	END	EAD	EPD	EDND	ND
1047	4			2	1	7	1	1		
1048	11	7	6	14	4	11	3	3	2	
1050				1						5
3017	1	1			1	2				
3018	7					1				1

Fig.17. Percentatges de representació de parts anatòmiques en el conjunt de restes de macromamífers procedents de cadascuna de les unitats estratigràfiques associades al context romà.



Fig.18. Restes d'ovicaprins i bòvids procedents ue. 1048.

- Conjunts procedents d'UE's associades a cronologia medieval :

Les UE's amb restes de fauna associades a aquest interval temporal són les UE'S: 1009, 1011, 1024, 1032, 1035, 1039, 1041, 1044, 1046 i 1049 de la Cala 1; 2008, 2011, 2012, 2020, 2022 i 2028 de la Cala 2; i les UE's 3005, 3009, 3012 i 3016 de la de la Cala 3.

Les restes associades a aquest interval temporal són la gran majoria (NR = 693). D'aquest conjunt s'han determinat un total de 354 restes que suposen el 51,1% (NRD). La freqüència de representació específica en aquest grup es distribueix de la següent forma: ovicaprins

44,1%, porc domèstic 25,1%, bous 16,7%, ovelles 9,6%, cavall 1,13%, gos 1,13%, cabra 0,85%, conill 0,85%, porc senglar 0,28% i gat 0,28%.



Fig.19. Restes de mandíbula de gos ue. 1049.

V.4. EL MATERIAL LAPIDI (Anna Gutiérrez, ICAC)

Un dels aspectes més interessants de les cales practicades a la Casa Masferrer ha estat la troballa d'un conjunt de materials lapidis de gran interès. La seva importància es deu no sols al nombre relativament al de fragments recuperats si el posem en relació amb l'extensió de les cales practicades, sinó sobretot al fet que es tracta de fragments de plaques que molt probablement foren originalment emprades com a revestiment ornamental d'alguna estança o edifici.

L'estudi d'aquest conjunt ha permès identificar 4 grups, segons els litotipus:

- *Calcària micrítica color groc/rosat, estilòtits vermells i vetes blanques (calcita recristalitzada)*. Quasi la totalitat dels fragments recuperats (34+) corresponen a plaques o *crustae*¹ elaborades amb aquesta roca, coneguda com pedra de Santa Tecla (o *marmor Tarraconensis*)² i que s’obtenia de les pedreres de la zona de la Budallera, a poca distància del nucli antic de Tarragona. Malgrat que, geològicament parlant, aquest material és una calcària cretàica, el seu aspecte, coloració i qualitat va propiciar el seu ús en època romana com a roca ornamental i, per tant, va ser considerada un *marmor* en el sentit antic del terme.³
-
- *Marbre blanc, de gra fi*: s’han localitzat dos petits fragments de marbre blanc. A nivell macroscòpic, s’observa que presenta una granulometria (mida del gra) fina i una qualitat opaca, que la seva anàlisi microscòpica mitjançant petrografia i catodoluminiscència⁴ cosa que fa pensar que molt probablement es tracti de *marmor lunense*, és a dir, de marbre procedent de les pedreres properes a l’antiga Luna (actual Luni, Itàlia), més conegudes actualment com a pedreres de Carrara.
- *Calcita recristal·litzada*, molt probablement d’origen hidrotermal. D’aquest material s’han identificat 2 fragments que presenten una única superfície llisa, dins del que és possible per la mateixa litologia de la roca, mentre que la part inferior del fragment presenta una textura completament rugosa, és a dir, no treballada. Això, juntament amb el gruix d’aquests fragments, apunta al seu possible ús com a paviment.
- *Calcària micrítica de color gris*. Únicament se n’han identificat 2 fragments, i la procedència d’aquest material és desconeguda, encara que, per les seves característiques, no es pot descartar un origen relativament proper al lloc d’ús (Auso). Els dos únics fragments presenten una estratificació natural que podria facilitar el seu ús com a element d’un aplacat.

¹ És a dir, fragments de marbre o altres materials lapidis, tallats de forma geomètrica però de dimensions substancialment majors que les teselles de mosaic utilitzades per formar paviments o revestiments parietals en època romana.

² Álvarez, Aureli; García-Entero, Virginia; Gutiérrez García-M., Anna; Rodà, Isabel. «El *marmor* de Tarraco. Explotació, utilització i comercialització de la pedra de Santa Tecla en època romana. Tarraco *marmor*. The Quarrying, Use and Trade of Santa Tecla Stone in Roman Times». *Hic et Nunc*, 10, Institut Català d’Arqueologia Clàssica (2009).

³ El concepte *marmor* incloïa, pels romans, qualsevol pedra susceptible de rebre un poliment que produís una brillantor evident i que, per tant, fos susceptible de ser emprada com a material decoratiu. Per tant, no és equiparable al terme “marbre” en el sentit geològic del terme (és a dir, una roca metamòrfica derivada d’una pedra calcària gràcies a un procés de metamorfisme).

⁴ Anàlisis realitzats en el marc dels projectes de recerca Batista Roca “Territori, ciutat i port: El comerç entre Roma i Hispània septentrional a partir de les àmfores i els marbres” (2010 PBR 00020), finançat per l’AGAUR, i “Explotación, uso e intercambio de materias primas inorgánicas entre el norte de Hispania y el sur de la Galia y los puertos de Roma” (HAR2008-04600), finançat pel Ministerio de Ciencia e Innovación, i dirigits per la Dra. I. Rodà.



Fig.20. Materials de la ue. 3019.

Tot i que no s'han localitzat en el seu lloc d'ús primari, la troballa de marbre de Carrara i pedra de Santa Tecla tan a prop del temple romà apunta cap a la presència d'algun edifici o lloc de representació a l'aire lliure que hauria presentat un revestiment amb plaques majoritàriament de *marmora* de procedència regional (*marmor* de Tarraco o pedra de Santa Tecla), tot i que també hi hauria pogut haver algun element de material importat (*marmor lunense*)⁵.

La presència de pedra de Santa Tecla, documentada per primer cop a *Auso*, no ens ha de sorprendre, ja que aquesta tingué una distribució bastant important al nord-est peninsular, se n'ha arribat a documentar fins al teatre de *Caesaraugusta* (actual Saragossa), al jaciment de *Labitolosa* (Osca). En el context català, però, se n'ha trobat de manera relativament abundant no només a la costa i zona de Barcelona, sinó també a Granollers i en altres jaciments romans del Vallès.⁶ És en aquest context que s'ha d'entendre la seva arribada a *Auso*.

⁵ Un dels dos fragments de marbre de Carrara correspon a una placa, tot i que es tracta d'un fragment molt petit.

⁶ Álvarez, *et al.* «El *marmor* de Tarraco...», *op. cit.*, p. 71-80.

Per altra banda, és difícil identificar de quin tipus d'element hauria format part el petit fragment de marbre de Carrara. No obstant això, cal recordar que en el context vigatà s'han localitzat alguns elements escultòrics i epigràfics elaborats amb aquest material; ens referim, en concret, al fragment de testa probablement d'un retrat masculí,⁷ d'època Julio-Clàudia, i al pedestal dedicat a Diana, de mitjan s. II dC, fet de marbre blanc de gra fi que molt probablement es tracti també de marbre de Luni-Carrara.⁸



Fig.21. Materials de la ue. 1048.

Inventari del material analitzat:

UE: 3021

Nº inv.	material	identificació	Tipus identificació	Element/peça	gruix (si placa) en cms.	observacions
1	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	motllura	-	
2	calcària	Pedra de Sta	macroscòpica	placa	1,6	

⁷ Dipositat al Museu Episcopal de Vic (número d'inventari MEV16502)

⁸ IRC I = Fabre, Georges; Mayer, Marc; Rodà, Isabel. *Inscriptions romaines de Catalogne. I.Barcelone (sauf Barcino)*. París/Bellaterra: Centre Pierre Paris - Universitat Autònoma de Barcelona, 1981, p. 31; Rodà, Isabel. *Catàleg de l'epigrafia i de l'escultura clàssiques del Museu Episcopal de Vic*. Vic: Patronat d'Estudis Ausonencs - Caixa de Barcelona, 1989, núm. cat. 26, p. 52 i núm. cat. 33, p. 66.

		Tecla				
3	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,9	Forat de grapa
4	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,55	
5	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,0	
6	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,1	
7	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,3	Presenta evidències de calcinació (?)
8	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,5	
9	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,4	Presenta evidències de calcinació (?)
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,6	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,75	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,3	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,15	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,95	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,37	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,25	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	indeterminat	-	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	indeterminat	-	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	indeterminat	-	

UE: 1044

Nº inv.	material	identificació	Tipus identificació	Element/peça	gruix (si placa) en cms.	observacions
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,55	

UE: 3019

Nº inv.	material	identificació	Tipus identificació	Element/peça	gruix (si placa) en cms.	observacions
1	calcària	Pedra de Sta Tecla	microscòpica	placa	1,9	
2	Marbre blanc	Carrara	microscopica	placa	1,55	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,35	Forat de grapa
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	3,3	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	Placa (?)	2,4-3,0	Superfície interior molt irregular

UE: 3016

Nº inv.	material	identificació	Tipus identificació	Element/peça	gruix (si placa) en cms.	observacions
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,5	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,5	Evidències de calcinació
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,35	
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	Irregular
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	Còdol
s/n	Calcita recristal·litzada (?)	-	macroscòpica	indeterminat	-	Còdol

UE: 3018

Nº inv.	material	identificació	Tipus identificació	Element/peça	gruix (si placa) en cms.	Observacions
1	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,0	
2	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,4	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,2	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,5	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	3,1	Evidència de calcinació (?)
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,85	Evidència de calcinació (?)
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,35	Evidència de calcinació (?)
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,0	Evidència de calcinació
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,8	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,1	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,6	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,75	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,2	Evidència de calcinació
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,1	
s/n	Calcita recristal·litzada (?)	-	macroscòpica	indeterminat	-	Còdol

s/n	Calcita recristal·litzada (?)	-	macroscòpica	indeterminat	-	còdol
-----	-------------------------------------	---	--------------	--------------	---	-------

UE: 3005

Nº inv.	material	identificació	Tipus identificació	Element/peça	gruix (si placa) en cms.	Observacions
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,2	
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	còdol

UE: 3005 ò 1044

Nº inv.	material	identificació	Tipus identificació	Element/peça	gruix (si placa) en cms.	Observacions
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	còdol
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	còdol
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	còdol
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	còdol
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	còdol
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	còdol

s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	indeterminat	-	còdol

UE: 1048

N° inv.	material	identificació	Tipus identificació	Element/peça	gruix (si placa) en cms.	Observacions
1	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,7	
2	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,8	
3	calcària	Pedra de Sta Tecla	microscòpica	placa	1,8	Evidència de calcinació (?)
4	Marbre blanc	Marbre de Carrara	microscòpica	indeterminat		resquill
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,65	
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,8	Evidència de calcinació (?)
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	1,8	Evidència de calcinació (?)
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,7	Evidència de calcinació
s/n	calcària	Pedra de Sta Tecla	macroscòpica	placa	2,0	Evidència de calcinació (?)
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	Placa (?)	3,1	Estratificació natural
s/n	Calcita recristal·litzada	-	macroscòpica	Placa (?)	4,2	Estratificació natural
s/n	Calcària gris	-	macroscòpica	Placa (?)	2,1	Estratificació natural
s/n	Calcària gris	-	macroscòpica	Placa (?)	3,2	Estratificació natural

Fig.22. Taules amb els materials analitzats.

Un dels aspectes més interessants de les cales practicades a la Casa Masferrer ha estat la troballa d'un conjunt de materials lapidis de gran interès. En efecte, la seva importància es deu no sols al fet que el nombre de fragments recuperats és relativament alt si el posem en relació amb l'extensió de les cales practicades. Aquest conjunt es compon per fragments de plaques, que molt probablement foren originalment emprades com a revestiment ornamental d'alguna estança que hauria hagut en algun indret proper al lloc de trobada, és a dir, a l'actual situació de la casa Masferrer. A més, la major part d'aquest material s'ha pogut identificar amb gran fiabilitat.

Quasi la totalitat dels fragments de materials lapidis recuperats corresponen a una pedra calcària molt ben coneguda gràcies als estudis duts a terme en les darreres dècades des de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), la pedra de Santa Tecla o *marmor tarraconensis* (Àlvarez *et alii* 2009). En efecte, un total de 34 fragments són parts de plaques o *crustae*⁹ elaborades en aquesta pedra calcària de color groc o rosat i vetes blanques i vermelles, que s'obtenia de les pedreres de la zona de la Budallera, a poca distància del nucli antic de Tarragona. Malgrat que geològicament parlant, aquest material és una calcària cretàica, el seu aspecte, coloració i qualitat va propiciar el seu ús en època romana com a roca ornamental i, per tant, a ser considerada un *marmor* en el sentit antic del terme¹⁰.

La resta de materials lapidis identificats es divideixen en dos grans grups. Per una banda, s'ha localitzat un petit resquill de marbre blanc. A nivell macroscòpic, s'observa que presenta una granulometria (mida del gra) fina i una qualitat opaca, cosa que fa pensar que molt probablement es tracti de *marmor lunense*, és a dir, de marbre procedent de les pedreres properes a l'antiga *Luna* (actual Luni, Itàlia), més conegudes actualment com a pedreres de Carrara.

Cal fer esment, també a dos fragments d'un material que podria correspondre bé a un marbre de gra molt gruixut i baixa qualitat bé a alguna roca formada per la cristallització de grans

⁹ És a dir, fragments de marbre o altres materials lapidis, tallats de forma geomètrica però de dimensions substancialment majors que les teselles de mosaic, utilitzades per formar paviments o revestiments parietals en època romana.

¹⁰ El concepte *marmor* incloïa, pels romans, qualsevol pedra susceptible de rebre un poliment que produís una brillantor evident i que, per tant, fós susceptible de ser emprada com a material decoratiu. Per tant, no és equiparable al terme "marbre" en el sentit geològic del terme (és a dir, una roca metamòrfica derivada d'una pedra calcària gràcies a un procés de metamorfisme).

cristalls (tipus quars o quarsita)¹¹. En qualsevol cas, aquests fragments presenten una única superfície llisa, dins del que és possible degut a la mateixa litologia de la roca, mentre que la part inferior del fragment presenta una textura completament rugosa, és a dir, no treballada. Això, juntament amb el gruix d'aquests fragments, apunta al seu possible ús com a paviment. Tot i que no s'han localitzat en el seu lloc d'ús primari, la troballa d'aquests *marmora* tan a prop del Temple Romà apunta cap a la presència d'algun edifici o lloc de representació a l'aire lliure que hauria presentat un revestiment amb plaques majoritàriament de *marmora* de procedència regional (*marmor* de *Tarraco* o pedra de Santa Tecla), tot i que també hi hauria pogut haver algun element de material importat (*marmor lunense*).

La presència de pedra de Santa Tecla, documentada per primer cop a *Auso*, no ens ha de sorprendre, ja que aquesta tingué una distribució bastant important al nord-est de peninsular, arribant-se'n a documentar fins al teatre de *Caesaraugusta* (actual Saragossa), al jaciment de *Labitolosa* (Osca). En el context català, però, se n'ha trobat de manera relativament abundant no només a la costa i zona de Barcelona sinó també a Granollers i altres jaciments romans del Vallès (Àlvarez *et alii* 2009, 71-80). És en aquest context que s'ha d'entendre la seva arribada a *Auso*.

Per altra banda, és difícil identificar de quin tipus d'element hauria format part el petit fragment de marbre de Carrara. No obstant, cal recordar que en el context vigatà s'han localitzat alguns elements escultòrics i epigràfics elaborats en aquest material; ens referim, en concret, al fragment de testa probablement d'un retrat masculí¹², d'època julio-claudia, i al pedestal dedicat a Diana, de mitjans s. II dC, fet de marbre blanc de gra fi que molt probablement es tracti també de marbre de Luni-Carrara (*IRC* I, 31; Rodà 1989, núm. cat. 26, p. 52 i núm. cat. 33, p. 66).

¹¹ Per una identificació correcta d'aquest material es fa imprescindible el seu anàlisi mitjançant tècniques arqueomètriques, que en l'estadi inicial d'aquest treball no ha estat possible dur a terme.

¹² Dipositat al Museu Episcopal de Vic (número d'inventari MEV16502).

V.4. CONSIDERACIONS AL MATERIAL CERÀMIC I ALTRES

El material ceràmic és el material més freqüent recuperat a Casa Masferrer, seguida del material constructiu, amb nivells de preservació desiguals. Per context estratigràfic aquest material procedeix d'àrees obertes i nivells d'amortització de deixalles. No s'han pogut documentar cap nivell d'hàbitat associat a un espai pròpiament domèstic.

El nivell de circulació d'època romana, documentat tant a la Cala 1 com a la Cala 3 ha permès recuperar un important conjunt de material constructiu. L'abundant presència de restes de tègula i ímbrex, així com plaques de marbre, fragments de paviment d'argila i un fragment d'estuc, tant per la quantitat com pel nivell de preservació contrasta amb la resta del material recuperat. El material ceràmic es troba molt fragmentat, d'aquest s'han recuperat diversos fragments de TS. Itàlica, 1 fragment TS. Hispànica i alguns fragments de TS. Africana i ceràmica de cuina africana. Així com un fragment de parets fines.

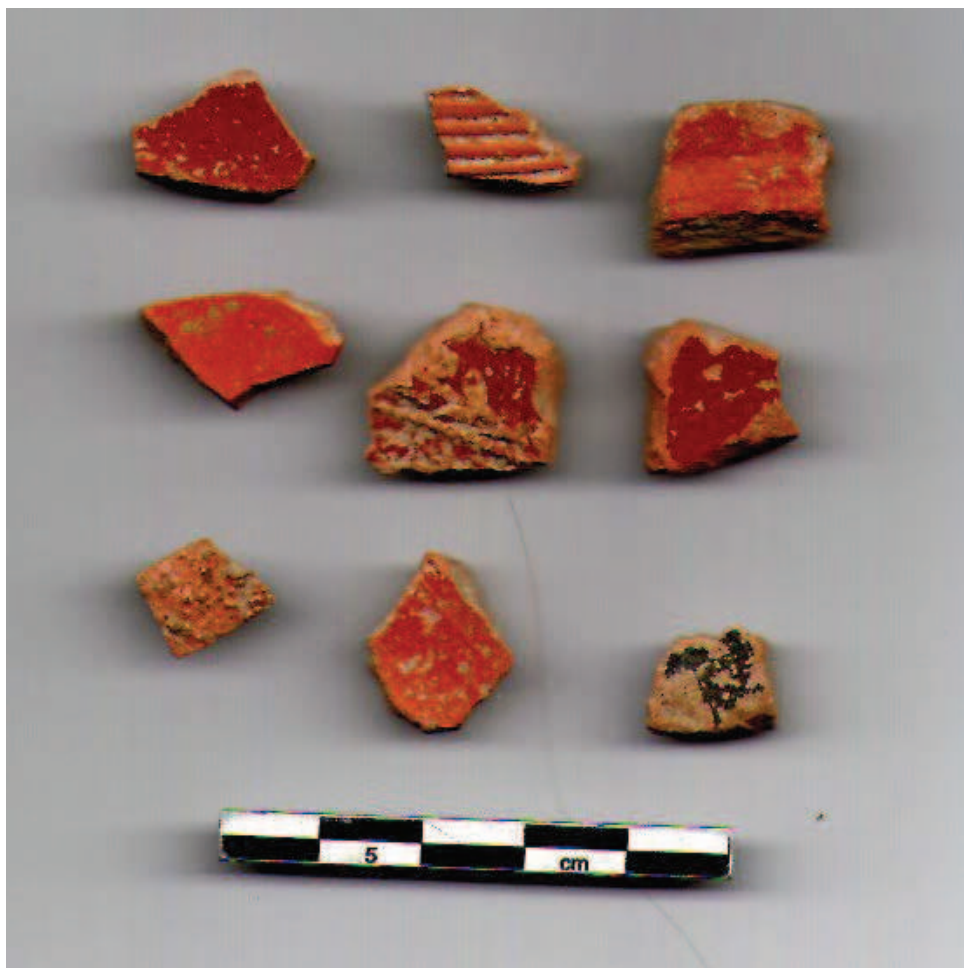


Fig.23. Material ceràmic recuperat procedent del nivell 1048. Destaca el nivell de fragmentació del material.

Material constructiu: A part d'un nombre considerable de tègula i ímbrex, s'han localitzat també alguns fragments de maons, que podrien haver format part d'un paviment, així com restes d'estuc. Es tracta de trossos de morter on es conserva encara adherida la pintura al fresc (en color blanc i groc). És el conjunt més nombrós en preservació i variabilitat, i procedeix principalment dels nivells de rebliment romà.

Ceràmica a mà: Conjunt format per olles globulars de base plana, fetes en ceràmica a mà o a torn lent. Es tracta de ceràmica de cuina, les formes i la factura de les quals perdura fins ben entrada l'alta edat mitjana. Destaca la presència d'un fragment informe a la ue. 1048, de cocció mixta i pasta grollera que presenta un acabat en pentinat i que podria correspondre a una producció d'època prehistòrica (Fàcies Molinot, neolític antic postcardial o posterior). De la cala 3 prové també un pondus fet amb ceràmica grollera (ue. 3019). Per a les produccions de cronologia medieval, les formes són poc abundants i el nivell de fragmentació és tant elevat que no és possible identificar altres produccions que no siguin olles o sitres (cal assenyalar que un estudi de remuntatge complet no s'ha pogut fer i que seria una feina amb interessants resultats).

Ceràmica comuna: És un dels conjunts més destacat al jaciment, format bàsicament per ceràmiques de pasta oxidant i acabat allisat o amb una lleugera engalba. El conjunt torna a estar molt fragmentat, destaca alguna nansa i de fragments de parets de bols. És significatiu, de nou tot i el seu alt grau de fragmentació, un conjunt de peces de cuina de procedència nord-africana, que es caracteritzen per les seves vores fumades, la cronologia de les quals s'allarga entre el segle II i el segle V i que en el cas del rebliment 1044 apareixen amb ceràmica reductora i algun fragment espatulat.

Ceràmica campaniana: Són tres els fragments procedents d'aquesta cronologia, són peces molt fragmentades i erosionades que semblen trobar-se en posició secundària. Destaca una Campaniana A Tardana i dos fragments de Campaniana B.

Terra sigillata: Se n'han individualitzat un nombre mínim de fragments, que es poden classificar en dos grups. El primer correspon a sigillata itàlica, amb uns 20 fragments, amb un

vernís intens marronós, de molt bona qualitat, i que es pot datar entorn del canvi d'era. Les peces més interessants corresponen a vores i peus de copes i bols, destinats al servei de taula. El segon grup està format per ceràmica africana A, datable entre els segles I i III dC, amb peces que semblen pertànyer a les produccions primerenques i d'altres a la més tardana. La forma **Lamboglia 4/36B** és la més representada. També apareixen alguns fragments que podrien correspondre a la producció africana D, tot i que són més residuals.

Àmfores i altres grans recipients: Només s'han trobat dos fragments associats a àmfores, destaca un fragment de pivot (que pel seu alt grau de fragmentació segurament fou reutilitzat com a eina o suport) i un fragment de vora de la forma Dressel 1, una àmfora de pasta taronja i engalba clara amb una datació força antiga que arriba als 50 dC. Tot aquest conjunt recolza la cronologia apuntada per la ceràmica sigillata, amb un origen altimperial, i perduracions al llarg de tota l'època romana.

La presència d'aquests nivells amb abundància de material romà i la naturalesa de les pròpies restes permeten, a desgrat de la manca d'estructures constructives, parlar d'una fase d'activitat entorn Auso. Ben documentada tant pel material constructiu com per la resta del material ceràmic. D'aquest conjunt, menys d'un 1% correspon a formes recuperades (a part del material constructiu).

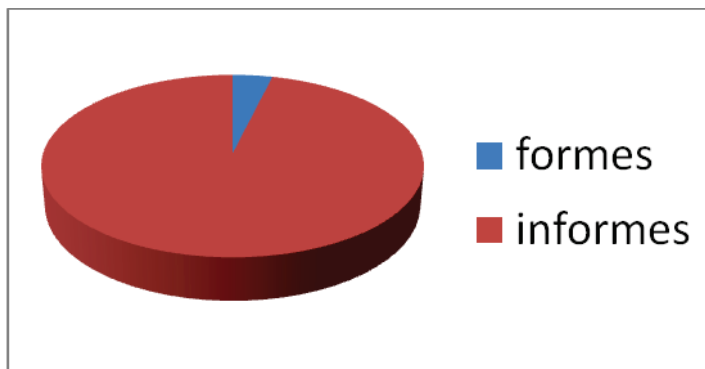


Fig.23. Representació del percentatge de formes procedents dels nivells romans.

Al observar la taula amb els principals grups ceràmics trobem una important representació de la vaixel·la en Terra Sigillata, principalment del grup Itàlic, si bé predominen els conjunts africans, aquests presenten una fragmentació superior a la resta.

	CALA 1	CALA 2	CALA 3*
--	--------	--------	---------

àmfora	2	0	0
Sigillata africana	7	1	12
Ceràmica africana cuina	1	0	3
Ceràmica comuna taula	15	2	80
Ceràmica comuna cuina	3	0	15
Tègula	14	1	24
Ímbrex	6	0	12
fitxa-disc	3	0	2
material constructiu s/d	87	0	240
<i>opus caementicium</i>	1	0	0
estuc	7	0	15
argamassa	7	0	3
<i>marmorae</i>	37	0	85
vidre	3	0	2
metall	2	0	0
Campaniana B	0	0	2
Campaniana A tardana	1	0	0
Sigillata Hispànica	1	0	0
Sigillata Itàlica	7	0	15
Sigillata sud-Gàl·lica	3	0	5
parets fines	0	0	2
molins basalt	3	0	0

Fig.24. Taula amb els principals grups i n.m.i.

També hi ha restes de material que podrien correspondre a època baiximperial o altmedieval, com les ceràmiques a mà o a torn lent, algunes ceràmiques africanes de cuina.

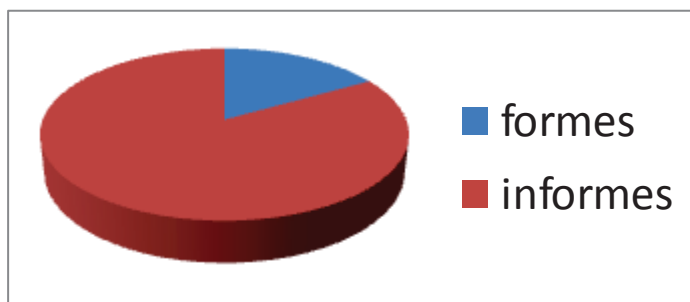


Fig.25. Representació del percentatge de formes procedents dels nivells romans.

Tot i el poc material recuperat de morfologia recuperable 9% són formes, i els grups representats abarquen fins època moderna amb la presència de vaixel·la de luxe de reflex metàl·lic (1 fragment), Blava de Barcelona (2 fragments), i algun fragment informe de pisa blanca. Destaca la total absència de producció en manganès o verd i manganès (que si que es va recuperar a la plaça Dom Miquel de Clariana, Subiranas 1991).

	CALA 1	CALA 2	CALA 3
ceràmica vidriada	20	15	10
Reflex metàl·lic	0	1	0
Ceràmica coccio mixta	12	3	5
Ceràmica coccio ox	7	19	2
Ceràmica coccio red	84	120	34
Espatulada	1	0	2
Cer. Blanca i Blava	3	0	0
fitxa-disc	1	0	0
material constructiu	11	23	12
Pedres d'esmolar	3	2	0

Fig.26. Taula amb els principals grups i n.m.i. del material medieval i modern.

VI. CONCLUSIONS

VI.1. CONSIDERACIONS I CONTEXTUALITZACIÓ

L'actual edifici que conforma la Casa Masferrer correspon a una construcció de finals del segle XIX i principis del XX d'estil modernista. Destaca la seva façana esgrafiada i la presència d'una torre i un petit jardí elevat, a la barana del qual hi ha quatre figures que simbolitzen les quatre estacions de l'any. Aquí hi fou fundat a mitjan segle XIX l'Esbart de Vic, i actualment alberga l'Associació Astronòmica d'Osona i acull dependències municipals.

La casa es troba situada en un dels punts més destacats de la ciutat de Vic, a la part superior d'un promontori natural que configura l'elevació on es documenta ocupació des d'època antiga.¹³

L'edifici s'aixeca davant l'actual Plaça Dom Miquel de Clariana, proper al Temple Romà i al posterior conjunt del Palau dels Montcada. Aquesta plaça és fruit de l'enderroc al 1609 d'una illa de cases de la ciutat medieval. Aquesta reforma urbanística fou motivada per la construcció del casal de Miquel de Clariana conegut com la Casa Clariana (Cunill 1921-1924; Junyent 1958-1960, 1976; Adell 1986; Pujades, Tió 1990). La casa Clariana passà a ser la residència de la cort del veguer i, ben aviat, al voltant s'hi construïren diverses cases vinculades al nobles de la Plana com Puigsec, Bojons, Bru de Sala, Prat de Sant Julià i Parrella (Junyent 1976). Tots aquest edificis han sofert diverses reformes de rehabilitació i restauració que han permès la recuperació d'estructures d'època medieval amb una estratigrafia que abraça del segle XI al XVIII.

Com ja assenyalava el PRAV (Cruells, Molas, Ollich 1985), el PAU (Pujades, Rocafiguera, Subiranas 1992), i també contempla el Pla especial de protecció i millora del centre històric de Vic (Surinyach 1982) i el recent catàleg de Patrimoni Arqueològic del POUM (Gómez 2010) la casa Masferrer i el seu entorn formen una zona d'alt interès arqueològic per les possibilitats d'informació sobre l'època medieval i també romana de la ciutat. La seva proximitat al temple romà, la seva inclusió dins el recinte medieval i la seva proximitat a un dels eixos viaris de la ciutat, per l'est, posen de manifest la gran activitat antròpica de l'indret.

¹³ Espai on s'assenta la ciutat antiga d'*Auso* (segons autors) i que presenta una continuïtat d'ocupació al llarg de l'edat mitjana fins a l'actualitat.

L'edifici intervingut es troba ubicat dins el nucli històric de la ciutat de Vic, espai delimitat per les Rambles i pel perímetre de muralla medieval. Aquest nucli està format per carrers estrets, amb desnivells pronunciats i per espais oberts com la Plaça del Mercadal on es situen bona part dels serveis de la ciutat. L'element geològic més proper el conforma una elevació natural, situada a l'oest de l'edifici i on, al seu voltant es consolida un assentament romà des del segle I aC, amb una ocupació continuada, que es consolida a inicis del II dC amb la construcció i aixecament del Temple Romà (AAVV 1986, 1990; Garcia 1964-1967; Gudiol 1907, Molas 1979, 1982).

La plaça Dom Miquel naixia així de la unió formada per dos carrers, l'esmentat carrer Dues Soles i el Carrer Cardona. El primer conduïa a la part baixa de la ciutat i l'altre carenejava fins el mercadal. En aquest context també es portà a l'erecció de noves edificacions, tant per als nous convents com per a les grans famílies, que s'establiren de preferència en el sector de la plaça de Miquel de Clariana o bé prop de la catedral, davant el Palau Episcopal, renovat a partir del 1671. També el Mercadal experimentà una notable renovació dels seus edificis i es van construir carrers paral·lels i adossats a les muralles. Entre els edificis notables hi havia la capella del Sant Àngel Custodi (1524), el monestir de Santa Clara (1590) i el convent de Santa Teresa (1637), fora dels murs, i, pel que fa a l'interior de la ciutat, la reforma del convent de la Mercè, la capella de Sant Benet de la catedral (1635) i la nova església de la Pietat l'any 1629.

Una altra important font d'informació prové de les intervencions arqueològiques realitzades l'entorn de la casa Masferrer i que aporten important documentació per a la reconstrucció de la seqüència històrica de l'indret.

A la mateixa plaça Dom Miquel de Clariana es realitzà una intervenció d'urgència al 1985 on s'obriren dues cales i es recuperaren estructures de cronologia medieval i una seqüència estratigràfica que abraça del segle XI al XVIII. També es localitzaren restes molt malmeses les rases de fonamentació d'una estructura de planta quadrada, situada a la zona de la plaça més propera al porta de Santa Eulàlia i adscrita a l'època romana. En la cala més meridional es van recuperar les restes d'una illa de cases medievals destruïdes en construir a la zona el carrer de les Nueses, prop de l'actual casa Masferrer. (Cruells, *et alii.* 1989, Ollich 1982, 1986).

L'obertura d'una nova cala a la part nord-est de la plaça, al davant de l'estàtua de "l'estudiant", per tal d'instal·lar-hi els fonaments d'una grua per a la remodelació de la mateixa Casa Clariana va motivar una nova intervenció arqueològica (Subiranas 1991). Aquesta va permetre documentar un mur de pedra lligada en sec i un retall a la roca, a mode d'encaix. Aquests elements semblen correspondre a les restes d'una construcció d'època baix-medieval (segles XIII-XIV) si bé que el material recuperat fou molt escàs i no es pogué precisar millor la cronologia.

En el subsòl dels diversos edificis situats a l'entorn de la plaça s'han realitzat altres intervencions arqueològiques. Destaca la campanya d'excavació a la Taula, Carrer Dues Soles n.4 (Molas, Ollich 1986) on s'identificaren tres fases d'ocupació, una primera d'època romana, un segon nivell d'hàbitat dels segles XII- XIII i una fase moderna adscrita als segles XVI i XVII. En aquest indret es documentaren també diverses estructures d'hàbitat i diversos elements de la trama urbana, formats per uns arcs que podrien correspondre als porxos d'un carrer que es dirigiria cap a la zona de la muralla, perpendicular a aquesta.

La propera Casa Clariana també fou subjecte d'estudi en motiu de les obres de rehabilitació, al 1990, moment en què es realitzaren una sèrie de sondejos a la finca (Pujades, Tió 1990). En general es va documentar la destrucció de pràcticament tots els elements arquitectònics i els nivells estratigràfics existents amb anterioritat a les reformes del segle XVII. Es documenten l'existència de restes de murs d'època medieval, destruïts en el moment d'efectuar les primeres reformes del segle XVII. També es van localitzar sis sitges; tenint en compte la seva ubicació els autors aventuren la hipòtesi que, en el seu moment, n'hi haguessin d'altres. Les dues sitges que es varen poder excavar presentaven força quantitat de material romà i medieval. En una de les sitges es localitzà un fragment de sigil·lada amb decoració estampillada d'època paleocristiana. Tots i els nombrosos fragments de ceràmica romana i la proximitat del Temple Romà, aquestes restes materials no es van poder associar a cap estructura.

La rehabilitació i remodelació de l'anomenada Casa Balmes o casa Bojons va possibilitar l'obertura d'una cala prop de la muralla, al jardí de l'edifici. Les dues campanyes d'excavació realitzades van mostrar l'existència de murs i estructures medievals, que s'endinsaven en la potència de sediment del jardí. L'interior d'una estança va proporcionar abundant ceràmica vidrada datable entre els segles XIV i XV. L'excavació va posar al descobert nivells dels

segles XVI-XVII i XVIII associats a un espai d'hàbitat i de refeccions de la muralla medieval. La interrupció de la intervenció va impossibilitar recuperar una estratigrafia que probablement arribaria a nivells romans, com es va poder comprovar posteriorment en d'altres zones d'aquest sector de la ciutat (Molas, Ollich 1985 a i b, 1988).

Un altre exemple proper és la Casa Genís, l'estratigrafia recuperada en aquesta intervenció mostra nivells d'ocupació continua des del segle XVIII fins a nivells romans, abarçant l'Edat Mitjana. Les estructures aparegudes s'han identificat a possibles habitatges medievals adossats a la muralla i a murs de possible factura romana, trencats per estructures posteriors. També es recuperà una sitja reblerta amb material ceràmic del segle I dC fins a finals del segle III dC. Destaca l'abundant presència de ceràmica sigil·lada clara A, que permet afirmar que en aquesta zona hi ha una intensificació de la vida o activitats durant el segle II dC, i principis del segle III, que cal relacionar amb la construcció del Temple Romà, i l'adequació dels accessos a la ciutat (Molas, Ollich 1989, 1990, 1991, 1992).

A tall de conclusió, podem assenyalar que les intervencions arqueològiques endegades des del 1982 tant en el mateix Temple Romà (vegeu resultats AAVV 2008, Caballé 2008, Molas, Ollich 1985 a, b, i c) com en la veïna Plaça de la Pietat (Caballé 1985; Mestres, Subiranas 1991; Caballé 1997) i en l'interior de les cases senyoriales del sector, com és el cas de la casa Balmes i la casa Genís, s'evidencia la preservació de restes arqueològiques amb una cronologia d'època romana fins a l'actualitat.

En aquest context, els diversos arqueòlegs que han treballat a la zona assenyalen que mentre que les troballes d'època romana són de tipus aïllat o apareixen amortitzades per les fases d'ocupació posteriors, els nivells medievals es troben millor preservats, mostrant continuïtat al llarg de tota l'època moderna. (Molas, Ollich 1985b; Ollich, Caballé 1990, 1991; AAVV. 2008).

VI.2. HORITZONS CRONO-CULTURALS

HORITZÓ A, t.a.q. I-II dC

L'horitzó anterior a l'època romana pràcticament no és existent a la Casa Masferrer. Tot i així considerem que el terreny natural recuperat en les diverses cales (ue.1051, ue. 2025 i ue. 3021) i representat pel tapàs, pot preservar materials anteriors a la ocupació imperial.

La presència d'una sèrie de desnivells en el mateix tapàs, i sovint l'existència de retalls, semblen ser també fruit d'accions antròpiques anteriors. En aquest context destaquem la presència d'un fragment informe de ceràmica raspallada procedent de la ue. 1048 i que té un marc cronològic que pot recular a nivells de neolític antic postcardial.

D'altra banda, la presència de material molt rodat, de cronologia altimperial també fa pensar en una ocupació antròpica propera a la zona intervinguda i que no ha estat possible identificar en la present excavació.

HORITZÓ B, I-V dC

Horitzó B: fase I.

El material adscrit al moment romà apareix a les tres cales obertes de la Casa Masferrer. Si bé la potència de la seva estratigrafia és molt desigual. Destaquen els nivells de rebliment, algun retall i la presència d'un possible nivell de circulació conservats a la Cala 1 i 3.

El nivell pròpiament de circulació representat pel ue. 1047 (Cala 1) el podem considerar solidari del 3017 (Cala 3) aquest presenta una homogeneïtat compositiva molt gran, malgrat que el segon es trobava molt més humit per l'afectació de l'aigua (veure supra).

D'altra banda a la Cala 2 el material d'aquesta cronologia prové d'un retall (2027) i el seu rebliment (2026), directament sobre el tapàs i parcialment tallat per un mur medieval.

Si bé en un primer moment es van interpretar aquests nivells com un enderroc o rebliment, la manca de pedres i presència de gran quantitat de material de coberta (tègules i ímbrexs, en diversos nivells de preservació) i la gran abundància de fragments de plaques de *marmora* (recuperades en diversos processos de talla) fa pensar en un nivell de rebliment intencionat vinculat al moment de construcció o monumentalització del temple. La presència també d'alguns fragments d'estuc pintat que s'han conservat, fan pensar en un l'existència d'un antic edifici proper en l'entorn més immediat.

Principalment la presència sobretot d'estucs i altres materials de luxe (tot i que molt fragmentats) fan pensar que ens trobem molt a prop d'un possible edifici ja de factura romana que es trobaria en un indret proper. Així mateix els fragments d'estuc fragmentats i restes d'argamassa, també serien fruit d'alguna reforma que hauria sofert l'entorn, en el marc d'una operació constructiva de tipus col·lectiu i de gran afectació de d'aquest espai.

Pel que fa a la cronologia, la presència d'un nombre important de fragments de terra sigillata itàlica permet situar els nivells romans en un moment incert a partir del segle I dC. Si bé el material principal es pot situar cronològicament durant el segle II dC, i la presència de sigillata africana de tipus A i africana de cuina, permet allargar la cronologia fins a mitjan segle III dC. Cal recordar que tot el material presenta el mateix nivell de fragmentació, i que aquest és molt alt.

Horitzó B: fase II. Indeterminat Antiguitat Tardana.

Moment només evidenciat per la presència de la unitat 3016, un nivell que cobreix el nivell de circulació i que és més tardà que la resta del conjunt en el qual s'ha recuperat principalment ceràmica africana de cuina i més material constructiu.

HORITZÓ C, SEGLE VI-XV dC

Horitzó C. Fase I.

Aquesta fase es documenta per la presència de ceràmica espatulada, aquesta apareix en contextos de reblliment ue. 1044 però també en nivells adscrits a època moderna (cala 3). Amb aquesta evidència tant feble creiem que no es possible ajustar la cronologia.

Horitzó C. Fase II.

Moment associat a nivells exteriors, un mur i altres nivells de reblliment. Destaquen les troballes a la Cala 1 d'un paviment per grans còdols de riu, i parcialment preservat, que sembla respondre a un paviment de tipus exterior (ue.1039). Aquest es trobava en contacte amb una estructura formada per una doble filada de carreus que semblen conformar un mur, situat al límit oest del sondeig (ue.1038) i que també havia estat fortament alterat per

l'activitat antròpica de la zona. Tant aquest paviment com el mur han aportat abundant material d'època medieval, que pot abraçar cronologies de XII a XIV.

A una cota similar també s'ha recuperat el basament d'una claveguera que podria ser contemporània al mur (ue. 1042) i que, a nivell d'hipòtesi semblen conformar part de la trama urbana alt medieval. I els nivells inferiors ue. 1047 i 1046.

Horitzó C. Fase III. Anterior a la reforma de Dom Miquel de Clariana al 1609.

Les troballes principals d'aquest moment apareixen a la Cala 2, on és més evident documentar el procés d'amortització que sembla que té lloc al 1609. D'aquest moment sembla ser la construcció, ús i amortització del mur ue.2014.

Les estructures muràries conservades, concretament el mur ue.2018, sembla que també fou bastit en un moment incert de segle XIII, pel material arqueològic i pels paral·lels amb les troballes de Plaça Dom Miquel de Clariana de (Cruells, Molas, Ollich 1989).

El material ceràmic que ens ha aportat una cronologia relativa més fiable procedeix del rebliment ue. 2022 aportant una cronologia de segle XIII.¹⁴

D'aquest moment també poden ser els nivells medievals procedents de la Cala 3. Principalment el retall ue. 3015 reblert pel sediment ue. 3014.

HORITZÓ D, INICI SEGLE XV-XVIII dC

-Horitzó D, Fase I. *T.p.q.* entorn 1609.

Els nivells adscrits a la colmatació dels habitatges de la Plaça Dom Miquel de Clariana s'ha recuperat a la cala 2. Concretament en els estrat de rebliment, format per una terra molt sorrenca en la que es van començar a definir una sèrie de murs, principalment el 2017 que hauria funcionat a posteriori. Mentre que el mur 2018 hauria quedat colmatat pel taipat 2019, possiblement en aquest moment. Tot fa pensar que es tracta de murs, de cronologia diversa, que corresponen a parets d'habitatges o estances que s'haurien amortitzat durant l'edat

¹⁴ Volem agrair al Dr. Albert López la seva ajuda en la classificació del material.

mitjana. Sembla que la colmatació final tindria lloc en la remodelació de Miquel de Clariana al 1609, moment en que s'amortitzen definitivament aquestes estructures.

Dos d'aquests murs tenen una trinxera de fonamentació excavada al tapàs, i per tant directament sobre el terreny natural, mentre que el mur restant s'assenta sobre un rebliment on s'obren una sèrie de retalls, un dels quals, de planta semicircular, ha estat parcialment excavat i ha aportat un important conjunt de material, principalment fauna i ceràmica que ens situa a l'edat Mitjana.

-Horitzó D, Fase II. Obres canalització.

En un moment incert que situem entre XVII i XVIII té lloc, principalment a les cales 1 i 3 una important reforma urbanística que afecta al clavegueram. Es construeixen 5 clavegueres, de pedra i rajola, amb les seves corresponents refaccions. Aquestes solen tenir les parets de pedra (en ambdues cales) si bé es documenta una refacció continua d'aquestes instal·lacions que ens fan pensar en un ús llarg i prolongat d'aquestes estructures.

-Horitzó D, Fase III. Evidències d'espais d'hàbitat o freqüentació.

Aquestes evidències constructives s'han localitzat principalment a la cala 1 i la cala 2.

D'aquest moment sembla ser la construcció del paviment per grans lloses (1012), rectangulars i ben desbastades que haurien funcionat amb un mur de reforç (1011), associat a un complex sistema de canalitzacions. Pel poc nivell de desgast, creiem que es tractava d'un terra interior, de molt bona qualitat, fet amb pedra de Folgueroles (determinació realitzada per Anna Gutiérrez-ICAC).

En la cala 2 la fase s'associa a un paviment, parcialment preservat, i format per grans blocs de pedra lligats amb argamassa (ue.2009). La pràctica inexistència de material arqueològic en aquest estrat i en la seva preparació fan difícil la seva adscripció cronològica, si bé tot fa pensar que es pot tractar d'un paviment interior de l'edifici que es bastí en aquest indret a partir del XVIII. En el nivell d'amortització d'aquest paviment cal assenyalar la troballa de la dovella d'una porta que havia estat dipositada en aquest indret i tot fa pensar que pot

correspondre a un element arquitectònic del mateix edifici. Actuació que segurament es va fer al desmuntar l'antiga casa d'època moderna.

HORIZÓ E, XIX i XX

Horitzó E, Fase I. Mitjan s. XX. Botiga.

Sota els nivells actuals es va documentar un segon paviment, força ben preservat. D'aquests destaca un paviment de rajols de mitjan segle XX que va ser recrescut uns 30 cm fins assolir la cota formada per l'actual paviment, també de rajols. Aquest espai hauria tingut diversos estances, on destaca les Rajoles Vich i un espai que hauria funcionat com a lavabo, en relació a les canalitzacions associades (ue. 1017, ue. 1018). Per informacions oral aquesta part de la planta baixa hauria funcionat com a botiga, concretament una carnisseria.

Horitzó E, Fase II. Escola-Taller.

Les evidències dels nivells d'ús de l'Escola Taller són presents en totes les cales. Per la Cala 1, en nivell del rebliment de ciment ue. 1002 tenia molta potència. Destaca la presència de diverses estructures d'aïllament i sosteniment en totxana.

Principalment la Cala 2 presentava la particularitat de tenir un recreixement artificial del paviment actual d'uns 50 cm de potència, sota el paviment actual, possiblement a causa de les diverses reformes efectuades durant l'adequació de l'Escola-Taller o de molt poc abans.

I en el cas de la Cala 3, l'aixecament del paviment actual de seguida va posar de manifest una seqüència arqueològica no afectada per l'activitat constructiva del segle XX.

VI.3. PERSPECTIVES

La intervenció arqueològica a la casa Masferrer ha posat en evidència el bon estat de preservació de restes arqueològiques en un dels punts més emblemàtics de la ciutat de Vic. Aquest element permet pensar que en aquells indrets on l'activitat antròpica ha estat menys agressiva (enfront espais com ara carrers, places i altres espais col·lectius) la presència i preservació de restes és significativa.

La seqüència estratigràfica de les tres cales obertes, malgrat la limitació d'espai i extensió de les estructures recuperades, també ha posat de manifest la pràctica continuïtat d'ocupació des d'època romana (fi I-II dC) a època moderna a la zona.

La diversitat d'espais ha permès identificar la presència d'un espai obert situat al costat del carrer del Pare Xifré, i per tant, davant del Temple Romà i Palau dels Montcada. La concentració d'estructures de cronologia medieval localitzades a la Cala 2 també evidència l'important ocupació i successió en el patró d'hàbitat medieval en aquest indret fins a l'actuació realitzada per Dom Miquel de Clariana d'inicis del XVII.

A destacar, la identificació d'un nivell de circulació, associat a un espai obert i situat davant del Temple Romà i el Palau dels Montcada (Cala 1 i Cala 3). Aquest paviment d'època romana permet contextualitzar la cota de circulació entorn el mateix temple romà i aportar nous elements entorn a l'accessibilitat i la monumentalització de l'edifici. Malgrat que l'estudi dels materials relacionats amb aquest nivell està encara en curs, i per tant no podem entrar en aspectes més detallats, la presència d'un conjunt de fragments de *marmora* sí que ens permet avançar una mica més en el coneixement d'alguns aspectes de l'*Auso* romana.

La troballa d'un petit fragment de marbre de Carrara, un dels principals marbres blancs importats a Hispania i que durant l'alt imperi arribava de manera important *Tarraco*, *Barcino* i el litoral català (Gutiérrez Garcia-M. i Rodà, en premsa), confirma que el nucli romà d'*Auso* no estava exclòs dels mecanismes de distribució d'aquest material de prestigi. No obstant, el predomini clar de la pedra de Santa Tecla, un material més proper pel que fa al seu origen, en forma de plaques o *crustae* sembla indicar un evident interès en la ornamentació d'algun espai, a semblança del que es podia trobar, per exemple, a la capital provincial, *Tarraco*, o les

vil·les del seu entorn¹⁵, on l'ús de la pedra de Santa Tecla, material sumptuari per excel·lència donada la proximitat de les pedreres, en forma d'aplacats i *crustae*, a més de molts altres elements arquitectònics i epígrafs, s'ha documentat de manera clara (Gutiérrez Garcia-M. 2009, 211; Álvarez *et alii* 2009, 64, 71-72).

La presència d'un nivell alt medieval, situat a la Cala 1, també posa en relleu la presència d'estructures i espais de circulació davant del Palau dels Montcada, sense que es pugui precisar més en la seva caracterització. La presència d'un paviment, possiblement exterior i d'una claveguera fan pensar en una certa adequació i manteniment d'aquest espai.

Al mateix temps la recuperació de la topografia de la zona, ben identificada per la presència de la roca natural i el tapàs permet posar sobre plànol la pendent est-oest del promontori on s'assenta el temple romà. Aquest fet queda ben evidenciat amb l'anivellació interna del paviment de la Casa Masferrer i que per salvar aquest desnivell s'opti a diverses solucions arquitectòniques. Aquestes solucions passen per l'assentament del paviment actual (Escola-Taller 1989) sobre el nivell de rebliment de les clavegueres d'època moderna, en el cas de la Cala 3, mentre que a la Cala 2 es fa necessari un recreixement artificial de més de 40 cm per igual la mateixa cota del paviment.

¹⁵ Especialment, pel que fa a *Tarraco*, a les termes del C/ Sant Miquel (Macias 2004) o com a material de reompliment d'un abocador del segle V al fòrum provincial (Álvarez 1989); i pel que fa al seu territori, destaquen els casos de la vil·la dels Munts (Altafulla) i la vil·la dels Antigons (Reus) (Gutiérrez Garcia-M. Remolà i Tarrats, en premsa; Álvarez, Gutiérrez Garcia-M. i Pitarch 2006; Otiña 2002, 2005).

VII. MESURES DE SEGURETAT I TRACTAMENT DE LES RESTES

VII.1. DESCRIPCIÓ DE MESURES DE SEGURETAT I TRACTAMENT DE RESTES

Els treballs es van dur a terme de forma manual per un equip de dos-tres operaris i un arqueòleg que es van perllongar des de mitjan mes de novembre fins a finals de desembre 2010 (veure fitxa tècnica). El sediment excavat, principalment terra, es va evacuar per mitjans manuals essent dipositada en containers o sacs, evacuats per la brigada de l'Ajuntament de Vic.

Una vegada acabada la campanya, es van tornar a tapar les cales obertes al costat del Carrer Pare Xifré (Cala 1 i Cala 3) amb terra, per tal de no debilitar la fonamentació de les parets, sobre una capa de geotèxtil.

El paviment actual ha estat restituit amb les mateixes rajoles que la reforma dels anys '80 del segle XX, i és pràcticament imperceptible la ubicació d'aquestes dues cales. Cal recordar que en aquestes cales no es va exhaurir l'estratigrafia (principalment a la Cala 1) on es va deixar un testimoni del nivell de paviment romà (ue.1047) i no es va obrir en extensió sota el paviment (ue.1012).

Actualment, des de setembre de 2012 aquest espai ha estat cedit al Patronat d'Estudis Osonencs per a fer reunions i actes.

La Cala 2 roman oberta, ja que l'Ajuntament de Vic té l'objectiu de museïtzar les restes conservades. L'espai està tancat amb un separador de pladur que evita l'accés a la zona, així com el perill de caigudes. Aquesta zona es troba actualment sense ús a l'espera del projecte d'adequació de tipus museística.

VIII. BIBLIOGRAFIA GENERAL

VIII.1. BIBLIOGRAFIA GENERAL

AAVV. (1989). “Ciutat de Vic” *Catalunya Romànica. Barcelona. Volum III (Osona II)*, p. 657-805.

AAVV. (1990). *Municipi de Vic*. Carta Arqueològica de Catalunya. Generalitat de Catalunya.

AAVV. (2008). “Monogràfic 125 anys del descobriment del Temple Romà”, *Ausa vol. 23 núm. 161-162*, p.407-732.

ADELL, Joan Albert (1986). “El castell dels Montcada”, *Catalunya Romànica, III (Osona II)*, p. 794-795.

ALBAREDA, Joaquim; FIGUEROLA, Jordi; MOLIST, Miquel; OLLICH, Imma. (1986). *Història d'Osona*. Ed. Eumo. 493 p.

CABALLÉ, Antoni. (1985). *Memòria sobre l'excavació d'urgència a la Plaça de la Pietat de Vic*. Generalitat de Catalunya. Inèdit.

CABALLÉ, Antoni. (2008). “Una visió arqueològica de la descoberta i restauració del Temple Romà”, *Ausa XXIII*, (2008), p.413-439.

CABALLÉ, Gemma. (1997). *Seguiment arqueològic d'urgència de les obres d'obertura d'una rasa a la plaça de la Pietat per part de l'empresa elèctrica ENHER*. Generalitat de Catalunya.1997. Inèdit.

CASAS, Joan; GÓMEZ, Anna; MASÓ, Raquel; MESTRES, Imma; ROCAFIGUERA, Montserrat (2012). “Ciutat de Vic: Darreres Intervencions i Línies de Recerca 2005-2009”, I Jornades d'Arqueologia de la Catalunya Central. Manresa, octubre 2010, p. 220-224.

CRUELLES, Walter; MOLAS, Maria Dolors; OLLICH, Imma. (1985). *Programa de Recerques Arqueològiques a la Ciutat de Vic: PRAV*. 1985. Ajuntament de Vic, informe inèdit.

CRUELLES, Walter; MOLAS, Maria Dolors; Ollich, Imma. (1989). *Memòria de les excavacions d'urgència realitzades a la Plaça del Carbó i Plaça Dom Miquel de Clariana, l'any 1985*. Generalitat de Catalunya 1989. Inèdit.

CUNILL, Salvador. (1921-1922). “La Plassa de Dom Miquel”, *Butlletí del Centre Excursionista de Vic. Vol. IV* (1921-1924), p.2-6.

GARCIA, Arcadi. (1964-1967). “Orígens del mercat de Vich”, *Ausa LI*, (1964-1967), p.129-134.

GÓMEZ BACH, Anna. (2010). *Catàleg de Patrimoni Arqueològic del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de la Ciutat de Vic*. Ajuntament de Vic. 2010. Inèdit.

GOMEZ BACH, Anna; GUTIERREZ, Anna (2010). Resultats preliminars de l'excavació arqueològica a la casa Masferrer (Vic, Osona), *Ausa XXIV*, 166, p.715-731.

GUDIOL, Josep M. (1907). *L'Ausa romana i el seu temple*. 1907, p. 73-77

GUDIOL, Josep M. (1920). *Les primitives civilitzacions ausetanes*. Vic (velografiat a mà).

JUNYENT, Eduard.(1958-1959). “El castillo de Montcada”, *Ausa III*, (1958-1960) p. 261-270.

JUNYENT, Eduard. (1976). *La ciutat de Vic i la seva Història*. Barcelona. Curial.

JUNYENT, Eduard. (1968-1971). “Evolució històrica de la urbanització de Vic”, *Ausa VI*, p. 41-52.

MESTRES, Imma.; SUBIRANAS, Carme.(1991). *Memòria de l'excavació d'una tomba medieval antropomorfa (s.IX-X) a la Plaça de la Pietat de Vic (Osona) apareguda durant les obres d'instal·lació d'infraestructures telefòniques*. Generalitat de Catalunya Inèdit.

MOLAS, M. Dolors (1979). “Acerca de la urbe ausetanorum y de la ciudad romana de *Ausa*”. A:B.S.E.A.A. 1979, Valladolid.

MOLAS, M. Dolors (1982). *Els Ausetans i la Ciutat d'Ausa*. Patronat d'Estudis Osonencs.Vic, p.93.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (1985a). “L’aplicació d’un programa d’arqueologia urbana: la delimitació del Períbol del Temple romà de Vic”, *Cypsela*, 5, p. 163-170.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (1985b). “Vic i la recuperació de 2000 anys d’història urbana”, *Cota Zero n.1*, p.3-10.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (1985c). *Informe-Memòria de la Casa Balmes i el Períbol del Temple Romà de Vic (juny 1984)*. Servei d’Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Inèdit.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (1986). *Memòria de les excavacions arqueològiques a la Ciutat de Vic (1982-1983) als jaciments de la Taula i el Temple Romà*. Servei d’Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Inèdit

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (1989). *Memòria de les excavacions arqueològiques a Vic. Jaciment Casa Genís (1987-1988-1989)*. Servei d’Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. 1989. Inèdit.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (1988). “Vic, cinc anys d’arqueologia urbana”, *l’Avenç*, n. 112. *Plecs d’Història Local n.13* (1988), p.196.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (1990). “La problemàtica del treball de camp en arqueologia urbana. La ciutat de Vic com a exemple d’aplicació pràctica”, *I i II Curs Internacional d’Andorra*. p. 177.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (1991). “La problemàtica del treball de camp en arqueologia urbana”, *I i II curs d’arqueologia d’Andorra*, p.175-177.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (1992). *Memòria de les excavacions arqueològiques a Vic. Jaciment Casa Genís 1987-1988-1989*. Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Inèdit.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (2008a). “Memòria de l’excavació realitzada al temple romà de Vic. Segona quinzena de juny de 1982”. *Ausa XXIII*, 161-162: 555-558.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (2008b). “Aplicació d’un programa d’arqueologia urbana: la delimitació del períbol del temple romà”. *Ausa XXIII*, 161-162: 697-706.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. (2008c). “Vic i la recuperació de 2000 anys d’història urbana”. *Ausa XXIII*, 161-162: 707-718.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. CABALLÉ, Antoni. (1993). “De l’Auso romana al Vicus Ausonensis medieval”. *Actes del XIV Congrés Internacional d’Arqueologia Clàssica. La ciutat en el món romà vol.2*. Tarragona: 289-290.

MOLAS, M. Dolors; OLLICH, Imma. CABALLÉ, Antoni. (2008). “De l’Auso romana al Vicus Ausonensis medieval”. *Ausa XXIII*, 161-162: 719-722.

OLLICH, Imma. (1982). “Dos exemples d’arqueologia medieval al nucli urbà de Vic: la casa de la Plaça de Dom Miquel i la necròpolis del Cloquer”, *Ausa X*: 380, p.384-385.

OLLICH, Imma. (1986). “Plaça Dom Miquel de Clariana” *Catalunya Romànica. Barcelona. Volum III (Osona II)*, p.798.

OLLICH, Imma; CABALLÉ, Antoni. (1990). “Vic, 1990: un repte arqueològic. Problema urbanístic o senyal d’identitat? (1a i 2a part)”. *Revista de Vic*. 1990 i 1991 s/n.

OLLICH, Imma; CABALLÉ, Antoni. (1991). "Vic 1992: un repte arqueològic. Problema urbanístic o senyal d’identitat". *Revista de Vic*. Juliol. 1991 s/n.

PUJADES, Josep; TIÓ, Xesca. (1990). *Casa Clariana 1990. Vic (Osona)*. Memòria científica de les excavacions arqueològiques. 2 vol. Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Inèdit.

PUJADES, Josep; ROCAFIGUERA, Montserrat; SUBIRANAS, Carme (1992). *Programa d'Arqueologia Urbana de la Ciutat de Vic. 1992*. Ajuntament de Vic i Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Inèdit.

RODÀ, Isabel. (1989). *Catàleg de l'epigrafia i de l'escultura clàssiques del Museu Episcopal de Vic*. Caixa de Barcelona, Patronat d'Estudis Ausonencs.

SUBIRANAS, Carme. (1991). *Memòria de la intervenció d'urgència a la Plaça Dom Miquel de Clariana de Vic*. Servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Inèdit.

SURINYACH, Miquel. (1982). *Pla especial de protecció i millora del Centre Històric de Vic*. Ajuntament de Vic. Inèdit.

VIII.2. BIBLIOGRAFIA DE LES RESTES ANTROPOLÒGIQUES

CHIMENOS E, SAFONT S, ALESAN A, ALFONSO J.; MALGOSA A. (1999). Propuesta de protocolo de valoración de parámetros en Paleodontología. *Gaceta Dental* 102: 44-52.

KROGMAN WM, ISCAN YM. (1986). *The Human Skeleton in Forensic Medicine*. Ch. C. Thomas Ed. Springfield, Illinois.

MALGOSA, A., ISIDRO, A. (2003). *Paleopatología. La enfermedad no escrita*. Ed.Masson, Barcelona.

MASSET C. (1982). *Estimation de l'âge au décès par les sutures crâniennes*. Thèse. Université Paris VII.

SAFONT, S. (2003). Métodos antropológicos usados en paleopatología. in Malgosa, A., Isidro, A. (eds.): *Paleopatología. La enfermedad no escrita*. Ed.Masson, Barcelona: 33-46.

White, T.D.; Folkens, P.A.(2005). *The Human Bone. Manual*. Elsevier Academic Press. U.S.A.

VIII.3.BIBLIOGRAFIA DE L'ESTUDI DE FAUNA

- BARONE, R. (1976). *Anatomie comparée des mammifères domestiques*. Vigot Frères Editeurs, Paris.
- BOESSNECK, J. (1969). Osteological differences between sheep (*Ovis aries* Linné) and goat (*Capra hircus* Linné), en Brothwell, D.; Higgs, E.; Clark, G. (Eds.). *Science in Archaeology*. Thames and Hudson, Bristol, pp. 331-358.
- BOESSNECK, J. (1970). Osteological differences between sheep (*Ovis aries* Linné) and goat (*Capra Hircus* Linné), a Brothwell, D. et Higgs, E. (Eds.), *Science in Archaeology*., Praeger Publisher, New York, pp. 331-358.
- BOESSNECK, J. (1980). Diferencias osteológicas entre las ovejas (*Ovis aries* Linne) y cabras (*Capra hircus* Linne)., *Ciencia en Arqueología*, Madrid.
- BUXÓ, R. COLOMINAS, L., SAÑA, M. (2007). “Les espècies de fauna d’Empúries documentades a través de l’arqueozoologia: Palaiapolis, Neapolis i ciutat romana”, *Animals d’Empúries. La fauna i l’home a l’antiguitat*, Empúries, 38-42.
- COLOMINAS, L. (2009). *La gestió dels animals al nord-est de la península ibèrica entre els segles V ane-V dne. Proposta metodològica d’integració de les anàlisis arqueozoològiques als estudis de cronologies històriques*. Tesi Doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- COLOMINAS, L. (2010). *Anàlisi Arqueozoològica de les restes de fauna recuperades al jaciment de Sant Julià de Ramis (Girona)*. Laboratori d’Arqueozoologia, Departament de Prehistòria. Universitat Autònoma de Barcelona. Treball inèdit. Bellaterra.
- COLOMINAS, L. (en premsa). *Anàlisi Arqueozoològica de les restes de fauna recuperades al jaciment de Sant Sebastià de la Guarda (Girona)*. Laboratori d’Arqueozoologia, Departament de Prehistòria. Universitat Autònoma de Barcelona. Treball inèdit. Bellaterra.

- COLOMINAS, L. (en premsa). *Anàlisi Arqueozoològica de les restes de fauna recuperades al jaciment d'Olius (Solsona)*. Laboratori d'Arqueozoologia, Departament de Prehistòria. Universitat Autònoma de Barcelona. Treball inèdit. Bellaterra.
- COLOMINAS, L.; SAÑA, M. (2009). *Anàlisi arqueozoològica de les restes de fauna recuperades al jaciment de la Vil·la dels Ametllers (Tossa de Mar)*, Laboratori d'Arqueozoologia, Departament de Prehistòria. Universitat Autònoma de Barcelona. Treball inèdit. Bellaterra.
- COLOMINAS, L. PIÑA, A.; SAÑA, M.; TORNERO, C. (2006). *Anàlisi arqueozoològica del conjunt de restes de fauna recuperats al jaciment romà de "El Vinyet" (Garraf, Sitges)*, Laboratori d'Arqueozoologia, Departament de Prehistòria. Universitat Autònoma de Barcelona. Treball inèdit, Bellaterra.
- DEGERBØL, M. (1961). On a find of Preboreal domestic dog (*Canis familiaris* L.) from Star Carr, Yorkshire, with remarks on other Mesolithic dogs., *Proceedings of the Prehistoric Society*, **27**:35-55.
- Grant, A. (1982). The use of toothwear as a guide to the age of domestic ungulates., a Wilson, B.; Grigson, C; Payne, S. (eds.), *Ageing and sexing animal bones from archaeological sites*. British Archaeological Reports, British Series, 109:91-108.
- GRIGSON, C. (1989). Size and sex: evidence for the domestication of cattle in the Near East., Milles, D.; Williams, N.; Gardner, N. (Eds.). *The beginnings of agriculture.*, BAR International Series 496. Oxford, British Archaeological Reports, pp.77-109.
- HABERMEHL, K.H. (1975). *Die alterbestimmung bei Haus-und Labortieren*. Paul Verlag, Berlín / Hamburg.
- LAVOCAT, R. (1966). *Faunes et Flores préhistoriques*, París, Boubée.
- LYMAN, R.L. (1994). Relative abundances of skeletal specimens and taphonomic analysis of vertebrate remains., *Palaios*, **9**:288-298.

- PALES, L. & LAMBERT, C. (1971). *Atlas ostéologique pour servir à l'identification des mammifères du Quaternaire. Tome I et II. Les membres Carnivores.*, Editions CRNS, Paris.
- PAYNE, S. (1973). Kill-off patterns in sheep and goats: the mandibles from Asvan Kale., *Anatolia Studies*, **23**:281-303.
- PÉREZ-RIPOLL. M. (1992). *Marcas de carnicería, fracturas intencionadas y mordeduras de carnívoros en huesos prehistóricos del mediterráneo español.* Alicante, Diputación Provincial.
- PRUMMEL, W. & FRISCH, H.J. (1986). A guide for the distinction of species, sex and body side in bones of sheep and goat., a *Journal of Archaeological Science*, **13**:567-577.
- REIXACH, J. (1986). Huellas antrópicas. Metodología, diferenciación y problemática., *Revista de Arqueología.*, **60**:6-14.
- RIXSON, D. (1988). Butchery evidence on animal bones, *Circaea* **6**: 49-62.
- SCHMID, E.(1972). *Atlas of animal bones for prehistorians, archaeologists and quaternary geologist.* Elsevier Publishing Company, Amsterdam, London, New- York.
- SILVER, I.A.(1969/1980). La determinación de la edad en los animales domésticos., a Brotwell, D et Higgs, E. (eds), *Ciencia en arqueología.* Fondo de Cultura Económica, México, pp. 289-309.
- UERPMMANN, H.-P. (1971). *Die Tierknochenfunde aus der Talayot-Siedlung von S'Illo (San Lorenzo/Mallorca).*, Studienüberfrühe Tierknochenfunde von der Iberischen Habilsel, **2**. Munich.
- VON DEN DRIESCH, A. (1976). *A guide to the measurement of animal bones from archaeological sites.*, Peabody Museum of Archaeological and Ethnology., Harvard University, Cambridge.

VIII.3. BIBLIOGRAFIA DE L'ESTUDI DEL MATERIAL LAPIDARI

ÀLVAREZ, Aureli. (1989). "Annex 1: La procedència dels materials lapidis", TED'A, *Un abocador del segle V dC en el fòrum provincial de Tarraco*. Memòries d'excavació, 2. Tarragona. 1989, p. 395-402.

ÀLVAREZ, Aureli; GARCIA-ENTERO, Virginia; GUTIÉRREZ GARCIA-M., Anna; RODÀ, Isabel. (2009). *El marmor de Tarraco. Explotació, utilització i comercialització de la pedra de Santa Tecla en època romana. Tarraco marmor. The Quarrying, Use and Trade of Santa Tecla Stone in Roman Times*. Hic et Nunc, 10. Institut Català d'Arqueologia Clàssica.

ÀLVAREZ, Aureli; GUTIÉRREZ GARCIA-M., Anna; PITARCH, Àfrica. (2006). *Informe de l'inventari preliminar dels materials lapidis procedents de la vil·la dels Antigons (Reus, Baix Camp)*. Institut Català d'Arqueologia Clàssica. 2006. Inèdit.

GUTIÉRREZ GARCIA-M., Anna. (2009). *Roman Quarries in the Northeast of Hispania (Modern Catalonia)*. Documenta, 10. Institut Català d'Arqueologia Clàssica. 2009.

GUTIÉRREZ GARCIA-M., Anna; RODÀ, Isabel. (2012). "El marmol de Luni-Carrara en la fachada Mediterrànea de Hispania", KEAY, S. (ed.) *Ports Networks in the Roman Mediterranean (Roma, 6-8 de març de 2008)*, Archaeological Monographs of the British School at Rome. Roma. p. 293-312.

IRC I = FABRE, Georges ; MAYER, Marc ; RODÀ, Isabel. (1981). *Inscriptions romaines de Catalogne. I. Barcelone (sauf Barcino)*. Paris, Bellaterra. Centre Pierre Paris, Universitat Autònoma de Barcelona

MACIAS, Josep M^a (ed.).(2004). *Les termes públiques de l'àrea portuària de Tàrraco. Carrer de Sant Miquel de Tarragona*. Documenta 2. Institut Català d'Arqueologia Clàssica.

OTIÑA, Pedro. (2002). "Los materiales lapídeos de la villa de Els Munts (Altafulla)", *Butlletí Arqueològic de la Reial Societat Arqueològica de Tarragona*, V (24), p. 111-130.

OTIÑA, Pedro. (2005). *La vil·la romana dels Munts (Altafulla). Excavacions de Pedro Manuel Berges Soriano*, Biblioteca Tàrraco d'Arqueologia 1, Fundació Privada Liber, Tarragona. 2005.

VIII.4. BIBLOGRAFIA DEL MATERIAL CERÀMIC

BELTRÁN, Miguel (1990). *Guía de la cerámica romana*. Pórtico, Zaragoza. 373 p.

BELTRÁN DE HEREDIA, Júlia (dir.) (1990). *De Barcino a Barcinona (segle I-VII: Les restes arqueològiques de la Plaça del Rei de Barcelona)*. Ajuntament de Barcelona. 249 p.

FERNÁNDEZ, Isabel; ROCA, Mercè (2005). *Introducción al Estudio de la Cerámica Romana*. Universidad de Málaga, Servicio de Publicaciones e Intercambio Científico. 283 p.

LOPEZ MULLOR, Albert (en premsa). "La cerámica del mas Montgros, el Brull (Barcelona) siglos XI-XV". *Actes del congrés de Silves de la AIECM2*. Portugal.

PY, Michel (dir.) (1993). *Dicocer 1. Dictionnaire des Céramiques Antiques (VII avnè.- VII s.de n.è.) en Méditerranée nord-occidentale*. *Lattara*, 6, 623 p.

IX. ANNEXOS

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1001

DEFINICIÓ:

Paviment de rajola de color vermell. Les peces quadrangulars amiden 20 x 20 cm i conformen el paviment actual del terra (i també del terra de l'antiga Escola Taller). Aquestes estan lligades amb pasta i disposades sobre un nivell d'anivellament de ciment).

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1002
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Escola Taller</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1002

DEFINICIÓ:

Nivell de ciment, preparació de pasta de guix irregular, disposada per anivellar el terreny i disposar el paviment de rajola (ue. 1001)

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1001
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1003
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Escola Taller</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1003

DEFINICIÓ:

Aïllant format per un plàstic negre i una capa de porexpan.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1002
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1004
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Escola Taller</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1004

DEFINICIÓ:

Nivell de sorra fina.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1003
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1005, 1006
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Escola Taller
------------------	----------------------

Datació relativa	Horitzó E
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1005

DEFINICIÓ:

Estructura de totxana. Recreixement a mode de tomba pel costat est.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1004
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1011, 1012
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Escola Taller
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1006

DEFINICIÓ:

Paviment de rajoles Mosaicos Vich SA.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1004
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1015
Recolza en:	
Cobreix:	1007
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **Contemporani Botiga**

Datació relativa **Horitzó E**

Intervenció 2010 **CASA MASFERRER (VIC, OSONA)**

CALA: 1
U.E.: 1007

DEFINICIÓ:

Rebliment d'argamassa per al paviment rajoles de la botiga.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1006
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1008
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **Contemporani botiga**

Datació relativa **Horitzó E**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1008

DEFINICIÓ:

Nivell de rebliment. Color marró fosc i ataronjat de consistència tova i homogènia. Presenta una potència aproximada d'uns 30 cm. Format per argila, sorra, grava, fragments de morter de calç, pedres de mida petita i mitjana, i carbons.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1007
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1011, 1012, 1022
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat *Anterior botiga, posterior paviment lloses*

Datació relativa **Horitzó E**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1009

DEFINICIÓ:

Rebliment. Color marró clar de consistència tova i homogènia. Format per argila, sorra, grava, fragments de morter de calç, pedres de mida petita i mitjana, material constructiu en general. Rebliment del retall ue. 1010.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1007
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1037
Rebleix:	1010
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat *Anterior botiga, posterior paviment lloses*

Datació relativa **Horitzó E**

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1010

DEFINICIÓ:

Retall de planta ovalada i secció irregular. Reblert per ue. 1009 i que trenca el mur 1011.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1007
Reblert per:	1009
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1037
Rebleix:	
Talla:	1011, 1012
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Anterior botiga, posterior paviment lloses</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1011

DEFINICIÓ:

Mur orientat oest-est, no presenta cara bona. Tres filades de grans blocs de pedra irregulars i poc treballats, i fragments de material constructiu en ceràmica lligats amb abundant morter de calç. Està travessat per una canalització.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	1023
Cobert per:	1005
Reblert per:	
Tallat per:	1010
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1040, 1046
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	1012, 1026, 1022

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat *Modern-paviment de lloses*

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010 **CASA MASFERRER (VIC, OSONA)**

CALA: 1
U.E.: 1012

DEFINICIÓ:

Paviment de grans lloses. Sòl de grans lloses irregulars i ben escairades i lligades amb un morter amb molt poca calç. Combina les grans lloses de mida gran amb altres de dimensions més modestes conformant un paviment homogeni i de gran consistència.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1005, 1016
Reblert per:	
Tallat per:	1010
Adossat a:	1011
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1030, 1026, 1031, 1032, 1033, 1023, 1025, 1037, 1027, 1028
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Modern-paviment de lloses</i>
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1013

DEFINICIÓ:

Rasa situada a la secció nord, associada als treballs d'arrencament del paviment 1006.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1006, 1007
Reblert per:	1014
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1022
Rebleix:	
Talla:	1008, 1023
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Botiga</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1014

DEFINICIÓ:

Rebliment de la rasa 1013. Color marró clar, beige. Format per sorra, morter de calç i grava de petites dimensions, d'uns 4 cm de potència.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1006, 1007
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1022
Rebleix:	1013
Talla:	1008, 1023
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Botiga
------------------	---------------

Datació relativa	Horitzó E
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1015

DEFINICIÓ:

Nivell de suro relacionat amb 1006.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1004
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1006
Recolza en:	
Cobreix:	1016, 1017, 1008, 1019, 1020
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	botiga
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1016

DEFINICIÓ:

Nivell sorra sota1006. Sorra de gra fi, de color groc fort i ataronjat. Presenta diversos graus de consistència que fa que sigui més compacte en un punts que altres, també pot portar alguna veta amb graveta que no supera el centímetre de potència i que no és continuu.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1007, 1015
Reblert per:	
Tallat per:	1018, 1020
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1012
Rebleix:	
Talla:	1016
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat *Anterior botiga, posterior paviment lloses*

Datació relativa **Horitzó E**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1017

DEFINICIÓ:

Canalització d'uralita associada a l'evacuació d'aigües residuals en desús (WC) de la botiga.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1015
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1012
Rebleix:	1018
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Botiga</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1018

DEFINICIÓ:

Retall de la canalització 1017.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1015
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1012
Rebleix:	
Talla:	1016
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Botiga</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1019

DEFINICIÓ:

Rebliment d'un abocament de restes de fossa i forja.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1015, 1008
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1016, 1012
Rebleix:	1020
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **Anterior botiga-posterior paviment lloses**

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1020

DEFINICIÓ:

Retall del rebliment de restes de fossa, d'estructura ovalada i d'uns 20 cm de potència.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1015, 1008
Reblert per:	1019
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1016, 1012
Rebleix:	
Talla:	1021
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Anterior botiga, posterior paviment lloses</i>
------------------	---

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1021

DEFINICIÓ:

Paviment de lloses rectangulars. Filada de blocs de pedra de 10-15 cm de gruix, disposats de forma horitzontal, de factura regular i lligada amb morter de calç.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1008
Reblert per:	
Tallat per:	1020
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1012
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Anterior botiga, posterior paviment lloses</i>
------------------	---

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1022

DEFINICIÓ:

Color marró fosc, amb taques cendroses. Consistència compacte i composició homogènia. Format per argila i sorra de gra fi. Destaca l'abundant presència de material constructiu: pedres de petites dimensions i fragments de morter i restes de calç.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1008
Reblert per:	
Tallat per:	1013, 1025
Adossat a:	1011
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1039
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat *Contemporani Paviment de lloses*

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010 **CASA MASFERRER (VIC, OSONA)**

CALA: 1
U.E.: 1023

DEFINICIÓ:

Canalització coberta lloses i parets de pedra.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	1011
Cobert per:	1008
Reblert per:	1024
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1031, 1034
Recolza en:	1047
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Modern remodelació canalitzacions (anterior o poc anterior paviment lloses)
------------------	--

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1024

DEFINICIÓ:

Rebliment de la canalització 1023.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1035
Recolza en:	
Cobreix:	1023
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Modern remodelació canalitzacions
------------------	--

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1025

DEFINICIÓ:

Retall de la Canalització 1023.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	1011
Cobert per:	1008
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1036
Recolza en:	1047
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	1022, 1039, 1041, 1047,
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Modern remodelació canalitzacions
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1026

DEFINICIÓ:

Rebliment de pedres entre canalitzacions. Estrat de color marró fosc, de textura argilosa, amb abundant presència de pedres, de mides diverses i material arqueològic, principalment de tipus constructiu i material ceràmic. Apareix algun fragment de ceràmica romana en el rebliment.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1012
Reblert per:	
Tallat per:	1025, 1028, 1033
Adossat a:	1011
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1046
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Modern remodelació canalitzacions
------------------	--

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1027

DEFINICIÓ:

Canal de tub ceràmica

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1012
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1046
Rebleix:	1028
Talla:	1026
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Modern remodelació canalitzacions
------------------	--

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1028

DEFINICIÓ:

Retall de la canal del tub ceràmic.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1012
Reblert per:	1027, 1029
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1046
Rebleix:	
Talla:	1026
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **Modern remodelació canalitzacions**

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1029

DEFINICIÓ:

Rebliment del retall del tub ceràmic.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1012
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1046
Rebleix:	1028
Talla:	1026
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Modern remodelació canalitzacions
------------------	--

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1030

DEFINICIÓ:

Sediment. Color marró fosc, amb diverses tonalitats grises i ocre, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, grumolls de morter de calç, pedres de mida petita i mitjana, algun fragment de teula i ceràmica.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1012
Reblert per:	
Tallat per:	1028
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1046
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	modern
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1031

DEFINICIÓ:

Canal que no preserva la coberta. Paret de pedra i tram amb basament de maons.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1012
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1023
Recolza en:	
Cobreix:	1046
Rebleix:	1033
Talla:	1026
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **Modern remodelació canalitzacions**

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1032

DEFINICIÓ:

Rebliment de la canal ue. 1031. Color marró ataronjat, amb diverses tonalitats grises i ocres, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, i fauna i material ceràmic.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1012
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1046
Rebleix:	1033
Talla:	1026
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Modern remodelació canalitzacions
------------------	--

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1033

DEFINICIÓ:

Retall de la canal 1031

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1012
Reblert per:	1031, 1032
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1046
Rebleix:	
Talla:	1026
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Modern remodelació canalitzacions
------------------	--

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1034

DEFINICIÓ:

Canal de coberta, basament i parets de totxanes.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	1011
Cobert per:	2012
Reblert per:	1035
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1023
Recolza en:	
Cobreix:	1046
Rebleix:	1036
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **Modern remodelació canalitzacions**

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1035

DEFINICIÓ:

Rebliment de la canal 1034. Color marró clar, de consistència tova i composició homogènia. Format per argila, sorra, pedres de grans dimensions. Abundant presència de material arqueològic, d'origen orgànic.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1012
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1024
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	1034
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Modern remodelació canalitzacions
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1036

DEFINICIÓ:

Retall de la canal 1034

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	1011
Cobert per:	1012
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1025
Recolza en:	1046
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	1026
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **Modern remodelació canalitzacions**

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1037

DEFINICIÓ:

Sediment exterior oest canalització 1034. Color marró ataronjat, amb diverses tonalitats ocres, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, grumolls de morter de calç, pedres de mida petita i mitjana, algun fragment de ceràmica.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1009, 1010, 1012
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1046
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Modern remodelació canalitzacions/ obres casa
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1038

DEFINICIÓ:

Mur orientat nord-sud. Conserva dues filades i ha estat seccionat.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1022
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1039, 1040, 1041
Recolza en:	
Cobreix:	1047
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Medieval
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1039

DEFINICIÓ:

Paviment de còdols. Força dur i compactat, emprat com a material constructiu per bastir un nivell de circulació.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1022
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1038
Recolza en:	
Cobreix:	1040
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **Medieval**

Datació relativa **Horitzó C**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1040

DEFINICIÓ:

Preparació del paviment de còdols. Nivell compacte, format per pedres de dimensions diverses ben trabades i terra premsada.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1039
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1038
Recolza en:	
Cobreix:	1041
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Medieval
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1041

DEFINICIÓ:

Rebliment. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocres, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, pedres de mida petita i mitjana.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1040
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	1038
Recolza en:	
Cobreix:	1047
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **medieval**

Datació relativa **Horitzó C**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1042

DEFINICIÓ:

Canalització formada per un basament i parets de pedra. Es tracta de lloses ben escairades disposades en horitzontal i vertical, ben travades.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1030, 1027, 1028, 1029, 1026
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	No excavat en la seva totalitat
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Medieval canalització
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1043

DEFINICIÓ:

Preparació canalització 1042. Nivell de pedres, i

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1043
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	No excavat en la seva totalitat
Rebleix:	
Talla:	1046
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Medieval canalització
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1044

DEFINICIÓ:

Rebliment argilós, i humit de color marró fosc. Rebleix fossa-retall denominada 1045.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1041
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	1045
Talla:	1047, 1048
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Alt medieval</i>
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1045

DEFINICIÓ:

Fossa circular retalla ue. 1041. Retall semicircular de forma piriforme que amida 1,35 cm d'amplària per 1,20 m de llargària i 45 cm de profunditat.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1041
Reblert per:	1044
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	1047, 1048
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Alt medieval
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1046

DEFINICIÓ:

Rebliment. Color gris clar i consistència tova. Format per sorra, pedres de dimensions variables i abundant material arqueològic.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1011, 1026
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1048, 1049
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	medieval
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1047

DEFINICIÓ:

Paviment. Nivell de terra i fragments d'argamassa, força compactat.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1041
Reblert per:	
Tallat per:	1025
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1048
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>romà</i>
------------------	-------------

Datació relativa	Horitzó B
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 1 U.E.: 1048

DEFINICIÓ:

Rebliment. Consistència compacte i homogènia i amb un gruix que pot arribar als 40 cm. Formava la preparació del paviment 1047, preservat a l'angle nord de la cala 1.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1047
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1050
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>romà</i>
Datació relativa	Horitzó B

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1049

DEFINICIÓ:

Rebliment. Color marró clar i ataronjat de consistència tova i homogènia. Presenta una potència aproximada d'uns 30 cm. Format per argila, sorra, grava, pedres de mida petita i mitjana, material constructiu en general.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1046
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1050
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Medieval-roma</i>
Datació relativa	Horitzó B-D

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1050

DEFINICIÓ:

Nivell de regularització. Consistència compacte i homogènia i amb un gruix que oscil·la entre els 2 cm i els 4 cm. Formava la preparació del terreny natural (tapàs i pedra).

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	1048, 1049
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1051
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>romà</i>
Datació relativa	Horitzó B

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 1
U.E.: 1051

DEFINICIÓ:

Terreny natural. Tapàs i marga. Presenta diversos graus de consistència que fa que sigui més compacte en un punts que altres.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	1050
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Terreny natural</i>
Datació relativa	Horitzó A

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2001

DEFINICIÓ:

<p>Paviment de rajola de color vermell. Les peces quadrangulars amiden 20 x 20 cm i conformen el paviment actual del terra (i també del terra de l'antiga Escola Taller). Aquestes estan lligades amb pasta i disposades sobre un nivell d'anivellament de ciment).</p>

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2002
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Escola Taller
------------------	----------------------

Datació relativa	Horitzó E
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2002

DEFINICIÓ:

Nivell de ciment, preparació de pasta de gruix irregular (de 10-20 cm), disposada per anivellar el terreny i disposar el paviment de rajola (ue. 2001).

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2001
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2003
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Escola Taller
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2003

DEFINICIÓ:

Aïllant format per plàstic i porexpan.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2002
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2004
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Escola taller</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2004

DEFINICIÓ:

sorra

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2003
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2005, 2006
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Escola-taller</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2005

DEFINICIÓ:

Tomba de totxana.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2004
Reblert per:	2006
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2007, 2008, 2009, 2010
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Escola-taller
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2006

DEFINICIÓ:

Rebliment de la tomba 2005. Color marró clar i ataronjat, de consistència tova i composició homogènia. Abundant presència de material constructiu, sobretot fragments de morter de calç i algun fragment ceràmic.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2004
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2007, 2008, 2009, 2010
Rebleix:	2005
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Escola-taller
------------------	----------------------

Datació relativa	Horitzó E
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2007

DEFINICIÓ:

Retall ovalat on es disposa la dovella.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2005
Reblert per:	2008
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	2009, 2010
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Anterior Escola Taller
------------------	-------------------------------

Datació relativa	Horitzó E
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2008

DEFINICIÓ:

Rebliment. Dovella central d'una porta, formada per una pedra ben treballada. Possiblement correspon a una de les dovelles de l'anterior casa, prèvia a la remodelació de la casa Masferrer.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2005
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	2007
Talla:	2009, 2010
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Anterior Escola-Taller
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2009

DEFINICIÓ:

Paviment. Sòl de grans lloses irregulars i poc escairades i lligades amb un morter amb molt poca calç. Combina les grans lloses de mida gran amb pedres menys treballades conformant un paviment homogeni i de gran consistència.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2005
Reblert per:	
Tallat per:	2007
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2010
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Posterior reforma Dom Miquel Clariana
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010 **CASA MASFERRER (VIC, OSONA)**

CALA: 2
U.E.: 2010

DEFINICIÓ:

Preparació del nivell 2009, format per una capa d'argamassa.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2005, 2009
Reblert per:	
Tallat per:	2007
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2011, 2013
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **Posterior reforma Dom Miquel Clariana**

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2011

DEFINICIÓ:

Rebliment de color marró clar. Presència de carbons. Nivell de colmatació.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2010
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	2014, 2018
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2012
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Anterior reforma Dom Miquel Clariana
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2012

DEFINICIÓ:

Rebliment de color marró clar. Presència de carbons. Nivell d'ús o circulació.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2011
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	2015, 2018
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2025, 2020, 2021, 2016
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **Anterior Dom Miquel.**

Datació relativa **Horitzó C**

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2013

DEFINICIÓ:

Estructura rectangular formada per una filada de pedres. Blocs de pedra, poc treballats, queda a la secció sud.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2009, 2010
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	2014
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Anterior Dom Miquel.
------------------	-----------------------------

Datació relativa	Horitzó C
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2014

DEFINICIÓ:

Mur medieval, orientat nord -sud, sembla utilitzar <i>opus spicatum</i> . Preserva una filada i una basament formant per una filada més.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2011
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	2015
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	2013

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	medieval
------------------	-----------------

Datació relativa	Horitzó C
------------------	------------------

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2015

DEFINICIÓ:

Basament d'una filada del mur 2014.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2011
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	2014
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	2016
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat **medieval**

Datació relativa **Horitzó C**

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2016

DEFINICIÓ:

Retall fonamentació mur 2014. Rebliment de color gris clar i consistència tova. Format per sorra, i grava de petites dimensions, d'uns 4-6 cm de potència.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2012
Reblert per:	2015
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	2025
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	medieval
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2017

DEFINICIÓ:

Mur orientat nord- sud, preserva diverses filades i la rasa de fonamentació.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2010
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	No excavat
Rebleix:	2024
Talla:	2011, 2012, 2025
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Post Dom Miquel</i>
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2018

DEFINICIÓ:

Mur amb argamassa, orientat nord-sud, preserva diverses filades i sembla rasa de fundació. Ha estat trencat i arrenjat amb l'afegiment de la plataforma 2014.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2010
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2022, no exhaurit
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	2019

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Anterior Dom miquel
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2019

DEFINICIÓ:

Plataforma formada per una filada de grans còdols.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2010
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	2018
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2012
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	Anterior Dom Miquel
------------------	----------------------------

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2020

DEFINICIÓ:

Rebliment d'un retall al tapàs. Estrat de color marró ataronjat, de consistència flonja. Abundant presència de material arqueològic.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2012
Reblert per:	
Tallat per:	2024
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	2021
Talla:	2025
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	XIII
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2021

DEFINICIÓ:

Retall. Forma semicircular d' aproximadament uns 60 cm de llargada per 60 cm d'amplada. De morfologia ovalada, si bé continua sota el tall nord i no s'ha pogut acabar d'excavar en la seva totalitat.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2012
Reblert per:	2020
Tallat per:	2024
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	2025
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>XIII</i>
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 2
U.E.: 2022

DEFINICIÓ:

Rebliment del retall 2023. Color marró fosc amb taques en gris, de consistència tova i composició heterogènia. Format per argila, sorra, pedres de grans dimensions. Abundant presència de material, principalment pedres, ceràmica i fauna.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2012, 2018
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2025
Rebleix:	2023
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>XIII</i>
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2023

DEFINICIÓ:

Retall de forma semicircular d' aproximadament uns 60 cm de llargada per 60 cm d'amplada. De morfologia ovalada, si bé continua sota el tall nord i no s'ha pogut acabar d'excavar en la seva totalitat.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2012
Reblert per:	2022
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	2025
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>XIII</i>
------------------	-------------

Datació relativa	Horitzó C
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2024

DEFINICIÓ:

Rasa de fonamentació mur 2017.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2010
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	2011, 2012, 2025
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Post Dom Miquel</i>
------------------	------------------------

Datació relativa	Horitzó D
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2025

DEFINICIÓ:

Terreny natural. Tapàs i marga. Presenta diversos graus de consistència que fa que sigui més compacte en un punts que altres.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2012, 2020, 2022 2026
Reblert per:	
Tallat per:	2027, 2022, 2021, 2024
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Terreny natural</i>
------------------	------------------------

Datació relativa	Horitzó A
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2026

DEFINICIÓ:

Rebliment. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocres, de consistència tova. Format per sorra i grava.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2012
Reblert per:	
Tallat per:	2016
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	2027
Talla:	2025
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>romà</i>
Datació relativa	Horitzó B

Intervenció 2010 **CASA MASFERRER (VIC, OSONA)**

CALA: 2
U.E.: 2027

DEFINICIÓ:

Retall de secció allargada de 80 cm de llarg per 30 cm d'ample. Sembla correspondre a una petita trinxera. La potència del rebliment és d'uns 6 cm.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2012
Reblert per:	2026
Tallat per:	2016
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	2025
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>romà</i>
------------------	-------------

Datació relativa	Horitzó B
------------------	------------------

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2028

DEFINICIÓ:

Rebliment. Nivell sorrenc situat al nord del mur 2018 (petita franja situada a l'altre costat del mur). Presència de pedres (possible rebliment a l'interior de l'espai).

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2010
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	2029
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Anterior Dom Miquel</i>
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010	CASA MASFERRER (VIC, OSONA)
-------------------------	------------------------------------

CALA: 2 U.E.: 2029

DEFINICIÓ:

Paviment. Nivell compacte de color marró fosc. No excavat. Es considera un paviment (possiblement interior) de l'estança delimitada per el mur 2018.
--

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	2028
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	No excavat
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Anterior Dom Miquel</i>
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3001

DEFINICIÓ:

Paviment de rajola de color vermell. Les peces quadrangulars amiden 20 x 20 cm i conformen el paviment actual del terra (i també del terra de l'antiga Escola Taller). Aquestes estan lligades amb pasta i disposades sobre un nivell d'anivellament de ciment).

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	3002
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Escola Taller</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3002

DEFINICIÓ:

Nivell de ciment, preparació de pasta de gruix irregular (de 10-20 cm), disposada per anivellar el terreny i disposar el paviment de rajola (ue. 3001).

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3001
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	3003
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Escola Taller</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3003

DEFINICIÓ:

Aïllant format per plàstic i porexpan.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3002
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	3004
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Escola-Taller</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3004

DEFINICIÓ:

Rebliment de sorra.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3003
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	3005, 3006, 3007 3009
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Escola taller</i>
Datació relativa	Horitzó E

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3005

DEFINICIÓ:

Rebliment. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocres, de consistència tova. Format per sorra, grava, grumolls de morter de calç, pedres de mida mitjana i gran.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	3006
Hi recolza:	
Cobert per:	3004
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>modern</i>
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3006

DEFINICIÓ:

Rebliment. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocres, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, grumolls de morter de calç, pedres de mida petita i mitjana.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	3005
Hi recolza:	
Cobert per:	3004
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>modern</i>
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3007

DEFINICIÓ:

Claveguera. Estructura.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3004
Reblert per:	3008
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	3009
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat *Reforma clavegueres*

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3008

DEFINICIÓ:

Rebliment claveguera 3007. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocre, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, grumolls de morter de calç, pedres de mida petita i mitjana.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	3007
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Reforma clavegueres</i>
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3009

DEFINICIÓ:

Retall claveguera 3007.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3004
Reblert per:	3007
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	3005, 3006, 3013
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat *Reforma clavegueres*

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3010

DEFINICIÓ:

Claveguera

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3004
Reblert per:	3011
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	3012
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat *Reforma clavegueres*

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3011

DEFINICIÓ:

Rebliment claveguera. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocres, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, grumolls de morter de calç, pedres de mida petita i mitjana.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	3010
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Reforma clavegueres</i>
Datació relativa	Horitzó D

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3012

DEFINICIÓ:

Retall claveguera 3010.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3004
Reblert per:	3010
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	3005, 3006, 3013
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat *Reforma clavegueres*

Datació relativa **Horitzó D**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3013

DEFINICIÓ:

Rebliment. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocres, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, pedres de mida petita i mitjana.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3006, 3005
Reblert per:	
Tallat per:	3009, 3012
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	3014, 3016
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat *medieval*

Datació relativa **Horitzó C**

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3014

DEFINICIÓ:

Rebliment retall 3015. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocre, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, grumolls de morter de calç, pedres de mida petita i mitjana.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3013
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	3015
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>medieval</i>
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3015

DEFINICIÓ:

Retall de secció circular.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3013
Reblert per:	3014
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	3016. 3017, 3018
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>medieval</i>
Datació relativa	Horitzó C

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3016

DEFINICIÓ:

Rebliment. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocres, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, pedres de mida petita i mitjana.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3013
Reblert per:	
Tallat per:	3015
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	3017
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Romà (+ tarda)</i>
Datació relativa	Horitzó B

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3017

DEFINICIÓ:

Nivell de circulació. Estrat compactat amb presència de nòduls de calç, material ceràmic molt fragmentat, de color marró fosc i textura homogènia.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3016
Reblert per:	
Tallat per:	3015
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	3018
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>roma</i>
Datació relativa	Horitzó B

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3018

DEFINICIÓ:

Rebliment. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocres, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, pedres de mida petita i mitjana.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3017
Reblert per:	
Tallat per:	3015
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	3031, 3019, 3020
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>romà</i>
Datació relativa	Horitzó B

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3019

DEFINICIÓ:

Rebliment del retall 3020. Color gris i marró clar, amb diverses tonalitats grises i ocres, de consistència tova. Format per argila, sorra, grava, grumolls de morter de calç, pedres de mida petita i mitjana.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3018
Reblert per:	
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	3021
Rebleix:	3020
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>romà</i>
Datació relativa	Horitzó B

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3020

DEFINICIÓ:

Retall al tapàs, presenta una morfologia irregular, i una potència d'uns 40 cm.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3018
Reblert per:	3019
Tallat per:	
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	3021
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>romà</i>
Datació relativa	Horitzó B

Intervenció 2010

CASA MASFERRER (VIC, OSONA)

CALA: 3
U.E.: 3021

DEFINICIÓ:

Terreny natural. Tapàs i marga. Presenta diversos graus de consistència que fa que sigui més compacte en un punts que altres.

POSICIÓ FÍSICA:

Igual a:	
Hi recolza:	
Cobert per:	3018, 3019
Reblert per:	
Tallat per:	3020
Adossat a:	
Solidari de:	
Recolza en:	
Cobreix:	
Rebleix:	
Talla:	
S'hi adossa:	

CRONOLOGIA:

Fase d'activitat	<i>Terreny natural</i>
Datació relativa	Horitzó A

IX.2. ANNEX: DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

VII. ANNEX: DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

CALA 1



Figura 1. Cala1 amb obertura del sondeig de 2 x 2 i primeres estructures documentades mur 1011 i el paviment de grans lloses 1012.



Figura 2. Cala 1 amb ampliació vers sud de la mateixa cala. Aixecament del paviment (ue.1001, 1002, 1003) i vista del paviment de rajoles 1006.



Figura 3. Vista des del sud de la Cala 1, Aixecament del paviment (ue.1001, 1002, 1003) i vista del paviment de rajoles 1006. Al fons, evidències del primer sondeig 2 x 2 m que ha estat ampliat.



Figura 4. Vista des del sud de la Cala 1, nivell de preparació del paviment 1006, format per un nivell sorrenc numerat com 1016. Aquest ha estat travessat per la canalització 1017 (rebliment (1018)).



Figura 5. Vista des del nord de la Cala 1, paviment de grans lloses ue. 1012 i mur 1011 (parcialment expoliat ue.1010).



Figura 6. Vista des del sud de la Cala 1, paviment de grans lloses ue. 1012 i mur 1011.



Figura 7. Vista des del nord de la Cala 1, un cop aixecat, parcialment, el paviment de grans lloses ue. 1012 i el mur 1011 resta visible l'estrat 1026.



Figura 8. Vista des del nord de la Cala 1, en procés d'excavació de l'estrat 1026, on es defineixen tres estructures de circulació i evacuació d'aigües (ue. 1023 canalització amb coberta de rajol, 1027 tub de ceràmica i 1031 canalització amortitzada, sense coberta).



Figura 9. Vista des del nord de la Cala 1, en procés d'excavació de l'estrat 1026, on es defineixen tres estructures de circulació i evacuació d'aigües (ue. 1023 canalització amb coberta de rajol, 1027 tub de ceràmica i 1031 canalització amortitzada, sense coberta). En procés d'excavació.



Figura 10. Vista des de l'est de la Cala 1, en procés d'excavació de l'estrat 1026, i restes del mur 1011.



Figura 11. Vista des del nord de la Cala 1, en procés d'excavació de l'estrat 1046, restes del mur 1011 i 1040.



Figura 12. Vista des del sud de la Cala 1, detall del mur 1011. Nivell 1026, 1046 en procés d'excavació i restes de la canalització 1023.



Figura 13. Vista des del nord de la Cala 1, detall del mur 1011. Nivell 1039 i l'estructura 1038, formada per dues filades de carreus ben tallats, i restes de la canalització 1023.



Figura 14. Vista des de l'est de la Cala 1, detall de l'estructura 1038, possible mur. I vista del nivell de rebliment 1041.



Figura 14. Vista de la Cala 1, des del sud, nivell de circulació 1047 i de les estructures ue.1045 (fossa retallada a ue. 1047) i 1042 (alineació pedres).



Figura 15. Vista de la Cala 1, des de l'est, nivell de circulació 1047 i de les estructures ue.1045 (fossa retallada a ue. 1047), nivell 1049 i i 1042 (alineació pedres).



Figura 16. Dellat de la composició i compactació del nivell de circulació ue. 1047.



Figura 17. Vista de la Cala 1, des del nord, amb l'estructura 1042, formada per una alineació pedres, i el nivell de rebliment ue. 1049.



Figura 18. Vista de la Cala 1, des de l'oest, amb els nivells de rebliment 1048 i 1049 en procés d'excavació.



Figura 19. Vista de la Cala 1, des del nord, i detall del rebliment 1049 amb ubicació de tres banyes d'ovicaprí.



Figura 20. Vista de la Cala 1, des del nord, amb el nivell 1050, sobre el tapàs (ue. 1051).

Documentació gràfica: CALA 2



Figura 21. Vista de la Cala 2, inici dels treballs, aixecament del paviment format per la ue.2001.



Figura 22. Vista de la Cala 2, estructura de maons formada per diverses cambres reblertes amb material constructiu ue. 2005 (rebliment ue.2006).



Figura 23. Cala 2, des del sud, amb el nivell ue. 2008, on es localiza un retall reblert amb la dovella d'una porta (ue. 2007).



Figura 24. Cala 2, des del sud, amb les restes del paviment ue. 2009, i un nivell de preparació ue. 2010.



Figura 25. Cala 2, des de l'est, amb el nivell de rebliment ue. 2010, i el mur ue. 2017.



Figura 26. Cala 2, des del nord, amb els murs ue. 2014, ue. 2017 i ue. 2018. I el nivell de rebliment ue. 2010.



Figura 27. Cala 2, vista des de l'est, amb els murs ue. 2014, ue. 2017 i ue. 2018. I els nivells ue. 2025 (tapàs) i ue. 2020, rebliment del retall 2021 i retall 2023 (rebliment de pedres ue. 2022).



Figura 28. Cala 2, vista des de l'est, en procés d'excavació. Vista amb els murs ue. 2014, ue. 2017 i ue. 2018. I els nivells ue. 2025 (tapàs) i ue. 2020, rebliment del retall 2021 i retall 2023 (rebliment de pedres ue. 2022).



Figura 29. Cala 2, vista des de l'oest, amb els murs ue. 2014, on es pot apreciar el basament ue. 2015 i la rasa de fonamentació ue. 2016. En el tapàs ue. 2025 es documenta un retall ue. 2027 reblert amb el nivell ue. 2026 i on apareix material romà.



Figura 30. Cala 2, vista des del nord, amb els murs ue. 2014, on es pot apreciar el basament ue. 2015 i la rasa de fonamentació ue. 2016 i el mur ue. 2028. Detall del retall ue. 2027 excavat en el tapàs ue. 2025 i del retall ue. 2023 (rebliment ue. 2022) en procés d'excavació.



Figura 31. Foto general de la Cala 2, vista des del nord.



Figura 32. Detall de la Cala 2, vista des de l'oest, amb el retall ue. 2023 (rebliment ue. 2022) un cop excavat.

Documentació gràfica: CALA 3



Figura 33. Obertura Cala 3, vista des de l'est, un cop aixecat el paviment actual ue. 3001.



Figura 34. Cala 3, des del l'oest, amb el nivell de rebliment ue. 3006 (rebliment amb pedres) i ue. 3007, amb traces de la canalització ue. 3008.



Figura 35. Cala 3, des del l'oest, amb el nivell de rebliment ue. 3006 (rebliment amb pedres) i ue. 3007, i les canalitzacions ue. 3008 (nord-est a sud-oest), i ue. 3010 (nord-oest a sud-est), unint-se en contacte amb el tall est de la cala.



Figura 36. Cala 3, des del sud, vista del nivell 3013.



Figura 37. Cala 3, des del sud, vista del nivell ue. 3016, amb el retall 3015 (rebliment ue. 3014).



Figura 38. Cala 3, detall de la composició i compactació del nivell de circulació ue. 3017.



Figura 39. Cala 3, estrat ue. 3019 en procés d'excavació. Detall del retall ue. 3020 (reblert ue. 3019) en el tapàs ue. 3021.



Figura 40. Cala 3, des del sud, estrat ue. 3019 en procés d'excavació. Detall del retall ue. 3020 (reblert ue. 3019) en el tapàs ue. 3021.



Figura 41. Cala 3, des de l'oest, estrat ue. 3019 en procés d'excavació. Detall del retall ue. 3020 (reblert ue. 3019) en el tapàs ue. 3021.



Figura 42. Vista general de la cala 3 al acabar els treballs arqueològics.

CALA	U.E.	N. INV	N. Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Decoració Int.	Decoració Ext.	Acabats Int.	Acabats Ext.	Observacions	Cronologia
1	1008		4	11001	SF	FIN	TORN	VIDRIAT MELAT			AL	AL		
1	1008		3	11001	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL	TEULA	MODERN
1	1008		1	11001	SF	FIN	TORN	VIDRIAT VERD			AL	AL		
1	1008		1	11001	NANSA	FIN	TORN	VIDRIAT VERD			AL	AL	FRAGMENT NANSA PAELLA	
1	1008		7	11001	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL		
1	1008		1	11001	SF	FIN	TORN	FR			AL	AL		
1	1008		1	11001	VO	FIN	TORN	VIDRIAT GROC I MELAT			AL	AL		
1	1009		1	RECTANGULAR/CREMADA	LITIC									
1	1009		1	11101	CAIRONS	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMÀ
1	1009		4	11101	TÈGULA	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMÀ
1	1009		6		ARGAMASSA									
1	1009		3	11101	SF. MATERIAL CONSTRUCTIU	FIN	TORN	FO			AL	AL		
1	1009		1	11101	SF	FIN	TORN	PISA BLANCA			AL	AL		
1	1009		14	11101	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL		
1	1009		9	11101	SF	FIN	TORN	VIDRIAT MARRO			AL	AL		
1	1009		5	11101	SF	FIN	TORN	VIDRIAT VERD			AL	AL		
1	1009		1	11101	NANSA	FIN	TORN	VIDRIAT VERD			AL	AL		
1	1009	DIBUIXABLE	1	11101	NANSA. CANTIR	FIN	TORN	VIDRIAT VERD			AL	AL		
1	1009		22	11101	SF	FIN	TORN	FR			AL	AL		

1	1009	DIBUIX ABLE	1	11101	BASE.CA NTIR	FIN	TORN	VIDRIAT VERD			AL	AL		
1	1009		1	11101	BASE.	FIN	TORN	FO			AL	AL		
1	1011		2	11101	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMA
1	1011		13	11101	SF	FIN	TORN	FR			AL	AL		
1	1011		4	11101	SF	FIN	TORN	VIDRIAT MELAT						
1	1011		4	11101	SF	FIN	TORN	PISA BLANCA I BLAVA						
1	1011		2	11101	SF	FIN	TORN	FO	ENGALB A BLANCA		AL	AL		ROMÀ
1	1011		1	11101	VO	FIN	TORN	FR			AL	AL		OLLA MEDIÉVAL
1	1011		1	11101	VO	FIN	TORN	VIDRIAT MELAT						MODERN
1	1011		1	11101	VO	FIN	TORN	PISA GROC						XICRA
1	1011		1	11101	VO	FIN	TORN	FO			AL	AL		
1	1022		3	11101	VO. OLLA	FIN	TORN	FR			AL	AL		MEDIÉVAL
1	1022		2	11101	BASE	FIN	TORN	FR			AL	AL		MEDIÉVAL
1	1022		1	11101	VO. OLLA	FIN	TORN	FO			AL	AL		MEDIÉVAL
1	1022		1	11101	BROC	FIN	TORN	FR			AL	AL		MEDIÉVAL
1	1022		6	11101	INFLEX	FIN	TORN	FR			AL	AL		MEDIÉVAL
1	1022		1	11101	SF. ACANALA T	FIN	TORN	FR			AL	AL		MEDIÉVAL
1	1022		2	11101	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL		MEDIÉVAL
1	1022		70	11101	SF	FIN	TORN	FR			AL	AL		MEDIÉVAL
1	1026		45	11001	SF	FIN	TORN	FR			AL	AL		
1	1026		1	11001	INFLEX	FIN	TORN	FR			AL	AL		
1	1026		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL		
1	1026	4	1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL		
1	1026	5	1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL		
1	1026		22	11001	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL		
1	1026		1	11001	BASE	FIN	TORN	FO			AL	AL		
1	1026		4	11001	SF	FIN	TORN	VIDRIAT VERD			AL	AL		

1	1026		5	11001	SF	FIN	TORN	VIDRIAT MELAT			AL	AL		
1	1026		1	11001	VO	FIN	TORN	VIDRIAT MELAT			AL	AL		
1	1026		5	11001	SF	FIN	TORN	PISA BLANCA			AL	AL		
1	1026	2	1	11001	VO	FIN	TORN	BLAVA BARCELONA			AL	AL		XV
1	1026	1	1	11001	BASE	FIN	TORN	BLANCA I BLAVA			AL	AL		INICI XVIII
1	1026	3	1	11001	VO	FIN	TORN	BLAVA BARCELONA			AL	AL		XV
1	1026		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL		
1	1027		10	11001	VO. TUB	FIN	TORN	VIDRIAT VERD			AL	AL	TUB CLAVE GUERA	MODERN
1	1027		1	11001	VO	FIN	TORN	VIDRIAT MELAT			AL	AL	TUB CLAVE GUERA	MODERN
1	1029		4	11001	SF	FIN	TORN	GR			AL	AL		MODERN
1	1029		3	11001	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL	TEULA	MODERN
1	1029		1	ESCORIA	SF									MODERN
1	1029		1	VIDRE	SF									MODERN
1	1029		3	11001	SF	FIN	TORN	VIDRIAT MELAT			AL	AL		MODERN
1	1029		1	11001	BASE	FIN	TORN	FO			AL	AL		
1	1039		1	11101	SF. MATERIA L CONSTR UCTIU	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMÀ
1	1039		2	11101	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMA
1	1039		2	11101	SF	FIN	TORN	FR			AL	AL		ROMA
1	1040		4	11101	SF	FIN	TORN	FR			AL	AL		MEDIEVAL
1	1040		3	11101	INFLEX	FIN	TORN	FR			AL	AL		MEDIEVAL

1	1041		2	11101	SF. MATERIA L CONSTR UCTIU	FIN	TORN	FO				AL	AL		
1	1041		8	11101	SF	FIN	TORN	FR				AL	AL		MEDIEVAL
1	1041	4	8	11101	VO	FIN	TORN	FR				AL	AL		MEDIEVAL
1	1043		89	11001	SF	FIN	TORN	FR				AL	AL		MEDIEVAL
1	1043		8	11001	INFLEX	FIN	TORN	FR				AL	AL		MEDIEVAL
1	1043		5	11001	SF	FIN	TORN	ACANALATS				AL	AL		MEDIEVAL
1	1043		1	11001	BASE	FIN	TORN	FR				AL	AL	BASE CREMA DA	MEDIEVAL
1	1043		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR				AL	AL		MEDIEVAL
1	1043		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR				AL	AL		MEDIEVAL
1	1043	1	1	11001	VORA	FIN	TORN	FR				AL	AL		MEDIEVAL
1	1043	2	1	11001	VORA	FIN	TORN	FR				AL	AL		MEDIEVAL
1	1043		4	11001	SF	FIN	TORN	FO				AL	AL	MATERI AL CONST RUCCIÓ	MEDIEVAL
1	1043		4	11001	SF	FIN	TORN	FO				AL	AL		
1	1044		1	11001	VO	FIN	TORN	VIDRIAT GROC I MELAT				AL	AL		
1	1044		12	11001	SF	FIN	TORN	FR				AL	AL		
1	1044		1	11001	INFLEX	FIN	TORN	FR				AL	AL		
1	1044		2	11001	SF	FIN	TORN	ESPATULADES				AL	ESPAT ULAT		
1	1044		3	11001	SF	FIN	TORN	FO				AL	AL	MATERI AL CONST RUCCIÓ	
1	1044	1	1	11001	NANSA	FIN	TORN	FO				AL	AL		
1	1044	2	1	11001	VORA.	FIN	TORN	CER. AFRICANA				AL	AL		
1	1046		107	11001	SF	FIN	TORN	FR				AL	AL		MEDIEVAL

1	1046		6	11001	INFLEX	FIN	TORN	FR			AL	AL		MEDIEVAL
1	1046		113	11001	SF	FIN	TORN	FR ACANALAT			AL	AL		MEDIEVAL
1	1046		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		1	11001	VORA	FIN	TORN	FR			AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		6	PEDRA SORRENCA							AL	AL	GERRA	MEDIEVAL
1	1046		22	11001	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL	MATERI AL CONST RUCCIÓ	MEDIEVAL
1	1046		80	11001	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL	FRACCI Ó MOLT PETITA	MEDIEVAL
1	1046		20	11001	SF	FIN	TORN	FO. ENGALBA			AL	AL	FRACCI Ó MOLT PETITA	MEDIEVAL
1	1046		3	11001	SF	FIN	TORN	AFRICANA DE CUINA			AL	AL	FRACCI Ó MOLT PETITA	MEDIEVAL
1	1047		7	11101	SF. MATERIA L CONSTR UCTIU	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMÀ
1	1047		1	11101	SF	FIN	TORN	FO	ENGALB A BLANCA		AL	AL		ROMÀ

1	1048		25		ARGAMA SSA									
1	1048		93+104	11101	SF. MATERIA L CONSTR UCTIU	FIN	TORN	FO				AL	AL	ROMÀ
1	1048		63+68	11101	TÈGULA	FIN	TORN	FO				AL	AL	ROMÀ
1	1048		41	11101	IMBREX	FIN	TORN	FO				AL	AL	ROMÀ
1	1048		11	11101	CAIRONS	FIN	TORN	FO				AL	AL	
1	1048		7		CONGLOME RAT LITIC									
1	1048		8		SORRENCA LITIC									
1	1048		3		BASALT LITIC									
1	1049		25		ARGAMA SSA									
1	1049		27	11101	SF. MATERIA L CONSTR UCTIU	FIN	TORN	FO				AL	AL	ROMÀ
1	1049		12	11101	TÈGULA	FIN	TORN	FO				AL	AL	ROMÀ
1	1049		10	11101	IMBREX	FIN	TORN	FO				AL	AL	ROMÀ
1	1049		1	11101	CAIRONS	FIN	TORN	FO				AL	AL	
1	1049		2		SORRENCA LITIC									
1	1049		3		SIGNINUM LITIC									
1	1049		3		BOLA FERRO METALL									
1	1050		7	11101	SF. MATERIA L CONSTR UCTIU	FIN	TORN	FO				AL	AL	ROMÀ
1	1050		11	11101	SF	FIN	TORN	FO				AL	AL	ROMÀ
1	1050		1	11101	TÈGULA	FIN	TORN	FO				AL	AL	ROMÀ
1	1050		5	11101	CAIRONS	FIN	TORN	FO				AL	AL	ROMÀ

1	1050		1	11101	IMBREX	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMÀ
1	1050		1	11101	SF	FIN	TORN	FR			AL	AL		ROMA
1	1050		2	11101	SF.	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMA
2	2022		2	CODOL/MA	LITIC									
2	2022	3	2	MOLI BASALT	LITIC									
2	2026			11101	SF. MATERIA L CONSTR UCTIU	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMÀ
2	2026		1	11101	TÈGULA	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMÀ
2	2026			11101	IMBREX	FIN	TORN	FO			AL	AL		ROMÀ
2	2026				MAMPOS TERIA									ROMÀ
3	3005			9	11101	TÈULA	FIN	TORN	FO		AL	AL		INDET.
3	3005			4	11101	SF	FIN	TORN	FO		AL	AL		INDET.
3	3005			8	11101	TÈGULA	FIN	TORN	FO		AL	AL		ROMÀ
3	3005		2		11101	INFLEX	FIN	TORN	FR		AL	AL		MEDIEVAL
3	3005		12		11101	SF	FIN	TORN LENT	FR		AL	AL		MEDIEVAL
3	3005		2		11101	SF	FIN	TORN	FR		AL	AL		MODERN
3	3005		1		11101	VO	FIN	TORN	VIDRIAT VERD		AL	AL		MODERN
3	3005		1		11101	SF	FIN	TORN	VIDRIAT MELAT		AL	AL		MODERN
3	3005		2		11101	SF	FIN	TORN	FO	ENGALB A BLANCA	AL	AL		ROMÀ
3	3005		4		11101	SF	FIN	TORN	FO		AL	AL		ROMÀ
3	3005		1		11101	VO. OLLA	FIN	TORN	FR		AL	AL		MEDIEVAL
3	3005		1		11101	NANSA	FIN	TORN	FO		AL	AL		
3	3005	5	1		11101	VO. ESCUDEL LA	FIN	TORN	PISA BLANCA		AL	AL		
3	3006		10		11101	TÈGULA	FIN	TORN	FO		AL	AL		ROMA
3	3006		1		11101	CAIRONS	FIN	TORN	FO		AL	AL		ROMÀ

3	3009		10	11101	TEULA	FIN	TORN	FO			AL	AL		
3	3009		1	11101	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL		
3	3009		20	11101	SF	FIN	TORN LENT	FR			AL	AL		MEDIEVAL
3	3009		2	11101	SF	FIN	TORN	FR			AL	AL		MODERN
3	3009		5	11101	VO	FIN	TORN	VIDRIAT MARRO			AL	AL		MODERN
3	3009		2	11101	INFLEX	FIN	TORN LENT	FR			AL	AL		MEDIEVAL
3	3009		10	11101	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL		MODERN
3	3009		2	11101	SF	FIN	TORN	FO			TULA	ULADA		MEDIEVAL
3	3009		2	11101	SF	FIN	MA	FO			AL	AL		INDET
3	3012		14	11101	SF	FIN	TORN LENT	FR			AL	AL		MEDIEVAL
3	3012		1	11101	SF	FIN	TORN	FO			AL	AL		MODERN
3	3012		1	11101	VO. CASSOLA	FIN	TORN	VIDRIAT MARRO			AL	AL		MODERN
3	3012		1	11101	VO. TAPADO RA	FIN	TORN	VIDRIAT MARRO			AL	AL		MODERN
3	3012		1	11101	VO	FIN	TORN	VIDRIAT MARRO			AL	AL		MODERN
3	3012		2	11101	SF	FIN	TORN	VIDRIAT VERD			AL	AL		MODERN
3	3012		2	11101	INFLEX	FIN	TORN LENT	FR			AL	AL		MEDIEVAL
3	3012		2	11101	INFLEX	FIN	TORN LENT	FO			AL	AL		MEDIEVAL
3	3012		1	CAOLI	SF									
3	3013		5	11101	CAIRONS	FIN	TORN	FO		2 COLOR S (FOSC I VERMEL L)	AL	AL		

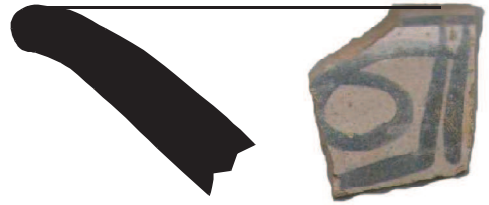
1	1035		1	sediment orgànic									sedimen t guardat	
---	------	--	---	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	----------------------	--



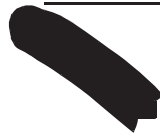
CM10-1026-1



CM10-1026-2



CM10-1026-3



CM10-1026-4



CM10-1041-4



Lamina 1

CM-10-1026-5



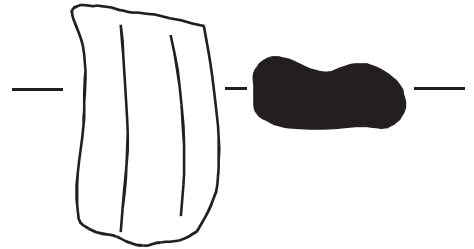
CM10-1043-2



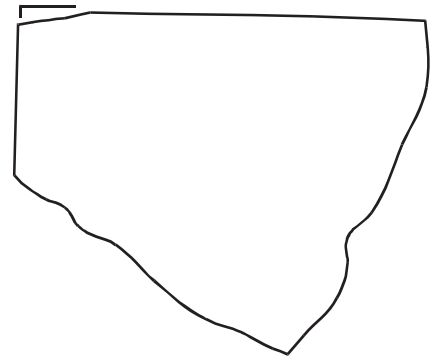
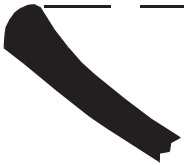
CM10-1043-2



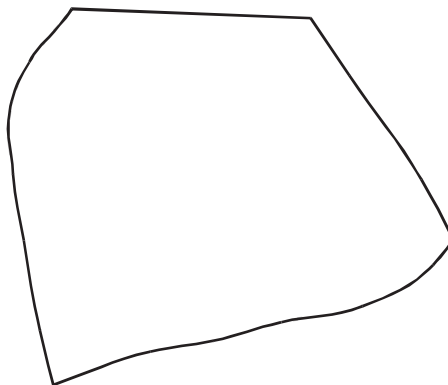
CM10-1044-1



CM10-1044-2



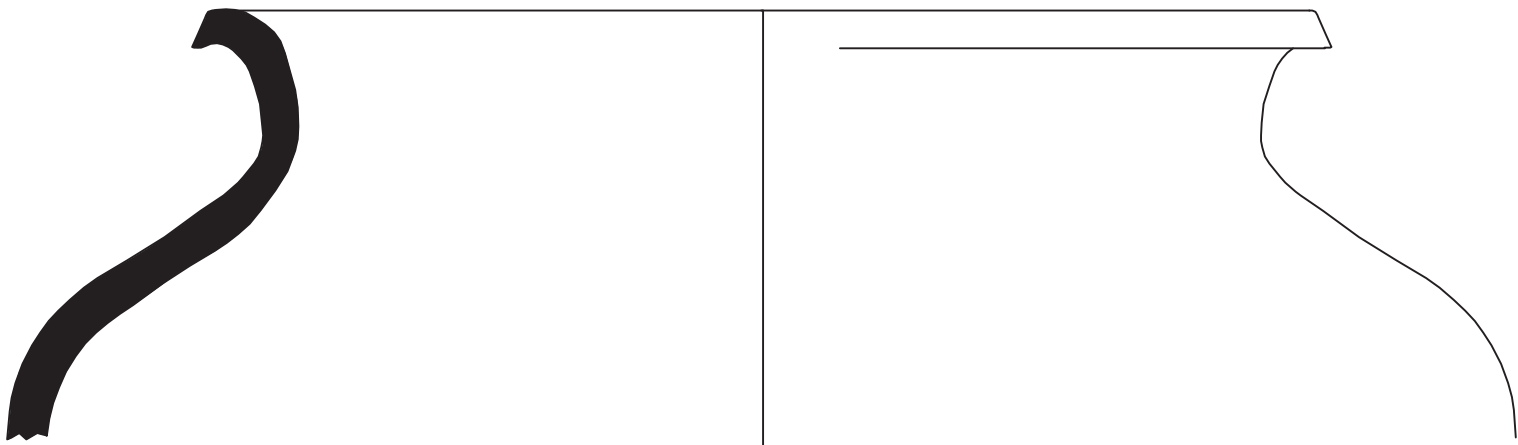
CM10-1048-1



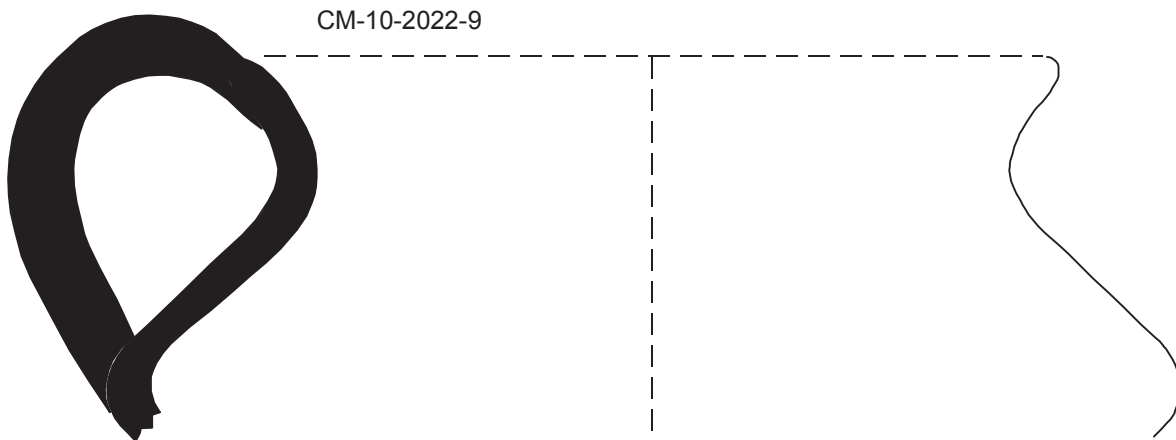
CM10-1048-2

Lamina 2

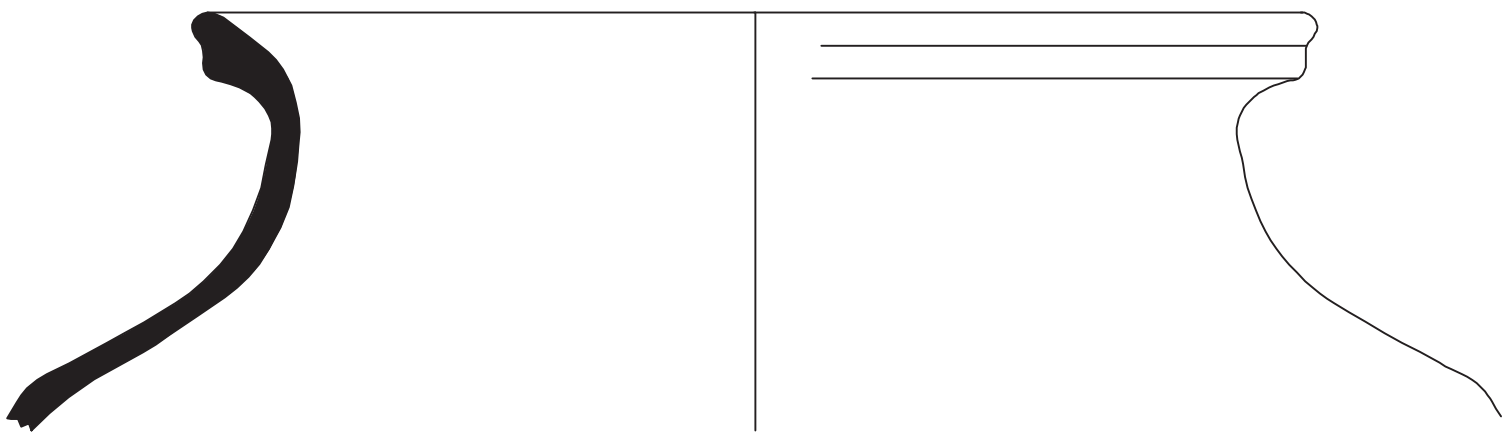
CM-10-2022-1



CM-10-2022-9

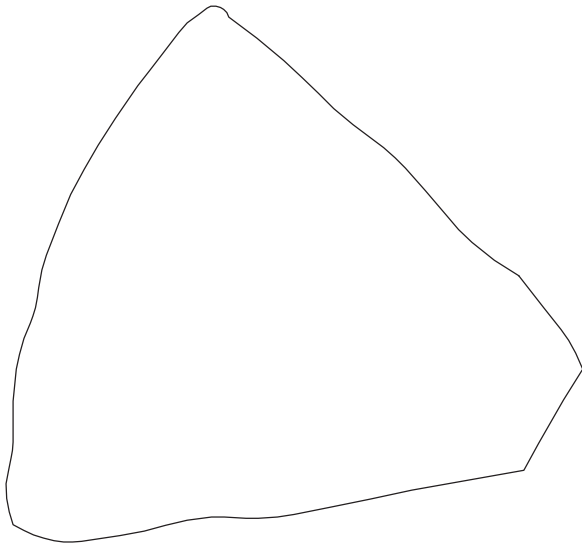


CM-10-2022-12

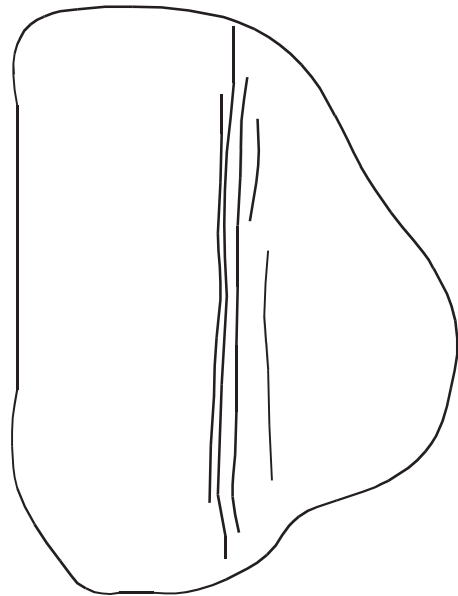


Lamina 3





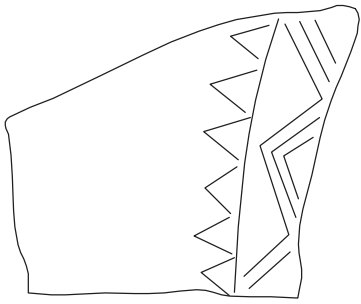
CM-10-2022-3



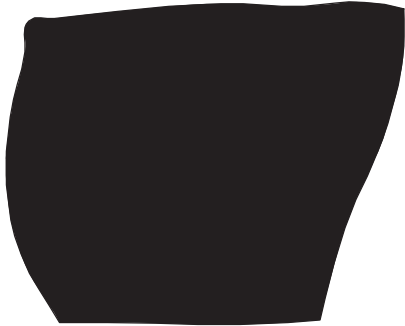
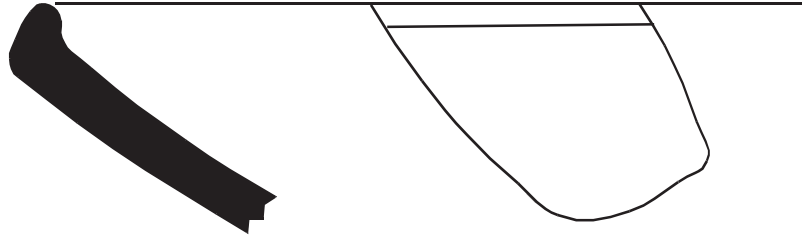
CM. 10-2-2025-1



Lamina 4

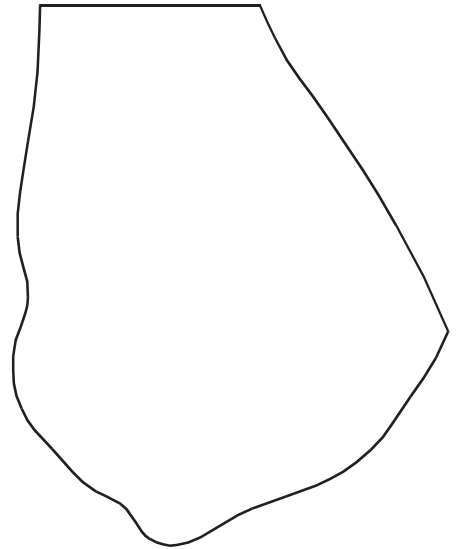


CM10-3005-5

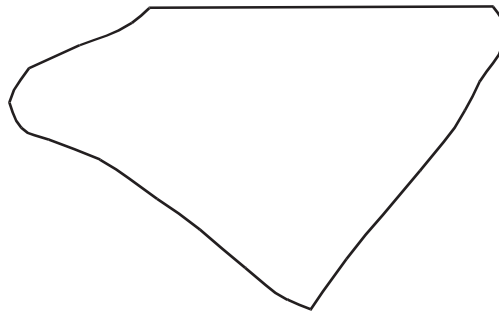


CM-10-3005-1

CM10-3018-1



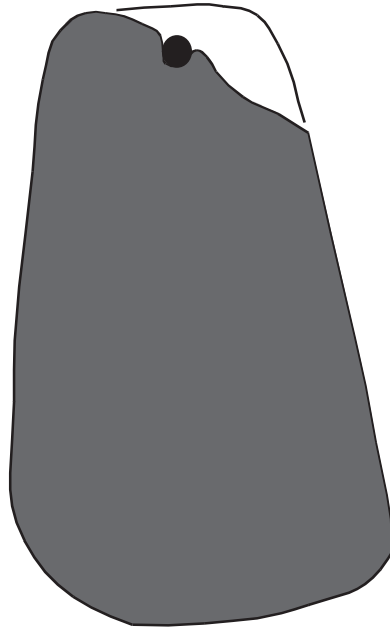
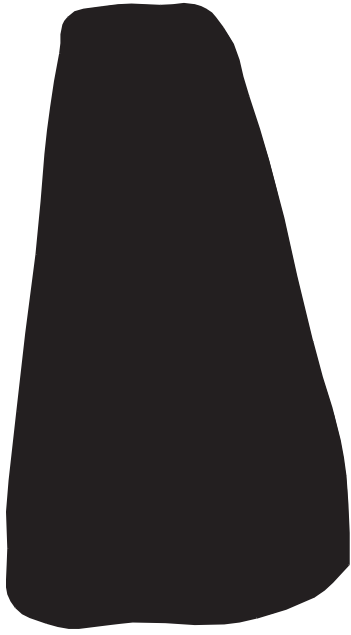
CM10-3018-2



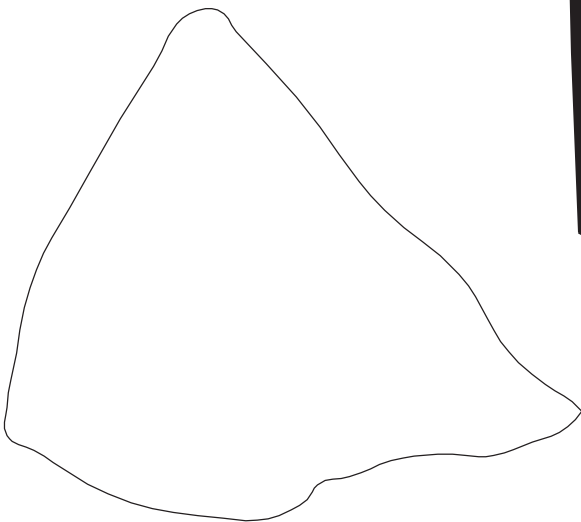
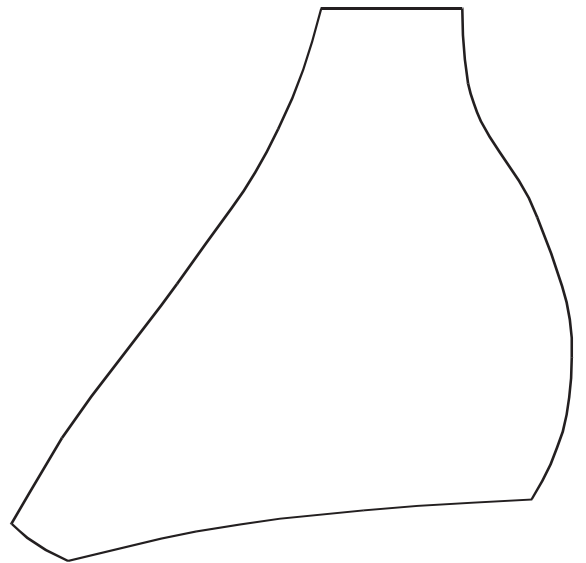
Lamina 5



CM-10-3018-3



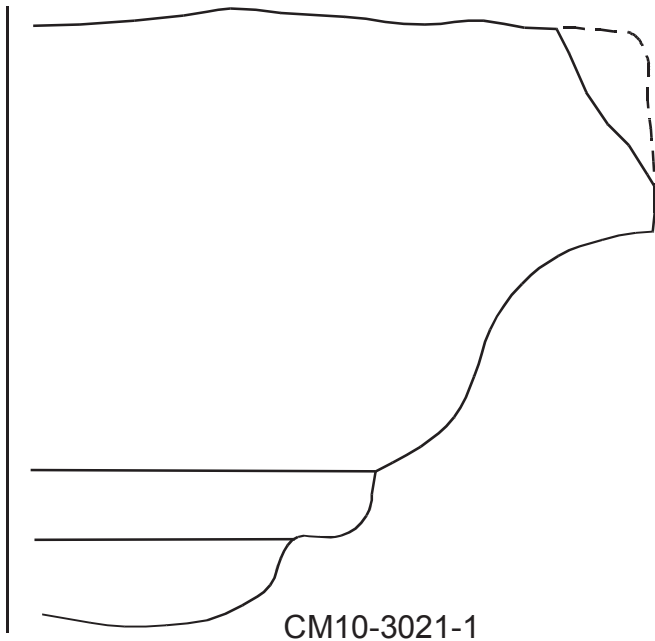
CM10-3019-1



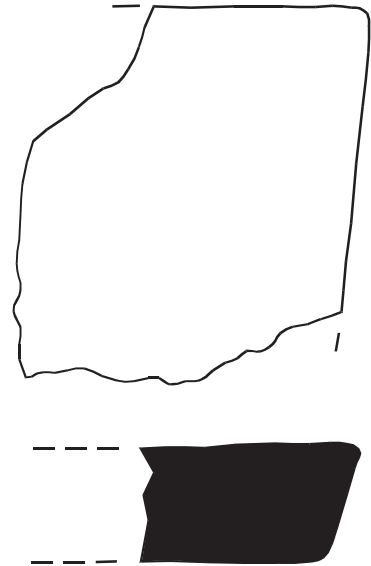
CM-10-3019-2



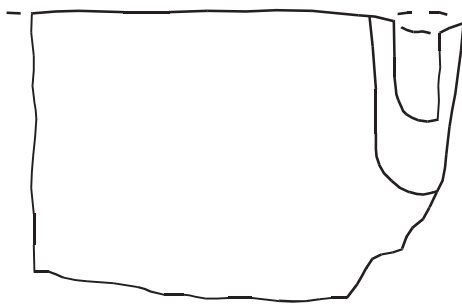
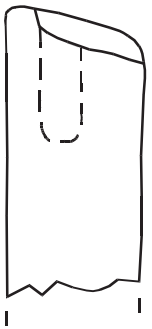
Lamina 6



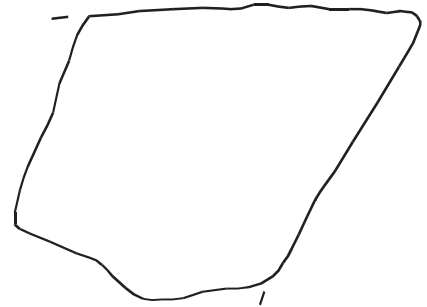
CM10-3021-1



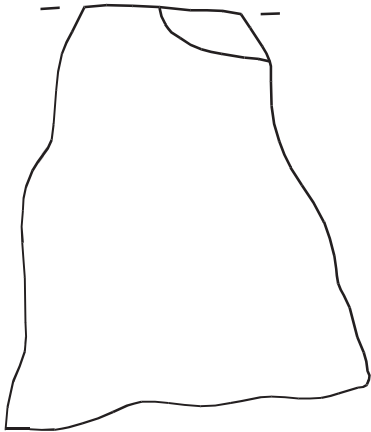
CM10-3021-2



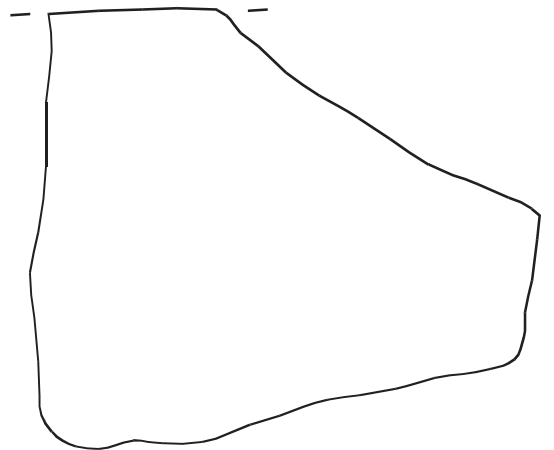
CM10-3021-3



CM10-3021-4



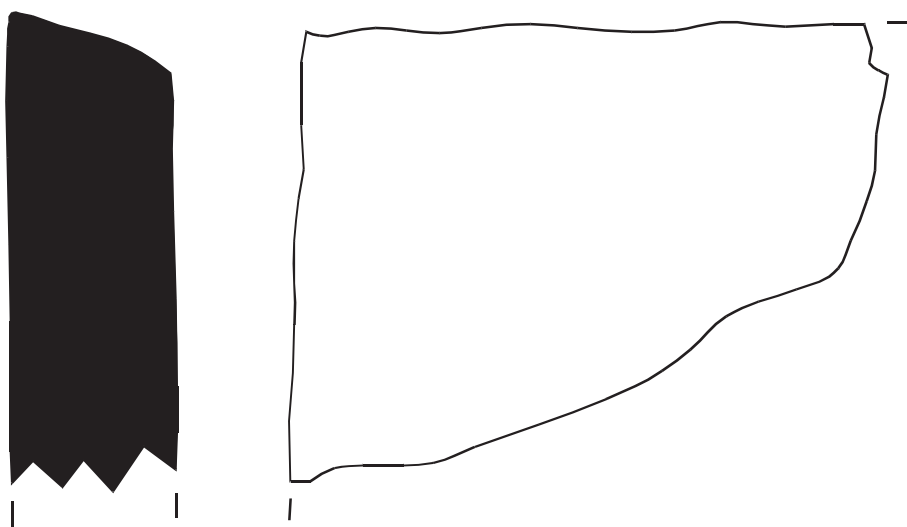
CM10-3021-5



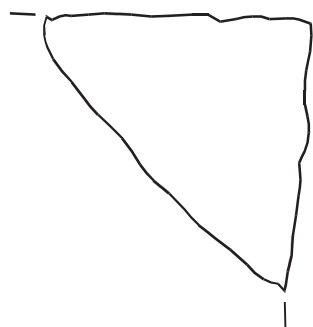
CM10-3021-6

Lamina 7



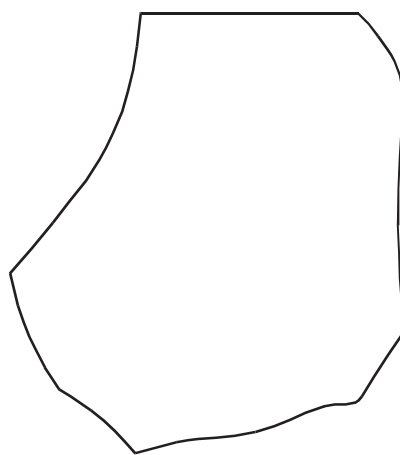


CM10-3021-7



CM10-3021-8

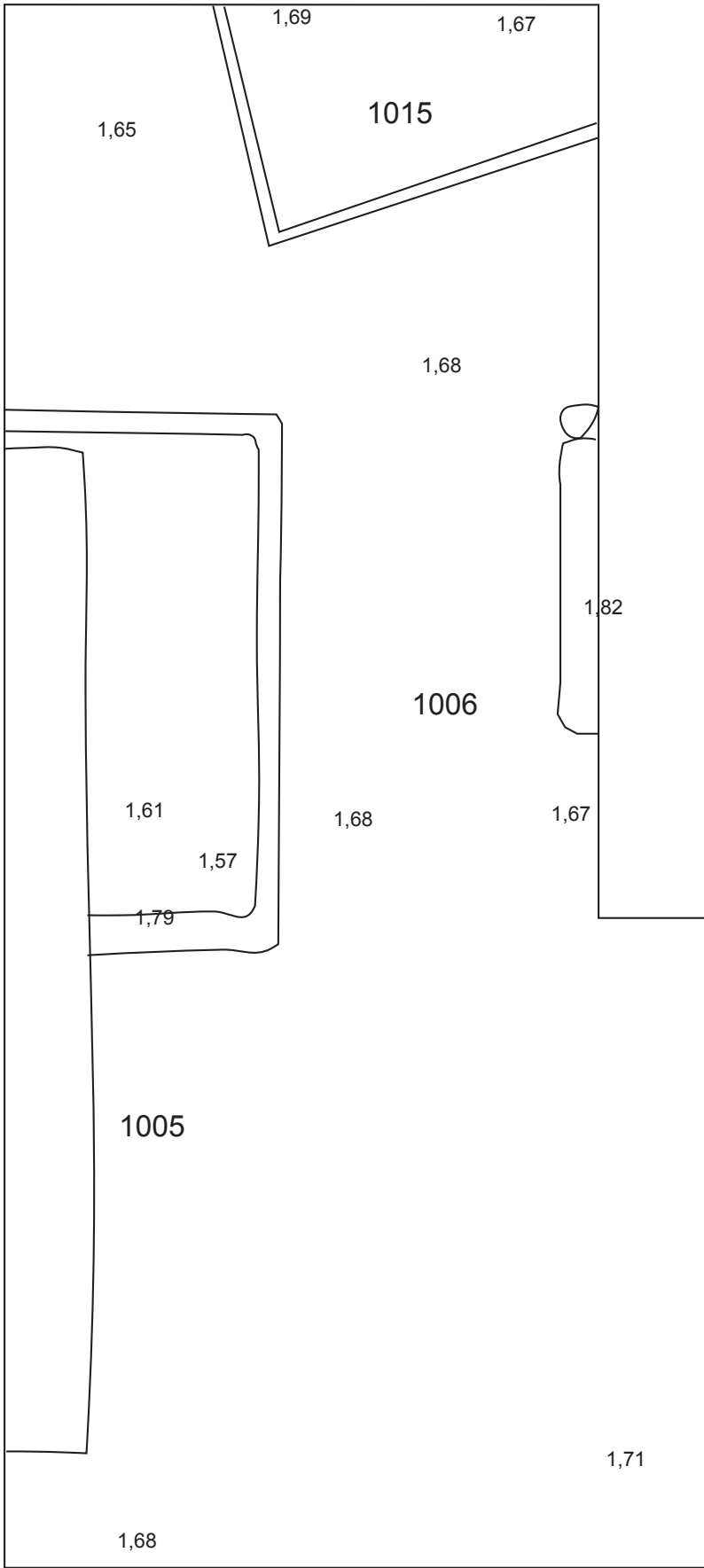
CM10-3021-9



Lamina 8

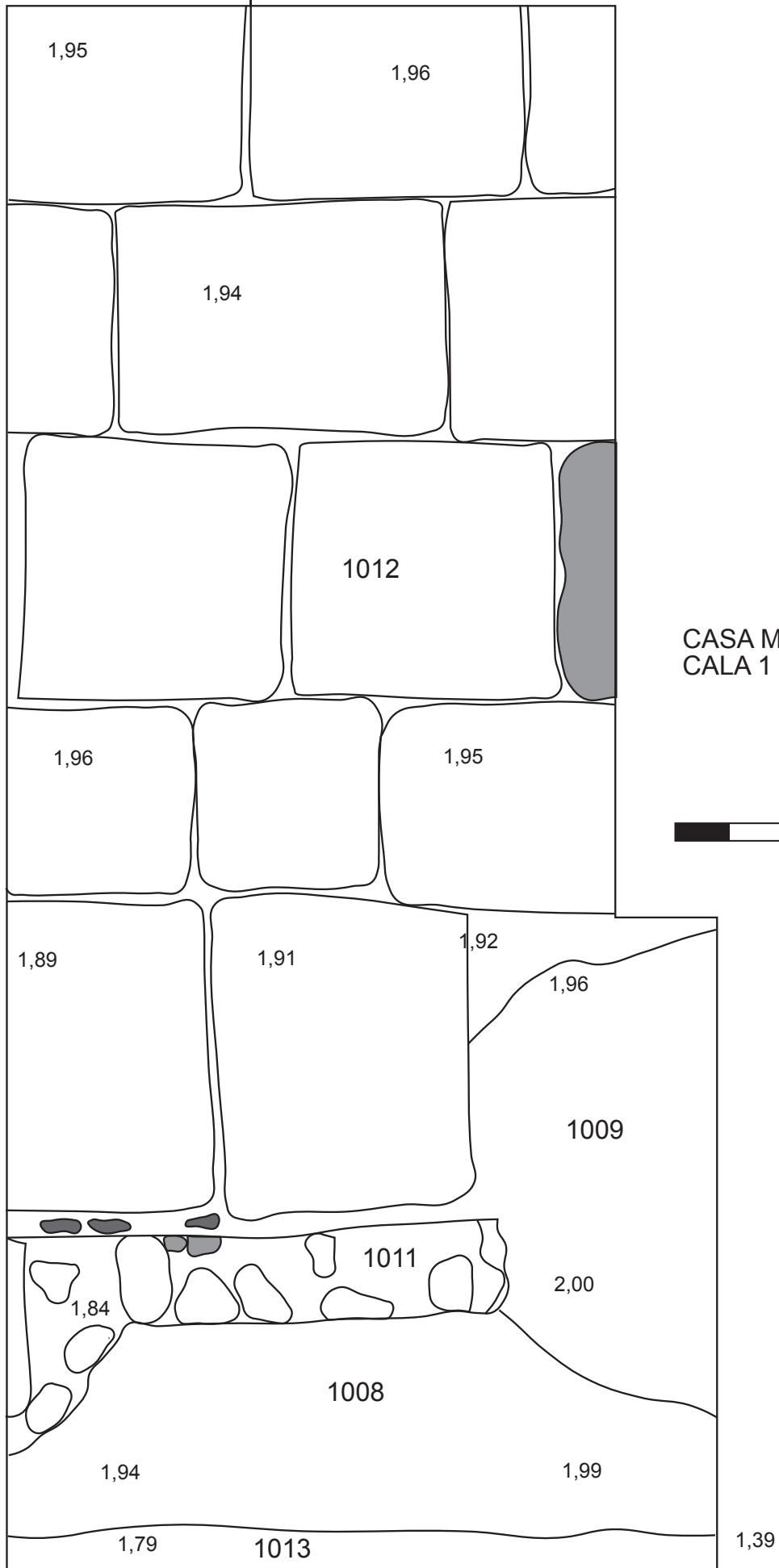
PO.1,36

1,35

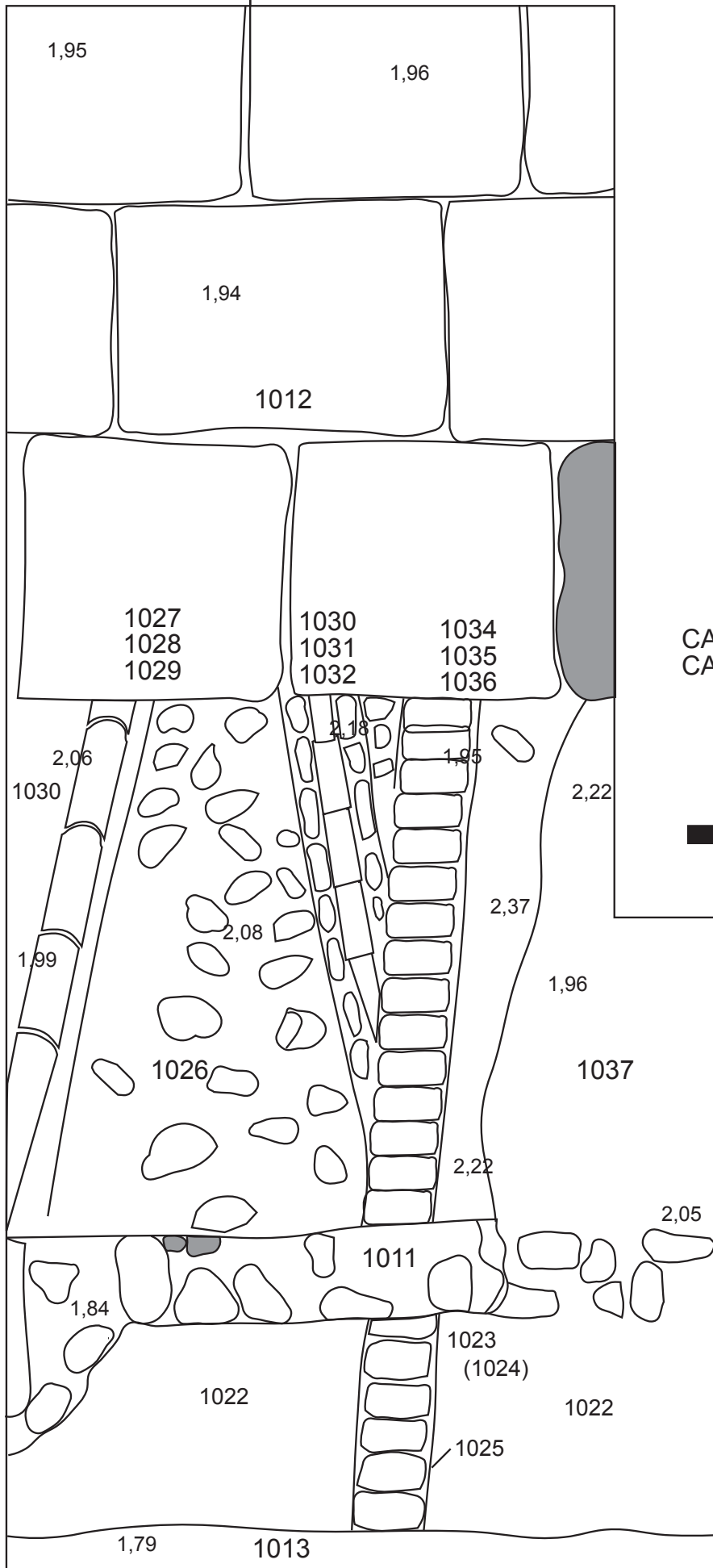


CASA MASFERRER 2010
CALA 1 E:1/20

1,36



1,36

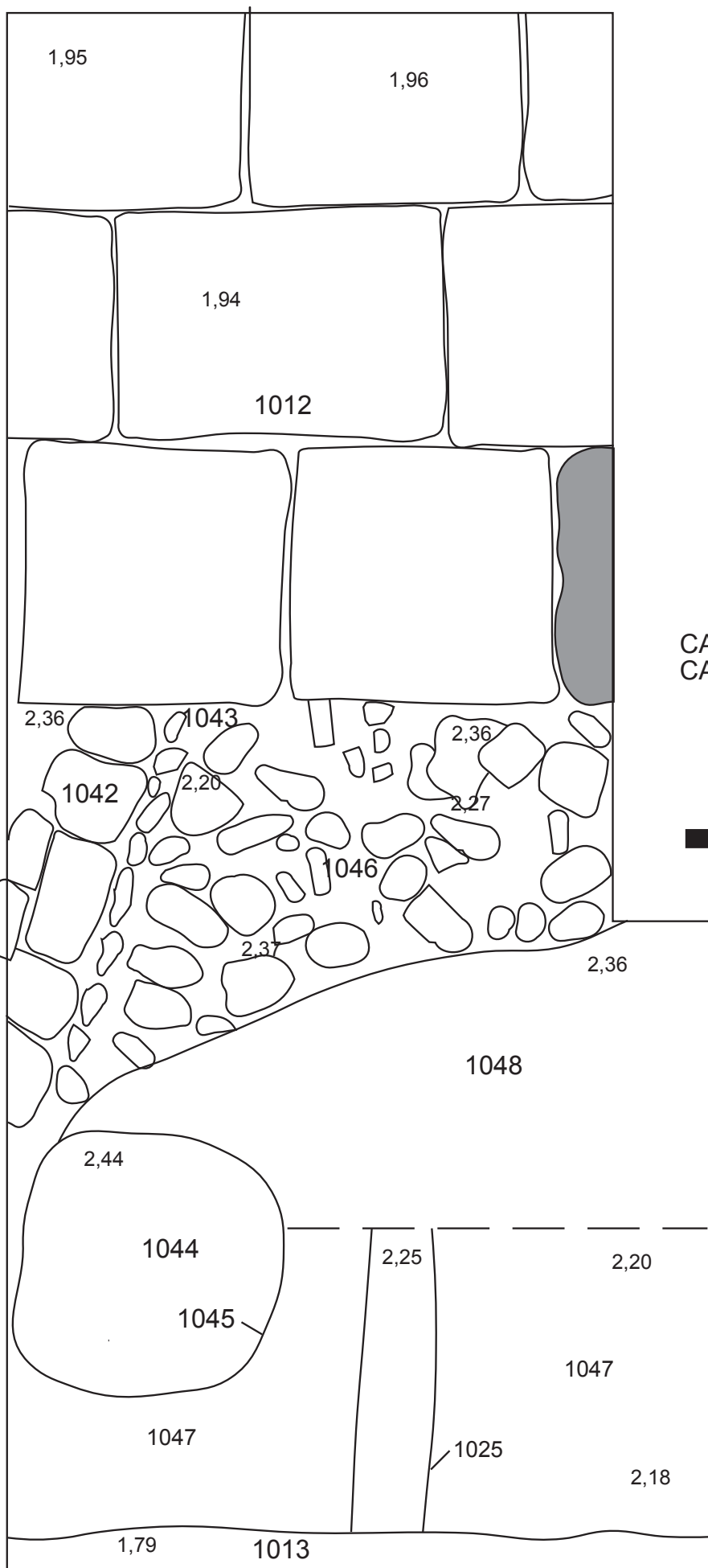


CASA MASFERRER 2010
CALA 1 E:1/20

po.1,40



1,36

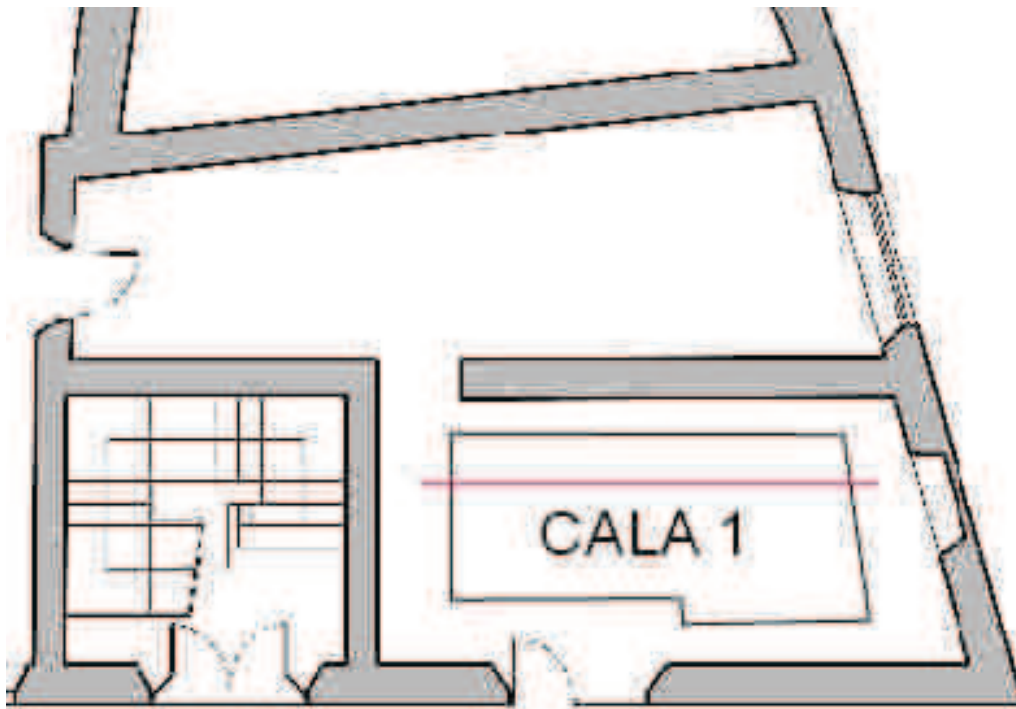
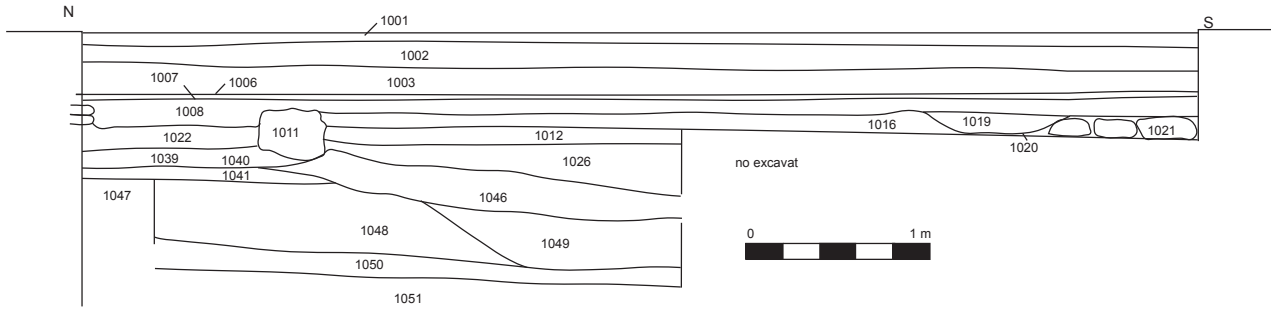


CASA MASFERRER 2010
CALA 1 E:1/20

po.1,40



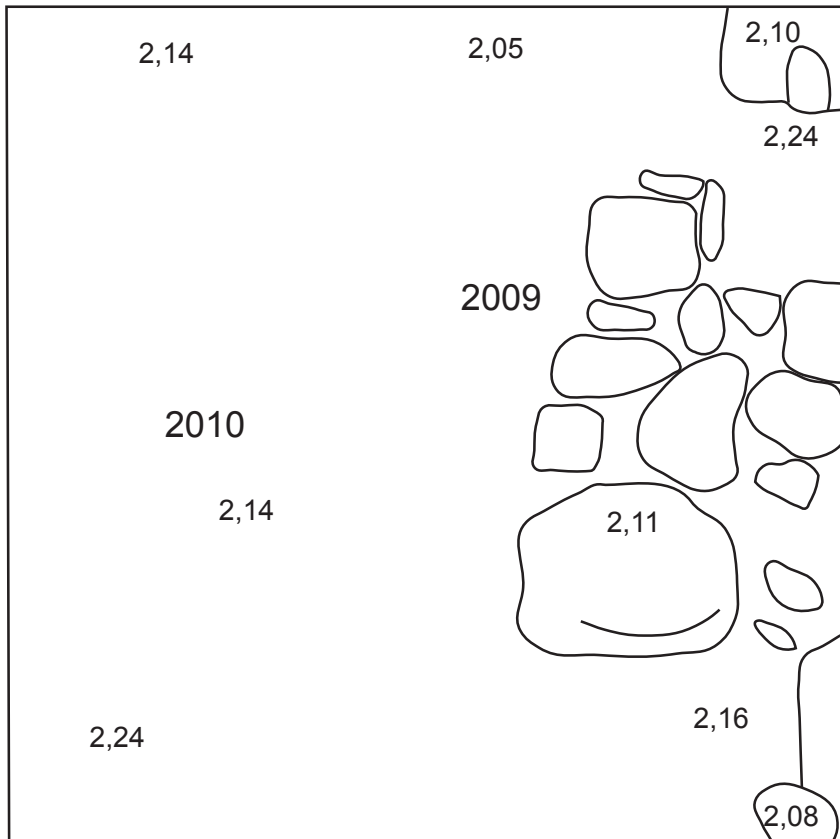
Casa Masferrer (Vic, Osona) 2010
Cala 1
Secció N-S
E: 1/20



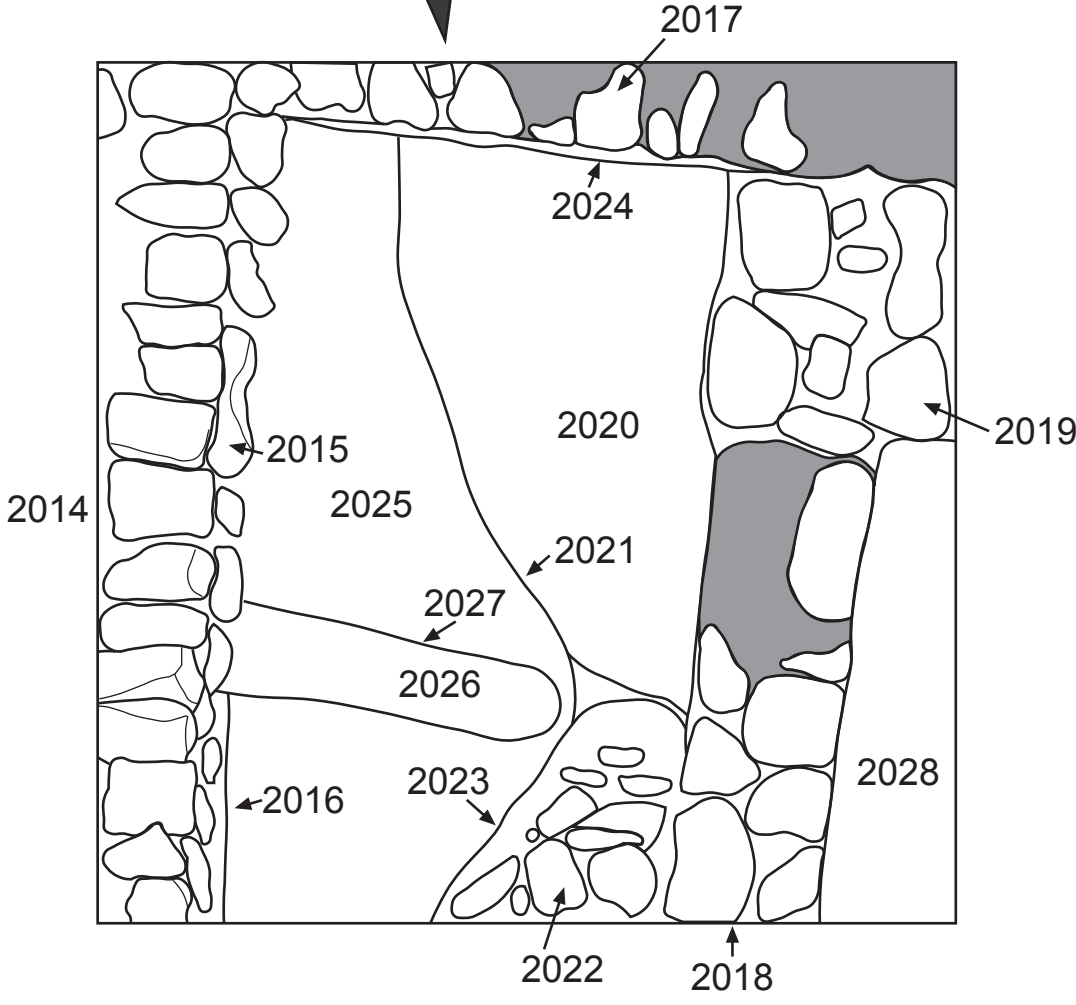
CASA MASFERRER 2010
CALA 2 E:1/20



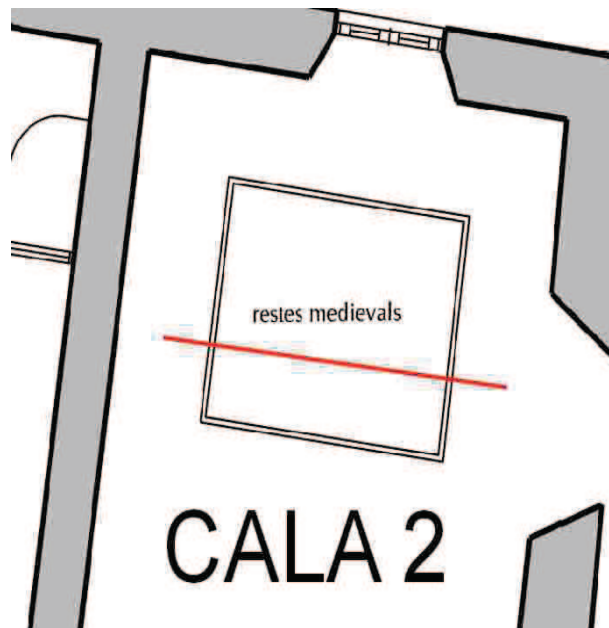
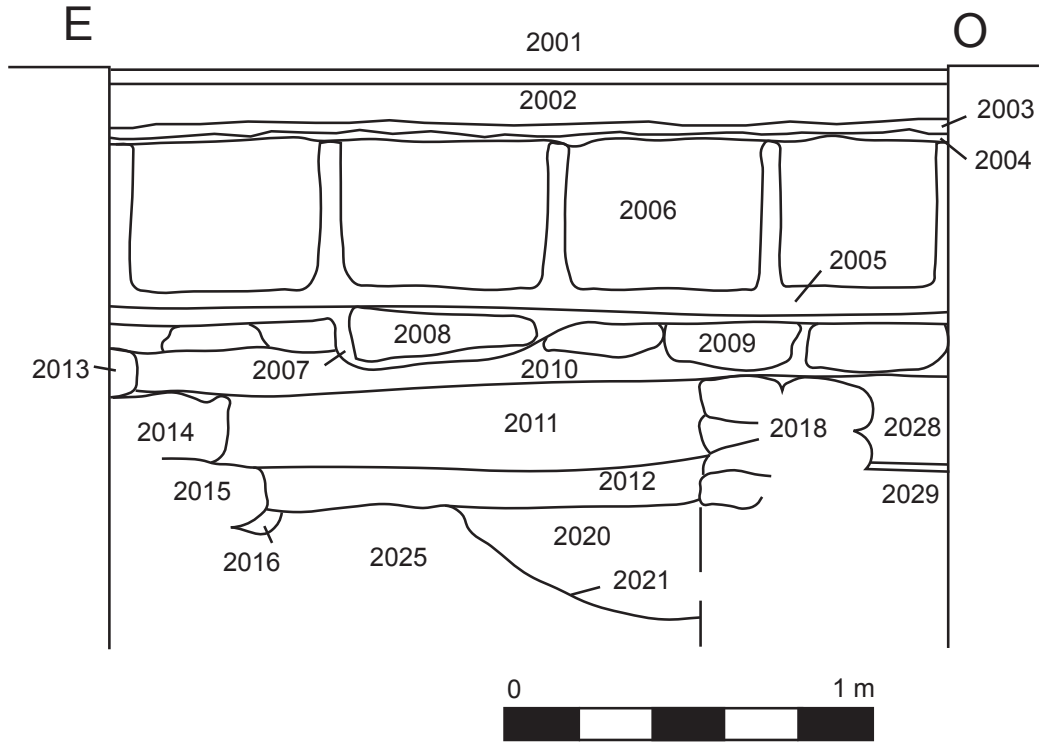
P0-1,37



CASA MASFERRER 2010
CALA 2
1:20



Casa Masferrer (Vic, Osona) 2010
Cala 2
Secció E-O
E: 1/20

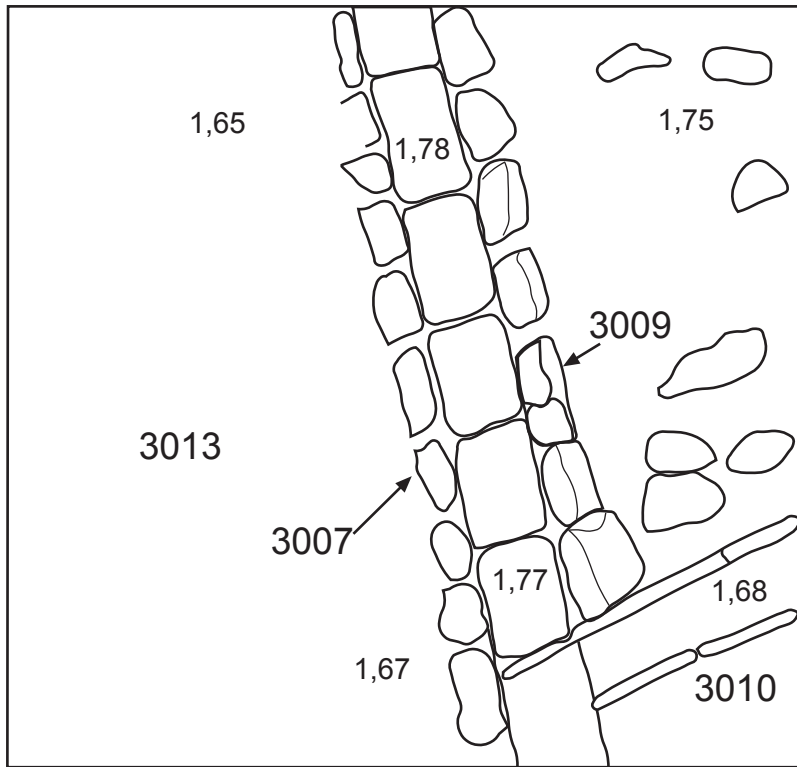


CASA MASFERRER 2010
CALA 3

E 1:20



VA 1,37



Casa Masferrer (Vic, Osona) 2010
Cala 3
Secció N-S
E: 1/20

